



# AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HATÁROZATAI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HIVATALOS LAPJA

## TARTALOM

3087/2022. (III. 10.) AB határozat	utólagos normakontroll indítvány elutasításáról .....	532
3088/2022. (III. 10.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról .....	548
3089/2022. (III. 10.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról .....	557
3090/2022. (III. 10.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról .....	562
3091/2022. (III. 10.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról .....	566
3092/2022. (III. 10.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról .....	570
3093/2022. (III. 10.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról .....	572
3094/2022. (III. 10.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról .....	576
3095/2022. (III. 10.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról .....	581
3096/2022. (III. 10.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról .....	584
3097/2022. (III. 10.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról .....	587
3098/2022. (III. 10.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról .....	591
3099/2022. (III. 10.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról .....	595
3100/2022. (III. 10.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról .....	599
3101/2022. (III. 10.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról .....	602
3102/2022. (III. 10.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról .....	607
3103/2022. (III. 10.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról .....	611
3104/2022. (III. 10.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról .....	615
3105/2022. (III. 10.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról .....	618
3106/2022. (III. 10.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról .....	622
3107/2022. (III. 10.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról .....	626
3108/2022. (III. 10.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról .....	629
3109/2022. (III. 10.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról .....	633

# AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TELJES ÜLÉSÉNEK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI



## AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3087/2022. (III. 10.) AB HATÁROZATA

### utólagos normakontroll indítvány elutasításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése jogszabály Alaptörvénnyel való összhangjának utólagos vizsgálata és nemzetközi szerződésbe ütközése vizsgálata tárgyában meghozta a következő

#### h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság a társadalombiztosítás ellátásaira jogosultakról, valamint ezen ellátások fedezetéről szóló 2019. évi CXXII. törvény 46. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.
2. Az Alkotmánybíróság a Magyarország területén tartózkodó, egészségügyi szolgáltatásra a társadalombiztosítás keretében nem jogosult személyek egészségügyi ellátásának, valamint az egészségügyi szolgáltatás biztosítására kötött megállapodás egyes szabályairól szóló 28/2020. (VIII. 19.) EMMI rendelet 2. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.
3. Az Alkotmánybíróság a társadalombiztosítás ellátásaira jogosultakról, valamint ezen ellátások fedezetéről szóló 2019. évi CXXII. törvény 46. § (2) bekezdése nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.
4. Az Alkotmánybíróság a Magyarország területén tartózkodó, egészségügyi szolgáltatásra a társadalombiztosítás keretében nem jogosult személyek egészségügyi ellátásának, valamint az egészségügyi szolgáltatás biztosítására kötött megállapodás egyes szabályairól szóló 28/2020. (VIII. 19.) EMMI rendelet 2. §-a nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

#### I n d o k o l á s

##### I.

- [1] 1. Egy országgyűlési képviselő, valamint további, az országgyűlési képviselők egynegyedénél több országgyűlési képviselő (a továbbiakban: indítványozók) az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés e) pontja és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 24. § (1) bekezdése, továbbá az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés f) pontja, illetve az Abtv. 32. § (1) és (2) bekezdései alapján 2020. december 23-án kezdeményezték, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a társadalombiztosítás ellátásaira jogosultakról, valamint ezen ellátások fedezetéről szóló 2019. évi CXXII. törvény (a továbbiakban: Tbj.) 46. § (2) bekezdése, továbbá a Magyarország területén tartózkodó, egészségügyi szolgáltatásra a társadalombiztosítás keretében nem jogosult személyek egészségügyi ellátásának, valamint az egészségügyi szolgáltatás biztosítására kötött megállapodás egyes szabályairól szóló 28/2020. (VIII. 19.) EMMI rendelet (a továbbiakban: R.) 2. §-a alaptörvény-ellenességét, mert ezek a szabályok ellentétesek az Alaptörvény II. cikkével, XIII. cikk (1) bekezdésével, a XV. cikk (1), (2) és (4) bekezdéseivel, valamint az I. cikk (1) bekezdésével, a XIX. cikk (1)–(2) bekezdéseivel – figyelemmel az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésébe foglalt jogállamiság-klauzulára, valamint az Alaptörvény O) cikke szerinti felelősségre –, továbbá az Európa Tanács által 1950. november 4-én elfogadott, az emberi

jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) 2. cikk 1. bekezdésével. Javasolták a rendelkezéseknek a hatálybalépésükre visszamenőleges megsemmisítését.

- [2] 1.1. Az indítvány az élethez és az emberi méltósághoz való jog tekintetében elsődlegesen az állam életvédelmi kötelezettségére hivatkozott. Felidézte az Alaptörvény II. cikkét, az Alkotmány 54. § (1) bekezdését, utalt nemzetközi egyezményekre, valamint a 23/1990. (X. 31.) AB határozatra, és a 64/1991 (XII. 17.) AB határozatra. Utalt az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvénynek (továbbiakban Eütv.) az azonnali ellátásra, vagy sürgősségi ellátásra vonatkozó szabályaira azzal, hogy mindezek az életvédelmi kötelezettség teljesítését szolgálják. A támadott jogszabályi rendelkezésekre történő konkrét hivatkozás nélkül állította, hogy az életmentő beavatkozások igénybevételére dermesztő hatással van a térítési díj lehetséges költsége. Ezek után az indítvány a dermesztő hatás mibenlétét illetően az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJB) egyes, a véleménynyilvánítás körében kifejtő döntéseit idézte fel. Állítása szerint itt a dermesztő hatás visszatartja a beteget az életmentő ellátás igénybevételétől.
- [3] Az indítvány szerint az utólagos térítési kötelezettség az életveszélyben lévő beteg önrendelkezési jogát is korlátozza. Itt ismét az Eütv.-re hivatkozott azzal, hogy az életmentő beavatkozást illetően a beteg nincsen döntési helyzetben, azt nem utasíthatja vissza, holott a költségek megtérítésének lehetősége miatt lehetséges, hogy inkább elutasítaná azt. Ebben a körben a 22/2003. (IV. 28.) AB határozatra (az eutanázia-ügy) utalt, amely az Eütv. rendelkezései alapján – más körülményekre figyelemmel – amúgy is szűkre szabta az ilyen beavatkozások visszautasításának a lehetőségét.
- [4] Az indítvány szerint az életmentésen túlmutató sürgősségi ellátás alanyi jog. Itt részletesebb kifejtés nélkül utal az Alaptörvény II. és III. cikkére, majd az Eütv.-re hivatkozva összefoglalja, hogy mit jelenthet a nem életmentő sürgősségi ellátás. Állítása szerint ezen ellátásokat nem az állam életvédelmi kötelessége, hanem az egyenlő emberi méltóság határozza meg. Így a felszámolható térítési díj megsemmisítésének alkotmányos alapjaként az emberi méltósághoz való jogból levezethető intézményvédelmi kötelezettséget jelöli meg. A támadott jogszabályok szövegére történő konkrét hivatkozás, abból kibontott indoklás itt sem szerepel.
- [5] 1.2. Az indítvány a tulajdonhoz való jog, a jogállamiság és az Alaptörvény O) cikkének sérelmét illető indokait egy cím alatt foglalta össze.
- [6] Ebben a körben elsőként a társadalombiztosítás rendszerének azon elvi jellemzőjével foglalkozott, amelynek lényege, hogy a rendszerben egyszerre érvényesül a tulajdoni és a szolidaritási elem. Hivatkozott a 43/1995. (VI. 30.) AB határozatra. Az alkotmányos tulajdonvédelmet azok tekintetében emelte ki, akik járulékfizetők voltak, és mégis kötelezhetők a sürgősségi ellátás utáni térítési díj megfizetésére. Állítása szerint a hat hónapos járuléktartozás felhalmozást követő elvonás az 56/1995. (XI. 15.) AB határozat szerinti „felértúli sérelemnek minősül”. Hivatkozott továbbá ennek a határozatnak a jogbiztonsággal kapcsolatban megfogalmazott követelményeire is, amelyek az új rendelkezések alkalmazására való felkészülési időt alkotmányos követelményként határozták meg. Hivatkozott továbbá a 37/1997. (VI. 11.) AB határozatra is, mely szerint: „Ha a szolgáltatás szociális, segélyezési jellegű – a tulajdonvédelem nem érvényesül – ott a jogbiztonsági teszt követelményei szerint kell a szabályozás arányosságát elbírálni.” Ezek után ír a koronavírus járványból is adódó elnehezült élethelyzetekről, munkalehetőségek beszűküléséről, annak megokolásaként, hogy ebben az időben a felkészülési idő biztosításának kiemelt jelentősége van. Felidézi a 34/2014. (XI. 14.) AB határozatot, a 3238/2017. (X. 10.) AB határozatot, a 30/2017. (XI. 14.) AB határozatot, a 45/2012. (XII. 29.) AB határozatot, annak megerősítéseként, hogy a szolidaritás és az ehhez kapcsolódó jogbiztonsági elem a társadalombiztosítási rendszer része.
- [7] Az indítvány szerint a támadott rendelkezések nem állják ki a szolidaritási elemhez kapcsolódó jogbiztonság tesztjét. A jogalkotó egyrészt legitim indok nélkül változtatta meg a sürgősségi ellátásért fizetendő térítési díj összegét. A legitim cél hiánya a módosítás indoklásából (általános és részletes indokolást is vizsgálva) egyértelműen megállapítható. A legitim jogalkotói cél a jogalkotási folyamaton kívül nem rekonstruálható. A jogszabály, illetve az ahhoz fűzött indoklás hiánya, illetve szűkszavú volta a legitim jogalkotói cél hiányát jelenti. A Tbj. támadott rendelkezésének indoklása ugyanis leíró jellegű, az valódi, a céllal kapcsolatos magyarázatot nem tartalmaz. Állítása szerint a visszaélésekkel szembeni fellépés, a járulékot nem fizető „potyautasok” kiszűrése, az indítványban felhozott alapjogok korlátozására vonatkozóan nem jelenthetnek elfogadható legitim célt. Utalt az 56/1995. (IX. 15.) AB határozatra azzal, hogy a legitim indok hiánya eleve alaptörvény-ellenessé teszi a támadott rendelkezést. Ezek után az indítvány visszatért a felkészülési idő elégtelenségére, felidézve azt, hogy a 2019. december 11-én elfogadott törvény ezen rendelkezését a Magyarország költségvetésének megalapozá-

sáról szóló 2020. évi LXXXVI. törvény módosította, a jelenlegi utolsó mondat beépítésével, s erre mindössze egynapos felkészülési időt hagytak. Végül összefoglalóan ismertette álláspontját a korábbi és változott szabályok lényegéről, amely szerint az érvényes biztosítási jogviszonnyal nem rendelkezőknek kizárólag a tulajdonosi elv alapján, a térítési díj utólagos és teljes megfizetésével nyújtanak ellátást, holott korábban a járuléktartozás pótlólagos befizetése azt eredményezte, hogy a beteg mentesült az időközben igénybe vett egészségügyi ellátás térítési díjának a megfizetése alól. Az új rendelkezések szerint a szolidaritási elv csupán a 750 ezer forintot meghaladó térítési díjnál érvényesül azzal, hogy azt nem kell megfizetni. Érvelése szerint ez olyan aránytalan eltolódása a tulajdonosi és szolidaritási elemeknek, ami a jogállamiság követelményét nem teljesíti.

- [8] 1.3. Az indítvány szerint a szabályozás alaptörvény-ellenes a megélhetési minimumhoz való jog alapján is [Alaptörvény II. cikk, XIX. cikk (1) bekezdése és O) cikke].
- [9] Elsőként a megélhetési minimum biztosításának alkotmányos kötelezettségére hivatkozott. Ebben a körben felidézte a 32/1991. (VI. 6.) AB határozatot, a 73/2009. (VII. 10.) AB határozatot, a 37/2011. (V. 10.) AB határozatot, a 42/2000. (XI. 9.) AB határozatot, valamint a 40/2012. (XII. 6.) AB határozatot. Állítása szerint ugyan az Alaptörvény a szociális biztonságról államcélként rendelkezik, de az egyén megélhetési minimumra való jogosultsága az emberi méltósághoz való jogból is levezethető. Következtetése szerint a társadalombiztosítási rendszer átalakításának az egzisztenciális minimum, az emberi méltóság biztosításának állami kötelezettsége továbbra is korlátot szab. Az Alaptörvény II. cikkében foglalt emberi méltóság alapjoga, az Alaptörvény XIX. cikk (1)–(2) bekezdése, valamint az Alaptörvény O) cikke együttes és egymásra tekintettel történő értelmezéséből következik, hogy senki nem kötelezhető a méltó emberi élethez szükséges és alkotmányosan védett megélhetési minimumot veszélyeztető, a képességeit és lehetőségeit meghaladó térítési díj megfizetésére.
- [10] Ezek után a megélhetési minimum védelmében nyújtandó szolgáltatások körének tartalmát illetően német alkotmánybírói határozatokból idéz.
- [11] A következő gondolati egység az indítványban az egzisztenciálisan rászorulókról, mint a társadalombiztosítási rendszer átalakításának áldozatairól szól. Elfogadja, hogy a törvényhozás megteheti, hogy a megélhetési minimumot biztosító szolgáltatások igénybevételét csak azoknak biztosítsa, akik feltétlenül rászorulnak. Maga is hivatkozik arra, hogy a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szocvtv.) 54. § és az új Tbj. 22. § o) pontja rászorultsági alapon biztosítja az egészségügyi szolgáltatás ingyenes igénybevételét. Ezt követően – a Szocvtv. mentén – nagyobb részletességgel ismerteti a rászorultság megállapítására vonatkozó szabályokat, majd a létminimumra vonatkozó statisztikai adatokat ismerteti. Végül a rászorultság törvényi feltételeit illetően fejti ki azon véleményét, hogy az az egyéni élethelyzetek mérlegelésére nem ad lehetőséget.
- [12] Az indítvány a megélhetési minimum közvetlen veszélyeztetettségét állítja. Leírja a járulékfizetés nyilvántartásának, ellenőrzésének korábbi rendszerét, ami álláspontja szerint nem volt szigorú, így a rászorulóknak nem szorultak ki az ellátásra jogosultak köréből. Ha a beteg a járuléktartozását utólag megfizette, jogviszonyát visszamenőlegesen is rendezte. A tartozás ténye nem adott jogalapot sem arra, hogy az egészségügyi ellátást megtagadják, sem arra, hogy a rendezetlen jogviszony mellett igénybe vett egészségügyi ellátás térítési díját utólag megfizettessék a beteggel. A tartozás jogkövetkezménye végső soron az elmaradt járuléktartozás behajtása volt, amely iránt az adóhatóság intézkedett. Piros lámpás betegből így sosem vált érvénytelen TAJ számmal rendelkező (ún. barna lámpás) beteg. Összefoglalja a támadott szabályok közvetlen következményét: a rászorulóknak nemcsak azért kell küzdeniük, hogy ledolgozzák a hónapok alatt felgyűlt járuléktartozásukat, hanem ezen felül olyan költség megtérítésére is kötelezettek válnak, amelyek az alapjául szolgáló járuléktartozást időközben rendezték, így az ellátásért kétszeres díjat fizetnek. Az új rendszer közvetlen veszélybe sodorja az egzisztenciálisan kiszolgáltatottak egészségét, a szociális biztonság minimumát, holott ez az emberi méltóságból eredő védelmet élvez.
- [13] Az indítvány ezek után általánosságban véleményezi a társadalombiztosítási rendszer átalakításának szempontrendszerét, amely szerinte semmibe veszi a megélhetési-minimum garanciákat. Leírása szerint az egészségügyi szolgáltatások rászorultságon alapuló igénybevételének a feltételrendszere régóta felülvizsgálandó volna. Kifejti a véleményét arról, hogy ott milyen problémák mutatkoznak, ismét felhívja a német alkotmánybírók ú. n. Hartz IV. döntését, hangsúlyozza a társadalmi egyeztetés és a hatástanulmányok szükségességét és kifogásolja, hogy az új törvény indokolásában nincs arról szó, hogy a szabályozás hogyan érinti az egzisztenciálisan kiszolgáltatott rétegeket.

- [14] 1.4. Az indítvány szerint a kifogásolt rendelkezések sértik az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség követelményét [Alaptörvény XV. cikk (1), (2) és (4) bekezdései].
- [15] Itt idézi az Alaptörvény XV. cikk (1), (2) és (4) bekezdését, majd alkotmánybíróági határozatokra hivatkozik: 42/2012. (XII. 20.) AB határozat, 21/1990. (X. 4.) AB határozat, 8/2000. (III. 31.) AB határozat. Előbbiekből azt emeli ki, hogy az emberi méltóság és az egyenlőség közötti összefüggés továbbra is megmaradt, s hogy az alkotmánybíróági gyakorlat szerint az adott szabályozási koncepción belül adott, homogén csoportra vonatkozó eltérő szabályozás a diszkrimináció tilalmába ütközik, ha az eltérésnek nincs észszerű, kellő súlyú alkotmányos indoka, azaz önkényes. Állítása szerint itt összehasonlítható helyzetben az érintett, sürgősségi ellátást igénylő betegek vannak, akiknek az egészségügyi ellátórendszerhez való hozzáférési igényük, a társadalombiztosítási státuszuk és járulékfizetési képességük alapvetően eltér. Mivel a támadott rendelkezések nincsenek tekintettel az eltérő vagyoni helyzetre, ez az egyenlő bánásmód követelményébe ütköző helyzetet eredményez: olyan szolgáltatás teljesítését várja el ezektől a csoportoktól, akik vagyoni helyzet és a szolgáltatás teljesítésére való képesség tekintetében rosszabb helyzetbe vannak azokhoz képest, mint a jobb vagyoni helyzetben lévők. Ezáltal a támadott rendelkezések különböző (vagyoni, társadalmi) helyzetben lévő személyeket azonos módon kezel akkor, amikor elvárja tőlük a járulékfizetési kötelezettség teljesítését tekintet nélkül arra, hogy a fizetés iránti képességük megvolna. Ez pedig önmagában is a diszkrimináció tilalmába ütközik.
- [16] Az indítvány szerint az esélyegyenlőség követelményének megsértése mellett az egyenlő bánásmód sérelme a konkrét esetben abban áll, hogy a Tbj. ezeket az egyéni vagyoni, teljesítőképességi körülményeket teljesen figyelmen kívül hagyja. A támadott rendelkezések legitim, kellő súlyú alkotmányos indok nélküli különbségtételt valósítanak meg azáltal, hogy a rosszabb vagyoni helyzetbe lévő személyek számára nem állapítanak meg olyan különös rendelkezéseket, amely számukra az egészségügyi szolgáltatásokhoz, különösen a sürgősségi ellátáshoz való hozzáférést garantálná. A támadott rendelkezések több szempontból is az Alaptörvény XV. cikk (1) és (4) bekezdéseibe ütköznek. Egyrészt, mivel alapjoghoz kapcsolódó hátrányos megkülönböztetést valósítanak meg akkor, amikor a sürgősségi ellátáshoz való hozzáférés térítési díjainál nincs figyelemmel az egyén járulékfizetési képességére és vagyoni helyzetére, másrészt azért, mert az egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés tekintetében általában sincs erre tekintettel.
- [17] 1.5. Az indítvány végül a nemzetközi szerződésbe ütközést indokolja. Itt felidézi a 61/2011. (VII. 13.) AB határozatot, amely megállapította, hogy az Alaptörvény sok esetben ugyanúgy fogalmazza meg az alapjogok lényegi tartalmát, ahogyan az egyes nemzetközi szerződésekben szerepel, s hogy ekkor az alapjogvédelem szintje nem lehet alacsonyabb, mint a nemzetközi jogvédelem szintje. Utal az Egyezmény 2. cikkére, és olyan EJEB-döntéseket idéz fel, amelyek a feltétel nélküli – azaz előzetes pénzügyi követelmény nélküli – sürgősségi ellátást a 2. cikk védelmi körébe tartozónak ítélték. Állítása szerint a jelen esetben a nemzetközi szerződésbe ütközés is fennáll, mivel a strasbourgi gyakorlat alapján a sürgősségi ellátást nem lehet előzetes anyagi, pénzügyi feltételekhez és státuszhoz kötni.
- [18] 2. A pénzügyminiszter – mint a törvény kezdeményezője – 2021. február 26-án megküldte az Abtv. 57. § (1b) bekezdése szerinti véleményét az indítványról. Álláspontja szerint a Tbj. 46. § (2) bekezdése nem érinti, és nem sérti az indítványban felhozott alaptörvényi rendelkezéseket, nemzetközi szerződést. A beadvány elemezte a Tbj. 46. § (2) bekezdését, értelmezte az indítványt, felidézte a társadalombiztosítással közvetlenül összefüggő alaptörvényi rendelkezéseket. Ezek után számba vette a Tbj. alapelvi szintű rendelkezéseit, az egészségügyi szolgáltatásra jogosultak személyi körét, a feltételeket, a járulékfizetés jelentőségét és lényegét, a rászorulókat ellátását biztosító rendszerelemeket, valamint a hatálybalépés és a tényleges alkalmazás következményének első időpontja közötti eltérést. A jogalkotás célját és indokát általánosságban, és a konkrét törvényi rendelkezést illetően is részletesen bemutatta. Bemutatta azokat a kapcsolódó változásokat is, amelyek járulékfizetés nyilvántartását, a hatósági tájékoztatás rendszerét, és a tartozások befizetését érintették.
- [19] A beadvány felvetette, hogy a Tbj. 46. § (2) bekezdése vizsgálatát az Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdése korlátozza. Álláspontja szerint az Alaptörvényben foglalt hatáskör-korlátozásra figyelemmel – különösen annak okán, hogy a támadott szabály járulék fizetésre vonatkozó rendelkezést érint, továbbá a támadott rendelkezés esetleges megsemmisítése közvetlenül kihatással lenne a központi költségvetés bevételi és kiadási oldalára – az Alkotmánybíróóság az indítványt az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés e) pontja szerinti eljárásban kizárólag a 37. cikk (4) bekezdésben felsorolt jogokkal összefüggésben bírálhatja el, amelyek közül az indítványozók kizárólag az élethez és az emberi méltósághoz való jog sérelmét jelenítik meg indítványukban.

## II.

[20] 1. Az Alaptörvény indítványban felhívott szabályai szerint:

„B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”

„O) cikk Mindenki felelős önmagáért, képességei és lehetőségei szerint köteles az állami és közösségi feladatok ellátásához hozzájárulni.”

„I. cikk (1) AZ EMBER sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait tiszteletben kell tartani. Védelmük az állam elsőrendű kötelezettsége.”

„II. cikk Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg.”

„XIII. cikk (1) Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.”

„XV. cikk (1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.

(2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, szülei vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.

[...]

(4) Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.”

„XIX. cikk (1) Magyarország arra törekszik, hogy minden állampolgárának szociális biztonságot nyújtson. Anyaság, betegség, rokkantság, fogyatékoság, özvegyesség, árvaság és önhibáján kívül bekövetkezett munkanélküliség esetén minden magyar állampolgár törvényben meghatározott támogatásra jogosult.

(2) Magyarország a szociális biztonságot az (1) bekezdés szerinti és más rászorulóknak esetében a szociális intézmények és intézkedések rendszerével valósítja meg.”

[21] 2. A Tbj. szerint:

„46. § (2) Ha az egészségügyi szolgáltatási járulékfizetésre kötelezett személy a 43. § (1) bekezdés a) pontja szerinti fizetési kötelezettségét nem teljesíti és az ebből keletkező hátralék összege meghaladja az egészségügyi szolgáltatási járulék havi összegének hatszorosát, a Társadalombiztosítási Azonosító Jel (a továbbiakban: TAJ szám) egészségügyi szolgáltatás igénybevétele vonatkozásában érvénytelen, az egészségügyi szolgáltatás térítésmentesen nem vehető igénybe. Az állami adó- és vámhatóság az egészségügyi szolgáltatás járulékfizetési kötelezettség nem teljesítéséből keletkező hátralékról szóló adatot átadja a biztosított nyilvántartás kezeléséért felelős szerv részére, amely ez alapján a TAJ számot egészségügyi szolgáltatás igénybevétele céljára érvényteleníti. A biztosítottak nyilvántartás kezeléséért felelős szerv a TAJ szám érvényességét az állami adó- és vámhatóságnak a tartozás megfizetéséről vagy a fizetési kedvezmény engedélyezéséről szóló adatszolgáltatását követő naptól állítja vissza. A tartozás utólagos megfizetése nem eredményezi a TAJ szám visszamenőleges érvényességét.”

[22] 3. Az R. szerint:

„1. § (1) E rendelet hatálya kiterjed

a) a Magyarország területén tartózkodó azon személyekre, akik a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény 10-17. §-ában, valamint 18. § (6) bekezdésében meghatározott egészségügyi szolgáltatást – a (2) bekezdésben foglalt kivétellel – vesznek igénybe, és nem jogosultak

aa) a társadalombiztosítás ellátásaira jogosultakról, valamint ezen ellátások fedezetéről szóló 2019. évi CXXII. törvény (a továbbiakban: Tbj.) alapján egészségügyi szolgáltatás igénybevitelére, valamint

ab) a menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény végrehajtásáról szóló 301/2007. (XI. 9.) Korm. rendelet alapján az abban meghatározott egészségügyi ellátások térítésmentes igénybevételére,  
b) az a) pontban meghatározott egészségügyi szolgáltatást nyújtó, az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) 3. § f) pontja szerinti egészségügyi szolgáltatókra (a továbbiakban: szolgáltató),  
c) az egészségügyi szolgáltatás biztosítására kötött megállapodás jogosultjára.  
(2) E rendelet hatálya nem terjed ki a jogszabály alapján állampolgárságra és biztosítási jogviszonyra tekintet nélkül Magyarország területén tartózkodó személyek számára térítésmentesen járó egészségügyi szolgáltatásokra.”

„2. § (1) Az egészségügyi szolgáltatásban az 1. § (1) bekezdés a) pontja szerinti személyek az általuk igénybe vett egészségügyi szolgáltatásért a szolgáltató által meghatározott és a fenntartója vagy tulajdonosa által jóváhagyott mértékű díjat (a továbbiakban: térítési díj) kötelesek fizetni.

(2) Sürgősségi ellátások esetén az (1) bekezdés szerinti térítési díj összege a Tbj. 46. § (2) bekezdése szerinti személyek esetében a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő (a továbbiakban: NEAK) által fizetett finanszírozási díjjal megegyező összeg, de legfeljebb ellátási esetenként hétszázötvenezer forint.

(3) A térítési díjat az ellátást nyújtó szolgáltató részére bizonylat ellenében, a szolgáltató által a díjfizetés módjára írásban rögzített szabályok szerint kell megfizetni.

(4) A szolgáltató az egyes egészségügyi szolgáltatások térítési díját, valamint a díjfizetés szabályait köteles az egészségügyi szolgáltatás nyújtásának helyén mindenki számára hozzáférhető módon közzétenni, és az érintett személyt, valamint törvényes képviselőjét, illetve közeli hozzátartozóját az egészségügyi szolgáltatásért fizetendő térítési díj várható mértékéről a szolgáltatás megkezdése előtt tájékoztatni.

(5) A szolgáltató az Eütv. 3. § i) pontja szerinti sürgős szükség fennállása esetén nyújtott egészségügyi szolgáltatásért csak utólagos díjfizetést írhat elő.

(6) A fekvőbeteg-gyógyintézeti ellátást e rendelet alapján igénybe vevő személyek felvételére, ellátására vonatkozó eljárásrendet a fekvőbeteg-gyógyintézet szervezeti és működési szabályzatában rögzíteni kell.”

### III.

- [23] 1. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés e) pontja értelmében a Kormány, az országgyűlési képviselők egynegyede, a Kúria elnöke, a legfőbb ügyész vagy az alapvető jogok biztosa kezdeményezése alapján felülvizsgálja a jogszabályoknak az Alaptörvénnyel való összhangját, amely alapján az Abtv. 24. §-a szerinti utólagos normakontroll eljárást lefolytatja. Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés e) pontja szerint tehát az eljárás kezdeményezésére – többek között – az országgyűlési képviselők egynegyede is jogosult. Az Alkotmánybíróság ezért megállapította, hogy az ötvenegy országgyűlési képviselő által benyújtott utólagos normakontroll indítvány indítványozásra jogosultaktól érkezett, így az megfelel az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés e) pontjába foglalt feltételnek.
- [24] Az Alkotmánybíróság megállapította továbbá, hogy az indítvány az Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti határozott kérelem követelményének – az alaptörvény-ellenesség vizsgálata körében – eleget tesz. A kérelem tartalmazza annak az alaptörvényi rendelkezésnek a megjelölését, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, illetve megjelöli azt a rendelkezést is, amely az indítványozók indítványozói jogosultságát megalapozza [Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés e) pont]. Az indítvány az Alaptörvény sérelmét illetően tartalmazza az eljárás megindításának indokait; megjelöli az Alkotmánybíróság által vizsgálandó jogszabályi rendelkezéseket; valamint kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a megjelölt rendelkezések alaptörvény-ellenességét és azokat semmisítse meg.
- [25] 2. Az indítvány szerint az Egyezmény 2. cikkének értelmezése alapján az EJEB elismerte a sürgősségi ellátáshoz való feltétel nélküli materiális, alanyi jog fennálltát számos esetben.
- [26] A magyar szabályozás elvont módon nem teszi lehetővé az ellátás megtagadását sürgős szükség esetén a térítési díj megelőlegezésének a hiányára hivatkozva. Az indítványban nem szerepel annak bemutatása, hogy az indítványban felhívott EJEB-döntésekben szereplő tényállások hogyan állhatnak elő a kifogásolt nemzeti jogszabályok alkalmazásával. A határozott kérelemhez hozzátartozik az indokolás arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés miért ellentétes a nemzetközi szerződéssel [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont]. A határozott kérelem hiánya az indítvány visszautasításához vezet.

- [27] A nemzetközi szerződésbe ütközés vizsgálata körében az indítvány nem tartalmaz az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja szerinti indokolást, hanem alkotmánybírósi határozatból idéz, és EJB határozatokat foglal össze. Az indítvány nem jelöli meg azt a szabályt, amely a sürgősségi ellátás feltételül szabná az ellátás díjának előzetes megfizetését (a támadott rendelkezések nem tartalmazznak ilyen előírást).
- [28] Ezért a nemzetközi szerződésbe ütközés vizsgálatára irányuló indítványt mind a Tbj. 46. § (2) bekezdését, mind az R. 2. §-át illetően az Alkotmánybíróság az Abtv. 64. § d) pontja alapján visszautasította.
- [29] 3. Az Alkotmánybíróság az indítványt a tartalma szerint bírálta el, figyelemmel arra is, hogy a jelen eljárásban, amely utólagos absztrakt normakontroll, az indítvány érvei alapján, annak a keretei között lehet eljárni. A Tbj. 46. § (2) bekezdésének és az R. 2. §-ának a mikénti alkalmazása az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszra vizsgálható.
- [30] 4. Megállapítható az is, hogy a Tbj. 46. § (2) bekezdése olyan szabály, amely nem tartozik a tartalma szerint az Alaptörvény szerinti hatáskör-korlátozás alá. Összességében nem vetődik fel tehát elméletileg sem az Alaptörvény N) cikkének és ezzel összevetésben a XIX. cikkének, illetőleg O) cikkének sérelme. A Tbj. nem költségvetésről szóló törvény, megsemmisítése sem járna a költségvetési törvény kényszerű módosításával, és nem is jövőbeni költségvetési kiadások meghatározása. A hatáskör-korlátozással kapcsolatos gyakorlatot az Alkotmánybíróság a 40/2012. (XII. 6.) AB határozatában foglalta össze. A határozat értelmében a „költségvetési törvényre” vonatkozó szabályt az Alkotmánybíróság úgy értelmezi, hogy az három esetkört, a költségvetési törvény módosítását, a tiltott tárgykörként megjelölt törvények megváltoztatását, jövőbeni költségvetési törvényben szereplő egyes kiadások meghatározását foglalja magában. Az Alaptörvény szerint a „járulékokról” szóló törvény vizsgálata korlátozott. A Tbj. a társadalombiztosítás ellátásaira jogosultakról, valamint ezen ellátások fedezetéről szól. Az ellátások fedezetét a IV. fejezet tartalmazza. A IV. fejezetben, a 18. cím alatt („Egészségügyi szolgáltatási járulékfizetésre vonatkozó szabályok”) található a Tbj. 46. § (2) bekezdése. A Tbj. 46. § (2) bekezdése ugyanakkor nem járulékról szóló rendelkezés. Arról szól, hogy a Tbj. 43. § (1) bekezdés a) pontja szerinti járulékfizetési kötelezettség nem teljesítésének, és az ebből keletkező hátralék meghatározott összege felhalmozásának milyen következményei vannak az egészségügyi szolgáltatás igénybevételére. A Tbj. 46. § (2) bekezdése a TAJ szám érvénytelenségét mondja ki, továbbá azt, hogy ilyen esetben az egészségügyi szolgáltatás térítésmentesen nem vehető igénybe, a tartozás utólagos megfizetése nem eredményezi a TAJ szám visszamenőleges érvényességét. Ezek egyike sem járulékokról szól, és nem is olyan szabály, amely adótényállási elemre vonatkozik. Az indítvány Tbj.-t érintő részének érdemi vizsgálatát ezért az Alaptörvény 37. § (4) bekezdése nem akadályozza. Az R. már formai okból sem tartozik a hatáskör-korlátozás alá, mert az csak bizonyos törvényekre terjed ki.

#### IV.

- [31] Az indítvány nem megalapozott.
- [32] 1. Valamennyi felvetett alkotmányjogi kérdés arra – az indítványban többször megfogalmazott állításra – vezethető vissza, hogy az indítványozók álláspontja szerint a törvény és a miniszeri rendelet változása azon személyek különféle alapjogait korlátozza, akik sürgősségi egészségügyi ellátásra szorulnak, s a járulékartozásra visszavezethető TAJ kártya hiány miatt utólag az egészségügyi ellátás költségének megtérítésére kötelezhetők.
- [33] 1.1. Az Alkotmánybíróság elsőként a támadott rendelkezéseket, és azok jogszabályi környezetét tekintette át. Ezek után azt vizsgálta azt, hogy a jogalkotó biztosította-e az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből eredő követelményt, azaz a jogszabályváltozás bevezetéséhez szükséges felkészülési időt. Ezek után áttekintette az alapjogok korlátozhatóságával kapcsolatos alaptörvényi rendelkezéseket és alkotmánybírósi gyakorlatot, amely az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésével való összhang megfelelőségének az általános tesztje lehet. Ezt követően a felhozott alapjogi sérelmek viszonylatában vizsgálta azt, hogy a támadott rendelkezésekben megjelenő változás megvalósítja-e az állított alapjog korlátozását. Amennyiben az állított alapjog korlátozás megállapítható, azok után a korlátozás céljának, szükségességének és arányosságának vizsgálatát kell lefolytatni.
- [34] Az Alkotmánybíróság elsőként a hatálybalépéssel összefüggő aggályokat, majd az indítvány felvetéseinek a sorrendjében az Alaptörvény II. cikke (az élet és emberi méltóság védelméhez való jog) állított sérelmét vizsgálja,



azután azt, hogy a támadott szabály ellentétes-e az Alaptörvényben biztosított tulajdonhoz való joggal. Ezt követően a szociális biztonsághoz való jog állított sérelmét vizsgálja [Alaptörvény XIX. cikk (1) bekezdése és O) cikke]. Végül az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség követelményének állított sérelmével foglalkozik [Alaptörvény XV. cikk (1), (2) és (4) bekezdései].

- [35] 1.2. Az egészségügyi szolgáltatásra úgy lehet tehát jogosultságot szerezni, hogy valaki (biztosítási kötelezettséggel járó jogviszonyban) keresőtevékenységet folytat, vagy ha szolidaritási alapon válik jogosulttá, valamint ha megfizeti az egészségügyi szolgáltatási járulékot. Ennek megfelelően minden belföldi illetőségű személynek lehetősége van hozzáférni a térítésmentes egészségügyi ellátáshoz. A hozzáférés lehetőségét a társadalombiztosítási rendszerben való részvétel kötelező jellege alapozza meg.
- [36] A Tbj. 21. és 22. §-a az egészségügyi ellátások jogosultjaiként számos olyan személyi kört nevez meg, amelynek részesei sem keresőtevékenységet nem folytatnak, sem járulékfizetés nem várható el tőlük. Olyan személyekről van szó, akik szociális helyzetüknél fogva a szó hétköznapi értelmében rászorulóknak tekinthetők. Olyan személyekről van szó, akik a tárgyilagosan beazonosítható helyzetüknél fogva – amely e minőségüket illetően külön hatósági eljárást nem igényel – csak a társadalom szolidaritására számíthatnak az egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférést illetően. Többek között így jogosultak egészségügyi ellátásra az örökbecfegadói díjban, baleseti táppénzben, baleseti járadékban részesülők, a felsőoktatási intézmény nappali képzésben résztvevő hallgatói, a kiskorúak, a fogvatartottak, a hajléktalanok.
- [37] A Tbj. 22. § (1) bekezdés v) pontja alapján egészségügyi szolgáltatásra jogosult az, aki a Tbj. 43. § (1) bekezdése szerinti egészségügyi szolgáltatási járulékfizetési kötelezettséget teljesítette. Az egészségügyi szolgáltatási járulék összege 2020-ban havi 7 710 forint (napi 257 forint), 2021-ben 8 000 forint (napi 270 forint), amely térítésmentes ellátásra jogosultságot alapoz meg.
- [38] A fizetési kötelezettség elmulasztása a Tbj. 46. § (2) bekezdése eredeti szabályai szerint azt jelentette, hogy ha a tartozás az egészségügyi szolgáltatás igénybevétele előtt visszamenőleg kiegyenlítésre került, akkor az egészségügyi szolgáltatás térítésmentesen volt igénybe vehető. A korábbi szabályok alapján a tartozás ténye önmagában nem adott jogalapot sem arra, hogy az egészségügyi ellátást megtagadják, sem arra, hogy a rendezetlen jogviszony mellett igénybe vett egészségügyi ellátásnak a térítési díját utólag megfizetessék a beteggel – feltéve, hogy a járuléktartozást megfizette, vagyis jogviszonyát rendezte. Az új szabály lényege szerint bizonyos tartozás felett a TAJ szám érvénytelen, az egészségügyi szolgáltatás térítésmentesen nem vehető igénybe, és a tartozás utólagos megfizetése sem eredményezi a TAJ szám visszamenőleges érvényességét. Vagyis az érintett személynek meg kell fizetnie a járuléktartozást és meg kell fizetnie a térítési díjat is.
- [39] 1.3. Az R. a Magyarország területén tartózkodó, egészségügyi szolgáltatásra a társadalombiztosítás keretében nem jogosult személyek egészségügyi ellátásának egyes szabályairól szól [a Tbj. 96. §-ában és – az egészségügyi szolgáltatás biztosítására kötött megállapodás szabályait illetően – a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény 83. § (4) bekezdés t) pontjában kapott felhatalmazás alapján].
- [40] Az R. 2. §-a azoknál a személyeknél, akik nem jogosultak egészségügyi szolgáltatás vagy egészségügyi ellátások térítésmentes igénybevételére, azt írja elő, hogy az általuk igénybe vett egészségügyi szolgáltatásért a szolgáltató által meghatározott és a fenntartója vagy tulajdonosa által jóváhagyott mértékű díjat (a továbbiakban: térítési díj) kötelesek fizetni.
- [41] Korábban a Magyar Köztársaság területén tartózkodó, egészségügyi szolgáltatásra a társadalombiztosítás keretében nem jogosult személyek egészségügyi ellátásának egyes szabályairól szóló 87/2004. (X. 4.) ESzCsM rendelet 2. §-a hasonlóan rendelkezett.
- [42] Az egykori ESzCsM rendelet és a 2020. augusztus 20-án hatályba lépett R. a térítési díj fizetési kötelezettséget illetően egyetlen lényegi eltérést tartalmaz. Míg korábban a térítési díjnak nem szabtak felső határt, az R. 2. § (2) bekezdése már arról rendelkezik, hogy sürgősségi ellátások esetén a térítési díj összege a Tbj. 46. § (2) bekezdése szerinti személyek esetében a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő (a továbbiakban: NEAK) által fizetett finanszírozási díjjal megegyező összeg, de legfeljebb ellátási esetenként hétszázötvenezer forint. A térítési díjat az ellátást nyújtó szolgáltató részére bizonylat ellenében, a szolgáltató által a díjfizetés módjára írásban rögzített szabályok szerint kell megfizetni; sürgős szükség fennállása esetén nyújtott egészségügyi szolgáltatásért csak utólagos díjfizetést írhat elő.

- [43] 1.4. Az egészségügyi ellátásra jogosult személyi körök meghatározásakor külön is megnevezésre kerültek a szociálisan rászorulóknak. A Tbj. 22. §-ában felsorolt jogcímek közül a szociális rászorultság az indítvány tartalma szempontjából különös jelentőséggel bír. A Tbj. 22. § (1) bekezdés o) pontja rögzíti, hogy egészségügyi szolgáltatásra jogosult a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szocvtv.) 54. §-a alapján szociálisan rászorult személy. A Szocvtv. 54. § (1) bekezdése értelmében az egészségügyi szolgáltatás igénybevételére szociális alapon való rászorultság akkor áll fenn, ha a családnak nincs vagyona és a családban az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg el az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 120 százalékát (2020-ban és 2021-ben 34 200 forint), egyedülálló esetén a jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 150 százalékát (2020-ban és 2021-ben 42 750 forint). Ezek a jogszabályi rendelkezések nem változtak a Tbj. 46. § (2) bekezdésének változásához kapcsolódóan, illetve ezekre a Tbj. 46. § (2) bekezdése – sem korábban, sem a változást követően – nem is tartalmaz hivatkozást.
- [44] Az indítvány tartalma szempontjából jelentősége van annak is, hogy a Tbj. 46. § (2) bekezdése által érintett magánszemély fizetési kötelezettsége teljesítése kapcsán az adóhatóságtól fizetési könnyítést kérhet. A rászorultság észlelésének segítése érdekében továbbá az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény (a továbbiakban: Art.) 131. §-a 2020. július 15-től a (25) bekezdéssel egészült ki, amely alapján a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (a továbbiakban: NAV) elektronikus úton hivatalból átadja a járási hivatalnak azon adózó természetes személy azonosító adatait, valamint a fizetési kedvezményre irányuló eljárásban feltárt jövedelmi, vagyoni és szociális körülményeinek adatait, akiről a fizetési kedvezmény engedélyezésére irányuló eljárásában olyan tényt tárt fel, amely a szociális rászorultság megállapítását a Szocvtv. szerint megalapozhatja.
- [45] 2. Az indítványozók álláspontja az, hogy a Tbj. módosítását társadalmi egyeztetés és hatástanulmány mellőzésével fogadták el és az alkalmazására biztosított egy hónapnyi felkészülési idő nem volt megfelelő. E három körülmény – az indítványozók megítélése szerint – sérti a jogbiztonság és jogállamiság követelményét.
- [46] A kellő felkészülési idő Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből következő lényegi eleme, hogy a jogszabályi rendelkezéseknek mindazok a címzettjei, akik részére a jogszabály új, illetve többletkötelezettséget ír elő – legyenek akár a jogszabály végrehajtásáért felelős (jogalkalmazó) szervek, akár az önkéntes jogkövetés szempontjából érintett egyéb személyek és szervek –, a kötelezettségeiket potenciálisan teljesíteni tudják, és akarataik ellenére ne kövessenek el kötelezettségszegést, ne valósítsanak meg jogellenes magatartást. Mind a jogalkalmazásnak, mind pedig a jogkövető magatartásnak feltétele a jogszabály megismerése, ebből a szempontból tehát a szabály alkalmazására való felkészülés és a jogszabály megismerése a cél-eszköz viszonyban áll egymással {6/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [233]–[236]; 24/2019. (VII. 23.) AB határozat, Indokolás [43]}. A jogszabály alkalmazására való felkészüléshez szükséges kellő idő megállapítása és biztosítása a jogalkotó felelősséggel terhelt mérlegelésének és döntésének függvénye, mellyel összefüggésben alaptörvény-ellenesség csak a jogszabály alkalmazására való felkészülést szolgáló időtartam kirívó, a jogbiztonságot súlyosan veszélyeztető vagy sértő elmaradása, illetőleg hiánya esetén állapítható meg {3209/2015. (XI. 10.) AB határozat, Indokolás [51]}. Az Alkotmánybíróság hatásköre ennek megfelelően a felkészülési idő követelményével összefüggésben nem terjedhet ki annak vizsgálatára, hogy egy konkrét jogszabály esetében pontosan mennyi idő szükséges a jogszabály alkalmazására való felkészüléshez, az ugyanis nem alkotmányjogi kérdés; az Alkotmánybíróság az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből fakadó felkészülési idő követelményével összefüggésben csak azt értékelheti, ha a felkészülési idő elmarad, vagy annyira kirívóan rövid, hogy nyilvánvaló, hogy a jogszabály címzettjei jóhiszeműségük, legjobb szándékuk és igyekezetük ellenére sem – vagy csak rendkívüli erőfeszítések árán – tudnának kötelezettségeiknek eleget tenni {24/2019. (VII. 23.) AB határozat, Indokolás [43]}.
- [47] A Tbj.-t 2019. december 18-án hirdették ki és az hat hónappal később, 2020. július 1-jén lépett hatályba. A TAJ szám indítványban kifogásolt, az érvénytelenségéhez tartozó, a Tbj. 46. § (2) bekezdése szerinti jogkövetkezmenyt, vagyis azt, hogy a tartozás utólagos megfizetése nem eredményezi a TAJ szám visszamenőleges érvényességét – a 2020. július 14-én kihirdetett 2020. évi LXXIV. törvény 135. § (1) bekezdése állapította meg. Ennek a törvénynek a 143. §-a módosította a Tbj. 104. §-át is. A 104. § (2) bekezdése eszerint kimondja, hogy a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény rendelkezései alapján fennálló egészségügyi szolgáltatási járulék tartozást az új Tbj. 46. § (2) bekezdésének alkalmazásakor nem kell figyelembe venni. Téves tehát az indítványozók álláspontja, amely szerint egy hónapnyi idő állt rendelkezésre a normaszövegben foglaltakra történő felkészüléshez. A 2020. július 1-je előtt keletkezett egészségügyi szolgáltatási járuléktartozás nem számít bele a TAJ szám

érvénytelenségét eredményező hat havi egészségügyi szolgáltatási járulék tartozás összegébe. Ebből következően a Tbj. 46. § (2) bekezdéséből eredő joghatás legkorábban a 2020. július 1-jétől számított 6. hónap letelte után következhet be. Ez – a hatósági nyilvántartás és figyelemfelhívás megújításával egyidejűleg – elégséges idő arra, hogy az érintettek a biztosítási jogviszonyuk rendezése végett eljárhassanak, illetve a változásra felkészülhessenek.

- [48] Az Alkotmánybíróság a fentiekre tekintettel arra a következtetésre jutott, hogy a módosított, konkrét személyekkel szemben a legalább hat hónappal később alkalmazható szabállyal összefüggésben sem a felkészülési idő hiánya, sem pedig annak kirívóan rövid időtartama nem állapítható meg. Mindez egyben azt is jelenti, hogy a vizsgált rendelkezés az indítványban foglalt okból nem ellentétes az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerinti felkészülési idő követelményével.
- [49] A társadalmi egyeztetéssel kapcsolatban az állapítható meg, hogy a törvényalkotási eljárás ügydöntő, érdemi része a törvényjavaslat benyújtásával kezdődik, annak nem eleme a törvénytervezet elkészítése, és ugyanígy kívül esnek rajta az előkészítés során lefolytatott egyeztetések és véleményezések.
- [50] Hasonlóan: hatástanulmány készítése nem alaptörvényi szabály. Ennek az elmaradása feltehetően a törvény társadalmi hatékonyságára lehet káros hatással, de közvetlen alaptörvény-ellenességhez csak az vezet, ha maga a törvény sérti az Alaptörvény valamely rendelkezését. A törvényjavaslat előkészítése körébe tartozó társadalmi-szociológiai követelmények teljesítése, illetve azok elmulasztása az Alaptörvény rendelkezéseivel nem hozható közvetlen összefüggésbe, s az nem vezet a jogállamiság és a jogbiztonság sérelméhez.
- [51] Az R. 2. § (2) bekezdése a szabályozással érintett jogalanyok számára kifejezetten kedvező rendelkezést tartalmaz a korábbiakhoz képest. Ezért itt a kihirdetés és a hatálybalépés közötti rövid időtartam alkotmányos aggályokat nem vethet fel.
- [52] 3. Az indítvány a támadott jogszabályokkal kapcsolatban különféle alapjogok alaptörvény-ellenes korlátozására hivatkozott.
- [53] Az alapjog-korlátozás alkotmányosságának a feltételeit általában az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése tartalmazza. Eszerint alapvető jog más alapvető jog érvényesülése, vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható. Az Alkotmánybíróság ennek kapcsán kimondta: „[a]z állam akkor nyúlhat az alapjog korlátozásának eszközeihez, ha másik alapvető jog és szabadság védelme vagy érvényesülése, illetve egyéb alkotmányos érték védelme más módon nem érhető el. Az alapjog korlátozásának alkotmányosságához tehát önmagában nem elegendő, hogy az másik alapjog vagy szabadság védelme vagy egyéb alkotmányos cél érdekében történik, hanem szükséges, hogy megfeleljen az arányosság követelményeinek: az elérni kívánt cél fontossága és az ennek érdekében okozott alapjogsérelem súlya megfelelő arányban legyen egymással. A törvényhozó a korlátozás során köteles az adott cél elérésére alkalmas legenyhébb eszközt alkalmazni. Alkotmányellenes a jog tartalmának korlátozása, ha az kényszerítő ok nélkül, önkényesen történik, vagy ha a korlátozás súlya az elérni kívánt célhoz képest aránytalan.” [24/2014. (VII. 22.) AB határozat Indokolás [134]] Az alapjog korlátozása ennek megfelelően lehet az Alaptörvénynek megfelelő vagy alaptörvény-ellenes.
- [54] A fentiekből következően az Alkotmánybíróság elsődlegesen azt vizsgálja, hogy a kifogásolt szabályozás érinti-e a hivatkozott alapjogot, korlátozza-e a hivatkozott alapjogot. Ezek után vizsgálja a korlátozás célját, és ennek tükrében azt, hogy a korlátozás szükséges és arányos volt-e, azaz a korlátozás nem haladja-e meg azt a szintet, amit az alkotmányosan igazolható cél elérése feltétlenül megkíván. Utóbbi vizsgálatnak az előkérdése, hogy a támadott szabályozás a konkrét alapvető jog védelmi körébe tartozó – vagy alapjogilag nem is védett – magatartásokat, tevékenységeket korlátoz-e. Ha az illető alapvető jog védelmi köre nem terjed ki a szabályozással érintett magatartásokra, akkor nem állapítható meg, hogy az az alapvető jogot korlátozza, ezért a korlátozás szükséges és arányos volta már nem is vizsgálendő.
- [55] 3.1. Az indítványban felvetett első kérdés, hogy az élet és a méltóság védelméhez való alapjogból származtatható-e közvetlen igény az egészségügyi szolgáltatásokra vagy valamely konkrét ellátásra.
- [56] Az indítvány szerint a majdani térítési díj a személyeket a sürgősségi ellátás igénybevételétől visszatartja (demosztó hatás), másrészt az Eütv. alapján – az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint – valójában nincs szabad döntése a betegnek a sürgősségi ellátáskor (nem utasíthatja vissza azt).

- [57] Az indítvány feltételezésével szemben, az egészségügyi szolgáltatásokra jogosultság közvetlenül nem az élet vagy az emberi méltóság védelméhez való jogból fakad, hanem más, nevesített alapvető jogokból: a testi és lelki egészséghez való jogból, a szociális biztonságból.
- [58] A testi és lelki egészséghez való jog alkotmányos jog, amelynek érvényesülését Magyarország az egészségügyi ellátás megszervezésével [Alaptörvény XX. cikk (2) bekezdése], továbbá minden magyar állampolgárt illetően betegség esetén a szociális intézmények és intézkedések rendszerével valósítja meg [Alaptörvény XIX. cikk (1)–(2) bekezdése].
- [59] Az Alaptörvény az indítványozók által a II. cikk hatálya alá értett jogot nevesíti a XX. cikkben (egészséghez való jog) és XIX. cikkben (szociális biztonság nyújtása), ezért nem lehet önmagában, és elsődlegesen a II. cikkhez érteni azt. Az indítvány az Alaptörvény XX. cikke sérelmére nem hivatkozott. Bár minden alapvető jog végső eredője az emberi méltóság és az élet védelme, a II. cikk védelmi köre nem terjed ki az általános törvények keretei között biztosított ellátáshoz való jogra. Az alapvető jogokat hagyományosan elsősorban az állammal szembeni védelemhez való jognak tekintik. Eszerint az állam nem avatkozhat be indokolatlanul és jogalap nélkül az élethez, méltósághoz való jog védelmi körébe. Az egészséghez való jog – amelynek érvényesülését az Alaptörvény XX. cikke szerint Magyarország egyebek között az egészségügyi ellátás megszervezésével segíti elő – továbbá betegség esetén törvényben meghatározott támogatásra jogosultság Magyarország állampolgárainak – nem tartozik ebbe a körbe. Az Alaptörvény II. cikke nem alapozza meg az egyén alapjogát az állam által nyújtott meghatározott egészségügyi ellátásra vonatkozó törvényi szabályozásra. Az illetéktelen állami beavatkozást elhárító funkció mellett ennek az alapvető jognak védelmi funkciója is van: ennek elsősorban az a célja, hogy megvédje az állam a személyt attól, hogy harmadik személyek (magánszemélyek) beavatkozhatnak az élethez, méltósághoz való jogába. Ez az állami védelem magában foglalja például a bűnözés elleni küzdelmet vagy bizonyos orvosi beavatkozások feltételeinek a jogi szabályozását és ellenőrzését, vagy az egészséges környezet biztosítása jogi keretei kialakítását. Az emberi méltóságból, az élethez való jogból az egyénnek állammal szembeni igénye van az élethez szükséges, alapvető feltételek biztosítására, de nem vezethető le jogosultság konkrét terápiás intézkedésekre. A II. cikk nem ad jogot önmagában az egészségügyi ellátáshoz, különösen nem valamely konkrét gyógyító kezeléshez. Ugyanakkor az Alaptörvényből fakad az állam kötelezettsége a fenntartható egészségügyi és egészségbiztosítási rendszer kialakítására. Ami azonban a rendszer konkrét kialakítását illeti, a jogalkotónak akkora mozgástere van, hogy abból általában semmilyen igény nem vezethető le konkrét egészségügyi szolgáltatásokra. A konkrét ellátási jogosultságok nem az Alaptörvényből, hanem az egyszerű törvényekből erednek. Az egészségbiztosítási rendszer megalkotásával és az ellátási jogosultságok törvényi szabályozásával a jogalkotó eleget tett az Alaptörvény II. cikke szerinti kötelezettségének.
- [60] Az Eütv. és az R. világossá teszi azt, hogy az egészségügyi szolgáltató a sürgősségi ellátás igénybevételétől nem zárkozhat el, az ellátást nem tagadhatja meg. Ezért jelen ügyben ténylegesen nem merülhet fel az a kérdés, hogy az Alaptörvénnyel összhangban állna-e, ha költségtérítés függvényében lehetne sürgősségi egészségügyi szolgáltatáshoz jutni. Az Eütv. (lásd pl. 6. §) és az R. – sürgős szükség fennállása esetén – mind a belföldi illetőségű, mind a külföldi személyek, betegek számára biztosítja az egészségügyi szolgáltatáshoz hozzáférést anélkül, hogy előírná az ellátás egészségügyi szolgáltatót illető térítési díjnak az előzetes megfizetését vagy az erről szóló előzetes kötelezettségvállalást az érintett személy számára. Az egészségügyi ellátáshoz való általános hozzáférés állami biztosításának kötelezettsége, köztük a pénzügyi kockázatoktól való védelem, nem vezethető le sem az emberi méltóság, sem az élet védelméhez való jogból.
- [61] Konkrét esetben, konkrét alkotmányjogi panasz alapján vizsgálható az, hogy a konkrét eset valamennyi körülménye ad-e kellő alapot a jogszabályok vagy az alkalmazásuk alaptörvény-ellenessége megállapítására. Absztrakt norma-kontroll eljárásban azt lehet megállapítani az indítványban foglalt érvek alapján, hogy a Tbj. és az R. kifogásolt rendelkezése a konkrét szabályozási környezetben nem korlátozza az emberi méltóság és az élet védelméhez való jogot.
- [62] Hasonlóan: az ellátásra szoruló személy a sürgősségi ellátást az Eütv. garanciális rendelkezései keretei között [24/2014. (VII. 22.) AB határozat, Indokolás [81]–[95]] utasíthatja vissza. A Tbj. 46. § (2) bekezdés és az R. 2. §-a nem az ellátás visszautasításának a jogát szabályozza, arra nem a Tbj. vagy az R., hanem az Eütv. tartalmaz rendelkezéseket. Az érintett személy döntési helyzetben van az ellátás visszautasítása jogának gyakorlását illetően, a térítési díj megtérítésének a kötelezettségéhez pedig az érintett mulasztása vezethet, és nem a Tbj. vagy az R. A kilátásba helyezett térítési díj miatti aggodás önmagában nem lehet a visszautasítás jogalapja, az önrendelkezési jognak a korlátozása a Tbj. vagy az R. által nem merül fel. A Tbj. 46. § (2) bekezdése utolsó mondatából (a tartozás utólagos megfizetése nem eredményezi a TA) szám visszamenőleges érvényességét) nem lehet

eljutni ahhoz, hogy az esetleges sürgősségi ellátást a TAJ szám nélküli személy az önrendelkezési joga alapján ebből az okból utasíthassa vissza. A betegek általában saját elhatározásból jelentkeznek az egészségügyi szolgáltatóknál, és kérésükre, beleegyezésükkel látják el őket. Jóllehet kétség esetén az életfenntartó, illetve életmentő beavatkozás elvégzéséhez történő beleegyezést vélelmezni kell, ez nem korlátozza, hanem garanciája az emberi méltóság védelmének akkor is, ha az indítványban példaként felhívott életmentő beavatkozás utóbb térítési kötelezettséggel járhat. Az étellel járó kockázatok egy részét a társadalombiztosítási rendszerek általában fedezik, más részük azonban nem hárítható át másokra, különösen akkor, ha a pénzügyi kötelezettséget előidéző helyzet az érintettnek betudható.

- [63] A Tbj. 46. § (2) bekezdése és az R. 2. §-a a fentiekre tekintettel az Alaptörvény II. cikke védelmi körét nem érinti, ezért azt nem is korlátozza.
- [64] 3.2. Az indítvány szerint az, hogy az érintett személy korábban járulékot fizetett, és egészségügyi ellátásra volt jogosult, a tulajdonhoz való jog védelmi körébe tartozik, és a Tbj. új szabálya ezt korlátozza, amikor a járulék utólag megfizetése ellenére sem éled fel a térítésmentes ellátáshoz való joga. Elsőként a tulajdonhoz való jogot illetően is azt kellett vizsgálni, hogy a Tbj. új szabálya (eszerint a fizetési kötelezettség tartós elmulasztásának az a következménye, az utólagos megfizetéssel nem éled fel az ellátásra jogosultság visszamenőleg) a tulajdonhoz való alapvető jog védelmi körébe tartozó magatartásra vonatkozik-e vagy az alapvető jog védelmi körén kívülre esik.
- [65] Az Alaptörvény az alapvető jogok és kötelezettségeknek csak a lényeges szabályait alkotja meg, a részletes szabályok meghozatalára az Alaptörvény – az I. cikk (3) bekezdése keretei között – a törvényhozót hatalmazza fel. Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése kimondja, hogy mindenkinek joga van a tulajdonhoz. Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdését eddig több alkotmánybírói határozat értelmezte. Eszerint „[a] tulajdon jogi fogalmát és tartalmát általában nem közvetlenül az Alaptörvény, hanem más jogi normák határozzák meg. Az Alaptörvény által védett jogok körét és tartalmát ugyanakkor az Alaptörvény alapján kell megállapítani. Ez az ellentmondás nehézséget jelent a tulajdonként védett jogosítványok meghatározásakor. Az ellentmondás úgy oldható fel, hogy az Alaptörvény tulajdonhoz való alapjogként a jogszabályok által meghatározott tartalommal elismert, konkrét időpontban fennálló konkrét jogosítványokat védi: a törvényhozás a tulajdonhoz való alapvető jog alapján általában köteles tiszteletben tartani azokat a jogosultságokat, amelyek az alkotmányos értelemben vett tulajdonhoz való alapvető jog összetevői.” {25/2015. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [55]} Az Alaptörvény tulajdonhoz való jogként védi azokat a további jogosultságokat, melyeket az Alkotmánybíróság az egyes esetek eldöntése kapcsán más alapvető jogok és alkotmányos értékekkel együtt szemlélve még a tulajdonjog alkotmányos védelmi körébe vont [pl. a pénzügyi lízingbevevő tulajdonosi várománya, 15/2014. (V. 13.) AB határozat]. Ebből következik, hogy a korábban tulajdonként megszerzett (és így az alkotmányos tulajdonvédelem alatt álló) vagyoni jogi igényeket védi az Alaptörvény XIII. cikke. Ezt erősítette meg a 3048/2013. (II. 28.) AB határozat indokolásának [39] bekezdése is: „Az Alkotmánybíróság a vagyoni értékű jogok tekintetében kialakított gyakorlatában főként a társadalombiztosítási jogviszonyokkal összefüggő szolgáltatásokkal és várományokkal kapcsolatban állapította meg az alkotmányos tulajdonvédelem fennállását.”
- [66] A 29/2017. (X. 31.) AB határozat indokolásának [42]–[45] bekezdései – nyugellátással kapcsolatban – a társadalombiztosítási ellátások védelmével kapcsolatos alkotmánybírói gyakorlatot tekintették át. Ennek értelmében viszonylag későn jelent meg az a felfogás, amellyel az Alkotmánybíróság bevezette a tulajdonvédelem szempontjainak alkalmazhatóságát a társadalombiztosítás egyes területein [43/1995. (VI. 30.) AB határozat, ABH 1995, 188]. E határozat rendelkező részében az Alkotmánybíróság elvi élel állapítja meg, hogy a jogbiztonság, mint a jogállamiság leglényegesebb fogalmi eleme és a szerzett jogok védelmének elvi alapja a szociális rendszerek stabilitása szempontjából különös jelentőségű. E megállapítás alátámasztására a határozat indokolása kifejtette, hogy „a szolgáltatásokat és a hozzájuk fűződő várományokat nem lehet sem alkotmányosan megfelelő indok nélkül, sem pedig egyik napról a másikra megváltoztatni. Az átmenet nélküli változáshoz különös indok szükséges. A kötelező biztosítási rendszer esetében a járulékok kötelező befizetése, vagyis e vagyonelevonás fejében a biztosított rendszer fokozottabb stabilitását várhatja el [...] Mindazon társadalombiztosítási szolgáltatások esetében, ahol a biztosítási elem szerepet játszik, a szolgáltatások csökkentésének vagy megszüntetésének alkotmányosságát a tulajdonvédelem ismérvei szerint bírálendő el.” (ABH 1995, 188, 193–195) A határozat hozzátette, hogy a szolgáltatás megvonása vagy jogalapjának kedvezőtlen megváltoztatása az alapjogi sérelem ismérvei szerint bírálható el (ABH 1995, 188, 196). Azokban az esetekben tehát, amelyekben a biztosítási elemnek van szerepe, a tulajdonvédelem alapján, azokban pedig, ahol a biztosítási elem-

nek nincs szerepe, a jogbiztonság alapján kell megítélni a szociális ellátásokba való beavatkozás alkotmányosságát. Az a kérdés, hogy egyes társadalombiztosítási szolgáltatások vagy a másik oldalról nézve a személyek közjogi követeléseik milyen mértékben esnek tulajdonvédelem alá, illetve egyáltalán oda tartoznak-e, vitatott.

- [67] A tulajdonvédelem általánosságban nem terjed ki valamennyi társadalombiztosítási ellátásra. Jellemzően a hosszabb idejű és határozott időtartamú járulékfizetés alapozhat meg a tulajdonvédelem körébe tartozó közjogi várományt, vagyoni jogi igényt, ilyen az Alkotmánybíróság gyakorlatában a nyugdíj, valamint egyes más, de pénzbeli ellátások közül a gyermeknevelés terheit enyhíteni hivatott ellátások [gyermekgondozási díj: 4/2016. (III. 1.) AB határozat]. Az Alkotmánybíróság eddig az egészségügyi ellátásra jogosultságot nem vonta be az alkotmányos tulajdonvédelem körébe.
- [68] Az indítványban foglaltak alapján sincs kellő következtetési alap annak megállapítására, hogy az egészségügyi szolgáltatási járulék fizetésén alapuló, az egészségügyi szolgáltatásokra jogosultság az Alaptörvény értelmében vett tulajdonvédelem védelmi körébe tartozna. Ezek az ellátások nem azonosak a nyugdíj-várománnyal; a járulékfizetés időtartamának és az ellátásra jogosultságnak, valamint az ellátásnak nincs olyan kapcsolata egymással, mint az évtizedekre kiténtő nyugellátásnál. Vagyis az időszerű, a Tbj. 43. § (1) bekezdés a) pontja szerinti járulékfizetés nem eredményez védett közjogi várományt a jövőre nézve az egészségügyi szolgáltatásokat illetően, a vizsgált szabályozás körében.
- [69] A Tbj. 46. § (2) bekezdése és az R. 2. §-a a fentiekre tekintettel az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése védelmi körét nem érinti, ezért azt nem is korlátozza.
- [70] 3.3. Az indítvány szerint a szabályozás alaptörvény-ellenes a szociális biztonsághoz való jog, azon belül is a megélhetési minimumhoz való jog alapján [Alaptörvény II. cikk, XIX. cikk (1) bekezdése és O) cikke].
- [71] A XIX. cikk első két mondata világossá teszi, hogy nem alapjogról, hanem államcélról, programról van szó, abból konkrétan meghatározott részjogok mint alkotmányos alapjogok nem vezethetők le.
- [72] Az Alaptörvény XIX. cikke – szemben az előző Alkotmány 70/E. §-ával – a megélhetéshez szükséges ellátásra jogosultságot nem tartalmazza.
- [73] A korábban hatályos Alkotmány 70/E. § (1) bekezdése alapján a magyar állampolgárok jogosultak voltak a megélhetésükhöz szükséges ellátásra. E rendelkezésből és az Alkotmány 54. § (1) bekezdéséből vezette le az Alkotmánybíróság a jogosultságot az olyan megélhetési minimum állam általi biztosítására, amely elengedhetetlen az emberi méltósághoz való jog megvalósításához. Az emberi méltóságra ugyanis úgy tekintett, mint amelynek van egy ellátási igényt megalapozó funkciója is [37/2011. (V. 10.) AB határozat, ABH 2011, 225, 235]. Az Alaptörvény szociális biztonságról szóló XIX. cikke nem jogokról, hanem jellemzően állami kötelezettségekről és államcélokról rendelkezik, a magyar állampolgárok, és nem valamennyi személy vonatkozásában. A XIX. cikk (1) bekezdése alapján Magyarország „törekszik” arra, hogy minden állampolgárának szociális biztonságot nyújtson, és „elősegíti” az idős kori megélhetés biztosítását. Jogosultságról két esetben szól az Alaptörvény XIX. cikke. Az Alaptörvény XIX. cikk (4) bekezdése „állami nyugdíjra való jogosultságot” említ, amelynek feltételeit törvény állapítja meg. A XIX. cikk (1) bekezdése pedig az állampolgárok anyasága, betegsége, rokkantsága, özvegyisége, árvasága és önhibáján kívül bekövetkezett munkanélkülisége esetében garantálja a „törvényben meghatározott támogatásra” való jogosultságot [40/2012. (XII. 6.) AB határozat, Indokolás [37]]. Ebből következik, hogy bár a XIX. cikk jellemzően államcélokról, és nem alapvető jogokról szól, az Alaptörvénynek ez a cikke alaptörvényi háttérrel ad a felsorolt élethelyzetekre vonatkozó jogszabályoknak. A törvényi feltételek részletei vagy a jogosultság feltételei, mint konkrét részletszabályok nem az Alaptörvényből következnek, az alaptörvényi háttér csak azt jelenti, hogy az elvont jogosultság magából az Alaptörvényből ered [28/2015. (IX. 24.) AB határozat, Indokolás [34]].
- [74] A járulékhátralék megfizetésére kötelezés, továbbá a térítési díj megtérítésének a jogszabályi előírása nem minősíthető az adott szabályozási környezetben az Alaptörvény XIX. cikkében foglalt elvont jogosultság korlátozásának. Az, hogy „betegség [...] esetén minden magyar állampolgár törvényben meghatározott támogatásra jogosult” azt jelenti, hogy a törvényhozó köteles biztosítani a magyar állampolgárok számára az egészségügyi ellátórendszer fenntartásával az ahhoz való hozzáférést. Az alapvető jogok korlátozásának a szabálya [I. cikk (3) bekezdés] nem alkalmazható ugyanúgy, mint a politikai szabadságjogoknál. A szociális jogoknál – ezeknek a társadalmi és gazdasági szerepe, különösen az egyes szabályozó intézkedések beleilleszkedése adott gazdaságpolitikai feladatokba – általában nem lehetséges a szükségesség vagy elkerülhetetlenség megállapítása, mint

más alapjogok estében. Az egyéni jogok és a közjó általánosabb érdekei közötti egyensúly megteremtése jellemzően a törvényhozás feladata.

- [75] A térítési díj sürgős szükség esetén utólag érvényesíthető a szabályozás értelmében. Vagyis sürgős szükség esetén az ellátás nem tagadható meg. Ezen az esetkörön kívül sem általános elvárás a jogszabály szerint az ellátásra jelentkezőtől a térítési díj vagy biztosíték, letét előzetes nyújtása. Jellemzően a térítési díj megtérítésére vonatkozó kötelezettség vállalása (és nem a teljesítése) érvényesíthető előre. A más szabály alapján egészségügyi szolgáltatásra nem jogosult, belföldi illetőségű nagykorú személyek számára az egészségügyi szolgáltatási járulék fizetésének előírása és ezzel a társadalombiztosításba bevonása az állami és közösségi feladatok ellátásához hozzájárulás része, az egyén önmagáért való felelősségével, az öngondoskodással, továbbá a társadalmi közös kockázatvállalással kapcsolatos elvárás [Alaptörvény O) cikk].
- [76] A szociálisan rászorult személyek ellátásra jogosultak [Szoctv. 54. §-a, továbbá a Tbj. 22. § o) pontja]. A jelen eljárásban, amely a Tbj. vizsgálatára irányul, nem lehetett vizsgálni, hogy van-e és érvényesülhet-e alkotmányossági mérce a Szoctv. szociális rászorultságra vonatkozó előírásainál. Egy konkrét alkotmányjogi panasz alapján volna csak vizsgálható, hogy a támadott törvényi rendelkezés, a Tbj. 22. § o) pontja és a Szoctv. együttes alkalmazása során az Alaptörvény XIX. cikk (1) bekezdése és O) cikke sérült-e a jövedelemhatár törvényben rögzített mértéke és az érintett személy vagyoni helyzete alapján. A Nemzeti hitvallás fontos fordulata szerint „Valljuk az elesettek és szegények megsegítésének kötelezettségét.” Az állam különböző módokon tehet eleget e morális kötelezettségének. A Tbj. vizsgált rendelkezése nem az egészségügyi szolgáltatáshoz való hozzáférést, hanem a szolgáltatás költségeinek elszámolását szabályozza. A Tbj. és az R. nem Magyarország szociális elkötelezettségét kérdőjelezi meg (valójában ezt nem érintik), hanem pusztán az egészségügyi szolgáltatás fedezetére vonatkozó elszámolási kérdést rögzítenek (a rászorulókat ellátásának fedezetéről más jogcímen gondoskodott a jogalkotó).
- [77] A Tbj. 46. § (2) bekezdése és az R. 2. §-a a fentiekre tekintettel az Alaptörvény XIX. cikk (1) bekezdés és O) cikke védelmi körét nem érinti, ezért azt nem is korlátozza.
- [78] 3.4. Az indítvány szerint a kifogásolt rendelkezések sértik az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség követelményét [Alaptörvény XV. cikk (1), (2) és (4) bekezdései].
- [79] Az indítvány abból indul ki, hogy a támadott rendelkezések legitim, kellő súlyú alkotmányos indok nélküli különbségtételt valósítanak meg azáltal, hogy a rosszabb vagyoni helyzetbe lévő személyek számára nem állapítanak meg olyan különös rendelkezéseket, amely számukra az egészségügyi szolgáltatásokhoz, különösen a sürgősségi ellátáshoz való hozzáférést garantálná.
- [80] Az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése szerint a törvény előtt mindenki egyenlő, és a (2) bekezdés szerint Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés nélkül biztosítja. A hátrányos megkülönböztetés tilalma az Alkotmánybíróság gyakorlatában nem jelenti minden megkülönböztetés tilalmát, a tilalom elsősorban az alapjogok terén tett megkülönböztetésre terjed ki. Személyek közötti, alkotmányos hátrányos megkülönböztetés akkor állapítható meg, ha valamely személyt vagy embercsoportot más, azonos helyzetben lévő személyekkel vagy csoporttal történt összehasonlításban kezelnek hátrányosabb módon. A megkülönböztetés pedig akkor alkotmányellenes, ha végső soron összefügg az emberi méltósághoz való joggal és a jogszabály a szabályozás szempontjából azonos csoportba tartozó (egymással összehasonlítható) jogalanyok között tesz különbséget anélkül, hogy annak tárgyilagos mérlegelés szerinti ésszerű indoka lenne, vagyis önkényes [9/2016. (IV. 6.) AB határozat, Indokolás [22]].
- [81] A jelen esetben az indítvány szerint a támadott rendelkezések különböző (vagyoni, társadalmi) helyzetben lévő személyeket azonos módon kezelnek akkor, amikor elvárják tőlük a járulékfizetési kötelezettség teljesítését tekintet nélkül arra, hogy a fizetés iránti képességük megvolna; ez pedig önmagában is a diszkrimináció tilalmába ütközik. Az indítvány szerint az esélyegyenlőség követelményének megsértése mellett az egyenlő bánásmód sérelme a konkrét esetben abban áll, hogy a Tbj. ezeket az egyéni vagyoni, teljesítőképességi körülményeket teljesen figyelmen kívül hagyja. Lényegében azt kifogásolja, hogy a járulékfizetésre kötelezettek csoportján belül a támadott törvényi rendelkezés nem tesz különbséget az érintettek vagyoni helyzete alapján.
- [82] A 9/2016. (IV. 6.) AB határozat alapján a diszkrimináció-tilalom értelmezésénél abból kell kiindulni, hogy egy jogszabálynál elfogadható érvekkel meg kell tudni indokolnia a jogalkotónak „a különbségtétel tárgyilagos mérlegelés szerinti ésszerű okát” [32/2015. (XI. 19.) AB határozat, Indokolás [91]]. A diszkrimináció-tilomnál elsődleges jelentősége van a csoportképzésnek. Meg kell jelölni, hogy a jogszabály milyen célt kíván elérni, s e cél szempontjából a jogszabállyal érintett alanyi kör milyen jellemzőkkel bíró csoportként határozható meg.

A megkülönböztetésről nyilvánvalóan akkor lehet szó, ha a jogszabály alanyi köréből kirekesztésre, vagy a szabályozás következményét illetően megkülönböztetésre kerülnek olyan személyek, akik lényegi jellemzőjük alapján maguk is a szabállyal érintett elsődleges csoportba tartozók. Az Alkotmánybíróság a csoportképzés során nem kötheti magát a törvényhozó által választott megoldáshoz, mert vizsgálata során éppen arra keresi a választ, hogy a törvényhozó csoportképzése megfelel-e az Alaptörvénynek. Másrészt, a jogalanyok között nemcsak egy jogszabályon belül tehet különbséget a jogalkotó. Ezért előfordulhat, hogy az Alkotmánybíróságnak több jogszabály tartalmát kell összevetnie annak megállapításához, hogy történt-e alkotmány sértő megkülönböztetés.

- [83] A Tbj. 46. § (2) bekezdése önmagában azonosan vonatkozik mindenkire (vagyis különbségtételt nem tartalmaz), akit a járulékfizetési kötelezettség terhel, és járuléktartozást halmozott fel. A Tbj. támadott szabálya sem korábban, sem a változás után nem tett különbséget a járulékfizetéssel elmaradók vagyoni helyzetét illetően. A járulékfizetéssel elmaradókat korábban, és a változás után is egységes csoportként szabályozta. A jogszabály változása nem az alanyi körben hozott változást, hanem a járuléktartozást felhalmozók utólagos befizetésének jogkövetkezményét illetően. E tekintetben sincs azonban különbségtétel a különféle vagyoni helyzetben lévőkét illetően. Különbségtétel hiányában viszont nem sérülhetett a törvény előtti egyenlőség.
- [84] A támadott jogszabállyal összefüggésben nem lehet megalapozottan arra sem hivatkozni, hogy éppen az alanyi kör vagyoni helyzetében való megkülönböztetés hiánya miatt sérül a törvény előtti egyenlőség. Az egészségügyi ellátásra jogosultak körét, s hogy a jogosultak térítéssel vagy attól mentesen vehetik-e igénybe a szolgáltatásokat, alapvetően a Tbj. más rendelkezései, illetve más törvények, jogszabályok rendezik. A Tbj. 22. § (1) bekezdés tucatnál is több pontban sorol fel olyan személyi köröket, akik ugyan nem minősülnek biztosítottnak, akik nem is kötelezettek járulékfizetésre, mégis jogosultak egészségügyi szolgáltatásra és más törvényi rendelkezések alapján [Tbj. 22. § (5) bekezdése] ezeket térítésmentesen vehetik igénybe. Az itt megjelölt körben számos olyan csoport szerepel, amely vagyoni és jövedelmi helyzetének általános és lényegi jellemzője alapján (hajléktalan, fogvatartott stb.) jogosult egészségügyi ellátásra. Itt nevesíti a Tbj. 22. § (1) bekezdés *o*) pontja a Szocvtv. alapján szociális rászorulókat is. A Szocvtv. szerint a szociális rászorultság a vagyoni körülmények figyelembevételén alapul. Ha ez a rászorultság utóbb derül ki, a rászorultság észlelésének segítése érdekében az Art. 131. §-a 2020. július 15-től kiegészült a (25) bekezdéssel; ennek alapján a NAV elektronikus úton hivatalból átadja a járási hivatalnak azon adózó természetes személy azonosító adatait, valamint a fizetési kedvezményre irányuló eljárásban feltárt jövedelmi, vagyoni és szociális körülményeinek adatait, akiről a fizetési kedvezmény engedélyezésére irányuló eljárásban olyan tényről tárt fel, amely a szociális rászorultság megállapítását a Szocvtv. szerint megalapozhatja. Továbbá az Art. a járulék részletekben megfizetését lehetővé teszi, és lehetséges a járuléktartozás elengedése, ha ennek feltételei fennállnak. A Tbj. 46. § (2) bekezdéséből kiindulva azonban nem lehet odáig eljutni, hogy a törvény előtti egyenlőség követelménye alapján az Alkotmánybíróság más törvények rendelkezéseit is vizsgálati körébe vonja, és az ezekkel kapcsolatos indítványozói aggályokra figyelemmel a támadott jogszabály alaptörvény-ellenességét állapítsa meg.
- [85] Ami az esélyegyenlőséget illeti, az Alaptörvény XV. cikk (4) bekezdése általánosságban szól az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkóztatás védelméről, melynek értelmében az egyenlőség tartalmi megvalósulását szolgáló, az esélyegyenlőtlenség felszámolása érdekében tett pozitív megkülönböztetés megengedett. A XV. cikk (5) bekezdése külön is kiemeli néhány konkrétan nevesített, különleges gondoskodásra szoruló és külön védelmet igénylő társadalmi csoportot (családok, gyermekek, nők, idősek és fogyatékkal élők) {lásd például: 13/2020. (VI. 22.) AB határozat, Indokolás [32]}. Az Alaptörvény XV. cikk (4) és (5) bekezdésein alapuló intézkedési kötelezettség azonban az érintettek részéről közvetlenül általában nem kényszeríthető ki {13/2020. (VI. 22.) AB határozat, Indokolás [33]}.
- [86] A fentiekre tekintettel nem állapítható meg, hogy a kifogásolt rendelkezések sértik az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség követelményét [Alaptörvény XV. cikk (1), (2) és (4) bekezdései].-
- [87] 4. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság a Tbj. és az R. rendelkező rész szerinti egyes szabályai alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasította, a nemzetközi szerződésbe ütközés megállapítására és a támadott rendelkezések megsemmisítésére irányuló indítványt pedig Abtv. 64. §-a *d*) pontja alapján visszautasította.



*Dr. Sulyok Tamás s. k.,*  
az Alkotmánybíróság elnöke

*Dr. Sulyok Tamás s. k.,*  
az Alkotmánybíróság elnöke,  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Czine Ágnes*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Sulyok Tamás s. k.,*  
az Alkotmánybíróság elnöke,  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Dienes-Oehm Egon*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Sulyok Tamás s. k.,*  
az Alkotmánybíróság elnöke,  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Handó Tünde*  
előadó alkotmánybíró helyett

*Dr. Sulyok Tamás s. k.,*  
az Alkotmánybíróság elnöke,  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Horváth Attila*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Sulyok Tamás s. k.,*  
az Alkotmánybíróság elnöke,  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Sulyok Tamás s. k.,*  
az Alkotmánybíróság elnöke,  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Juhász Imre*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Sulyok Tamás s. k.,*  
az Alkotmánybíróság elnöke,  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Juhász Miklós*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Sulyok Tamás s. k.,*  
az Alkotmánybíróság elnöke,  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Márki Zoltán*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Sulyok Tamás s. k.,*  
az Alkotmánybíróság elnöke,  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Pokol Béla*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Sulyok Tamás s. k.,*  
az Alkotmánybíróság elnöke,  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Salamon László*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Sulyok Tamás s. k.,*  
az Alkotmánybíróság elnöke,  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Schanda Balázs*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Sulyok Tamás s. k.,*  
az Alkotmánybíróság elnöke,  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Szabó Marcel*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Sulyok Tamás s. k.,*  
az Alkotmánybíróság elnöke,  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Szalay Péter*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Sulyok Tamás s. k.,*  
az Alkotmánybíróság elnöke,  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Szívós Mária*  
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: II/2115/2020.



## AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3088/2022. (III. 10.) AB VÉGZÉSE

### alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Juhász Imre* és *dr. Salamon László* alkotmánybírók párhuzamos indokolásával, valamint *dr. Czine Ágnes*, *dr. Márki Zoltán* és *dr. Schanda Balázs* alkotmánybírók különvéleményével – meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a munkahelyek koronavírus elleni védelméről szóló 598/2021. (X. 28.) Korm. rendelet alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

### I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozók az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (2) bekezdés alapján a munkahelyek koronavírus elleni védelméről szóló 598/2021. (X. 28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt alkotmányjogi panaszt terjesztettek elő.
- [2] 2. A támadott jogszabály és az indítványok lényege az alábbiak szerint foglalható össze.
- [3] 2.1. 2021. november 1-jén lépett hatályba az R., melyet a Kormány az Alaptörvény 53. cikk (2) bekezdésében rögzített hatáskörében, a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény 51/A. §-ára figyelemmel alkotott meg. Az R. az 1. § (1) bekezdésében megfogalmazott célja szerint lehetővé teszi, hogy az 1. § (2) és (2a) bekezdésben nem említett cégek, vállalkozások és intézmények a munkavégzés feltételeként előírják a SARS-CoV-2 koronavírus elleni védőoltás (a továbbiakban: védőoltás) felvételét a foglalkoztatottak számára, ha ezt szükségesnek látják az ott dolgozók biztonsága érdekében.
- [4] Az R. 2. § (1) bekezdése alapján a munkáltató – az egészség megóvása érdekében, a munkahely és a munkakör sajátosságaira is figyelemmel – a munkavégzés feltételeként megállapíthatja a védőoltás felvételét azon foglalkoztatott esetében, aki az R. hatálybalépése előtt a védőoltást nem vette fel. Mentésül a foglalkoztatott a védőoltás kötelező felvétele alól, ha az számára egészségügyi indokból ellenjavallt, és ezt orvosi szakvélemény is alátámasztja. A 2. § (2)–(7) bekezdései eljárási szabályokat tartalmaznak, rögzítik a mentesülési feltételeket, s azt, hogy milyen típusú oltóanyag vehető figyelembe.
- [5] Az R. 2. § (8)–(11) bekezdései szerint, ha a foglalkoztatott a védőoltást a munkáltatói intézkedésben meghatározott határidőn belül nem vette fel, részére a munkáltató fizetés nélküli szabadságot rendelhet el, illetve egy év elteltével – a foglalkoztatásra irányadó jogszabálytól eltérően – jogviszonyát felmentéssel vagy felmondással, azonnali hatállyal megszüntetheti. Ha a foglalkoztatott a fizetés nélküli szabadság elrendelését követően elveszi a védőoltást, a munkáltató a fizetés nélküli szabadságot haladéktalanul megszünteti.
- [6] 2.2. Az indítvány1. előterjesztője szerint az R. sérti az Alaptörvény II. cikkét, a XVII. cikk (3) bekezdését, valamint a XX. cikk (1) bekezdését.
- [7] Az indítvány1. szerint a védőoltás felvételének elmulasztásához fűzött joghátrány olyan súlyos anyagi és erkölcsi következményekkel jár, amelyek nincsenek arányban a járvány visszaszorításának céljával. Az alapvető jogok veszélyhelyzeti korlátozása nem lehet parttalan, meg kell felelnie az Alaptörvény 53. § cikk (2) bekezdésében foglaltaknak, valamint a sarkalatos törvényben megszabott garanciális szabályoknak. Arra is hivatkozik az indítványozó, hogy a szabályozás az oltást *de facto* kötelezővé teszi, ami sérti a testi és lelki integritáshoz való jogát. Alapjogsértőnek tartja továbbá azért is, mert az R. a munkáltató diszkrecionális jogkörébe utalja annak eldöntését, hogy előírja-e az oltottsági feltételt, jóllehet az oltás szükségességének megállapítására sem szakmai, sem egyéb képesítése nincsen. Végezetül aggályosnak tartja azt is, hogy az oltatlanok között hátrányt szenved az, akinek munkáltatója a védőoltás felvételét – más munkáltatókkal szemben – kötelezővé teszi.

Mindezek mellett nem vitatja, hogy „a rendelkezésre álló oltások hatásosak és a gyártók által jelenleg ismert és publikált mellékhatásai a pandémia következményeinek tükrében elhanyagolhatóak”.

- [8] 2.3. Az indítvány2. és az indítvány3. előterjesztői – csaknem azonos tartalmú panaszaikban – az Alaptörvény II. cikke, a III. cikk (2) bekezdése, a XV. cikk (2) bekezdése és a XX. cikk (1) bekezdése, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartájának 21. cikke, az Oviedói Egyezmény V. cikke, a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya 7. cikke és az Európai Tanács 2361/2021. számú határozatának sérelmére is hivatkoztak.
- [9] Az indítvány2. és az indítvány3. érvelése szerint a védőoltásra használt oltóanyagok kísérleti fázisban vannak, ezért a beoltottak tudományos, orvosi kísérletben vesznek részt, amely az Alaptörvény III. cikk (2) bekezdése alapján tájékoztatáson alapuló, önkéntes hozzájáruláshoz kötött, ezért az R. szükségtelenül és aránytalanul korlátozza a megjelölt alapjogait. Előadták, hogy tartanak az oltás negatív egészségügyi következményeitől, ezért azt visszautasítják, így viszont veszélybe kerül megélhetésük. Az indítvány2. előterjesztője szakmai dokumentumokat is csatolt panaszához a vakcinák kísérleti jellegének alátámasztása érdekében.
- [10] Az indítvány3. szerint az oltatlan embereket hátrányos megkülönböztetés éri, ugyanakkor az oltottak és oltatlanok a megfertőződés, illetve a fertőzés átadása szempontjából közel azonos tulajdonságokkal bírnak, ezért nem tekinthetők különbözőnek a csoportképzés vizsgálatakor.
- [11] 2.4. Az indítvány4. előterjesztője, az Alaptörvény III. cikk (2) bekezdése, XII. cikk (2) bekezdése, XV. cikk (1) és (2) bekezdése, a XVII. cikk (3) bekezdése és XX. cikk (1) bekezdése sérelmét állította.
- [12] Az indítványozók érvelése szerint az R. a munkavállalók egy csoportját, az oltatlanokat, elzárja a munka lehetőségétől, amely az Alaptörvény XII. cikk (2) bekezdéséből következő munkához való általános hozzáférési jogot korlátozza.
- [13] Az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdése sérelmét abban látja, hogy a védettségi igazolványra vonatkozó szabályok szerint a fertőzésen átesettek is bizonyos védettséggel rendelkeznek, a munkavállalást oltáshoz kötni ezért diszkriminatív, szükségtelen és aránytalan intézkedés.
- [14] Úgy vélik, az Alaptörvény XVII. cikk (3) bekezdése és XX. cikk (1) bekezdése sérelmét jelenti, hogy senki nem vállal felelősséget az oltás egészségre gyakorolt esetleges hatásáért, annak kötelezővé tétele így az egészségügyi önrendelkezési jogot is sérti.
- [15] 2.5. Az indítványozók a munkaviszonyuk fennállására vonatkozó dokumentumot nem csatoltak, azonban az indítvány1. melléklete tartalmazza a „Tájékoztatás a SARS-CoV-2 koronavírus elleni védőoltás felvételéről 2021. november 1-től” tárgymegjelölésű, 2021. október 29-én kelt intézkedést, melyben a munkáltató az R.-re való hivatkozással tájékoztatja a munkavállalót arról, hogy a védőoltást a munkavégzés feltételeként előírja.
- [16] 2.6. Az Alkotmánybíróság az indítványokat tárgyuk azonosságára és tartalmuk összefüggésére tekintettel egyesítette, és egyesített eljárásban bírálta el.
- [17] 2.7. Az Emberi Erőforrások Minisztériumának Egészségügyért Felelős Államtitkára *amicus curiae* beadványában kifejtette álláspontját a támadott szabályozással kapcsolatban.
- [18] 3. Az Abtv. 56. § (1)–(2) bekezdései alapján az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a befogadhatóság törvényi feltételeinek.
- [19] 3.1. Az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság eljárása kivételesen akkor is kezdeményezhető, ha az alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezésének alkalmazása vagy hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be a jogsérelem, és nincs a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás, vagy a jogorvoslati lehetőségeit az indítványozó már kimerítette.
- [20] „Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) és d) pontja szerinti alkotmányjogi panasz jogintézményének egyaránt elsődleges célja [...] az egyéni, szubjektív jogvédelem: a ténylegesen jogsérelmet okozó alaptörvény-ellenes jogszabály, illetve alaptörvény-ellenes bírói döntés által okozott jogsérelem orvosolása. [...] a panasz befogadhatóságának feltétele az érintettség, nevezetesen az, hogy a panaszos által alaptörvény-ellenesnek ítélt jogszabály a panaszos személyét, konkrét jogviszonyát közvetlenül és ténylegesen, aktuálisan érintő rendelkezést állapít meg, s ennek következtében a panaszos alapjogai sérülnek. Tehát „[a] kivételes panasz esetében,

mivel az közvetlenül a norma ellen irányul, különös jelentősége van az érintettség vizsgálatának, hiszen a panaszos alapjogában való személyes, közvetlen és aktuális sérelme különbözteti meg a kivételes panaszt az utólagos normakontroll korábbi, bárki által kezdeményezhető változatától. A kivételes alkotmányjogi panasz kapcsán az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlata szerint „[a]z érintettségnek [...] személyesnek, közvetlennek és aktuálisnak kell lennie. Nem állapítható meg az indítványozó érintettsége akkor, ha a támadott jogszabályi rendelkezés az indítványozóval szemben nem került alkalmazásra, vagy annak hatályosulása őt közvetlenül nem érintette (vagyis a jogsérelem nem következett be, nem aktuális).” {33/2017. (XII. 6.) AB határozat (a továbbiakban: Abh.), Indokolás [33]–[35]}

- [21] Az Alkotmánybíróság emlékeztet azon gyakorlatára is, miszerint az érintettség aktualitása abban az esetben is megállapítható, „ha jogszabály alkalmazására, érvényesítésére szolgáló cselekmények még nem történtek, de jogszabály erejénél fogva olyan jogi helyzet keletkezett, amelyből egyértelműen következik, hogy a panaszolt jogsérelem közvetlenül belátható időn belül kényszerítően bekövetkezik” {4/2018. (IV. 27.) AB határozat, Indokolás [28]}. Ha a jogszabály érvényesüléséhez konstitutív hatályú végrehajtási aktus szükséges, az indítványozónak először a jogsértést közvetlenül megvalósító államhatalmi aktust kell megtámadnia, amelyet követően lehetővé válik a norma közvetett vizsgálata is (a gyakorlat összefoglalását lásd például: Abh., Indokolás [32]–[35]).
- [22] 3.2. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a kifogásolt jogszabályi rendelkezés nem közvetlenül hatályosul, hanem a munkáltató intézkedése révén, több lépésben. Először akkor, amikor a munkáltató – mérlegelési jogkörében hozott döntésével – elrendeli az adott munkakör ellátásának feltételül a védőoltás felvételét. E döntés meghozatala során a munkáltató nem járhat el önkényesen. Amint azt a támadott norma 1. § (1) bekezdése tartalmazza, a munkáltatónak elsősorban az adott munkahelyen dolgozók biztonságát kell szem előtt tartania, továbbá a 2. § (1) bekezdése értelmében az egészség megóvása érdekében köteles figyelembe venni a munkahely és a munkakör sajátosságait is. További mérlegelési lehetősége van a munkáltatónak akkor, amikor meghatározza a védőoltás felvételének határidejét, illetve rendelkezik az esetleges jogkövetkezmények alkalmazásáról.
- [23] A fentiekből következően sem az oltás kötelező felvételének elrendelése, sem a dolgozó fizetés nélküli szabadságra küldése, sem a foglalkoztatási jogviszony megszüntetése, azaz az állított jogsérelmek egyike sem következik kényszerítőleg közvetlenül a támadott szabályozásból, az R. pusztán az oltás kötelező felvételének és a jogkövetkezmények alkalmazásának a lehetőségét teremti meg. A támadott norma diszpozitív jellegéből következik, hogy mindezek nem *ex lege*, hanem a munkáltató külön-külön, mérlegelésen alapuló intézkedésével hatályosulnak. Következésképpen a munkáltató e döntéseivel szemben a munkavállaló az általános munkajogi szabályok szerint érvényesítheti az igényét, ha a munkáltató a döntésének kialakítására irányadó szabályokat megsértette [a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 285. § (3) bekezdése].
- [24] Az Alkotmánybíróság rámutat, hogy a munkáltató mérlegeléssel hozott intézkedésével szemben a munkavállaló rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőség, a bírói peres út igénybevétele nem tekinthető formálisnak. Az indítványozók azonban nem hivatkoztak arra, hogy a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőséget kimerítették volna, kivételes alkotmányjogi panasszal, közvetlenül támadták a sérelmezett jogszabályt.
- [25] A kifejtettekből következik, hogy a támadott jogszabályi rendelkezés az indítványozók alapjogát csak áttételesen, közvetve érinti, viszont az érintettség feltételei konjuktívak, vagyis a közvetlen, személyes és aktuális érintettségnek együttesen kell érvényesülnie annak érdekében, hogy az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti indítvány érdemben elbírálható legyen {3170/2015. (VII. 24.) AB végzés, Indokolás [10]}.
- [26] 4. Mindezek alapján – figyelemmel az eljárástípus kivételes jellegére is – az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 26. § (2) bekezdésében rögzített törvényi feltételnek, ezért az Ügyrend 30. § (2) bekezdés c) illetve e) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére azt visszautasította.

Budapest, 2022. február 15.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,  
az Alkotmánybíróság elnöke

*Dr. Sulyok Tamás s. k.,*  
az Alkotmánybíróság elnöke  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Czine Ágnes*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Sulyok Tamás s. k.,*  
az Alkotmánybíróság elnöke  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Dienes-Oehm Egon*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Sulyok Tamás s. k.,*  
az Alkotmánybíróság elnöke  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Handó Tünde*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Sulyok Tamás s. k.,*  
az Alkotmánybíróság elnöke  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Horváth Attila*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Sulyok Tamás s. k.,*  
az Alkotmánybíróság elnöke  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Sulyok Tamás s. k.,*  
az Alkotmánybíróság elnöke  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Juhász Imre*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Sulyok Tamás s. k.,*  
az Alkotmánybíróság elnöke  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Juhász Miklós*  
előadó alkotmánybíró helyett

*Dr. Sulyok Tamás s. k.,*  
az Alkotmánybíróság elnöke  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Márki Zoltán*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Sulyok Tamás s. k.,*  
az Alkotmánybíróság elnöke  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Pokol Béla*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Sulyok Tamás s. k.,*  
az Alkotmánybíróság elnöke  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Salamon László*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Sulyok Tamás s. k.,*  
az Alkotmánybíróság elnöke  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Schanda Balázs*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Sulyok Tamás s. k.,*  
az Alkotmánybíróság elnöke  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Szabó Marcel*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Sulyok Tamás s. k.,*  
az Alkotmánybíróság elnöke  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Szalay Péter*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Sulyok Tamás s. k.,*  
az Alkotmánybíróság elnöke  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Szívós Mária*  
alkotmánybíró helyett

#### *Dr. Juhász Imre* alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [27] Az alkotmányjogi panasz visszautasítását támogattam, ugyanakkor álláspontom szerint a végzés adós marad annak megindokolásával, hogy az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti panasszal miért nem támadható az R.
- [28] Az érintettség hiányára alapozott visszautasítással azt állítjuk, hogy amennyiben a munkáltató nem alkalmazza az R. szabályait, akkor nem állapítható meg a munkavállaló személyes (és aktuális) érintettsége; másrészt, ha a munkáltató alkalmazza az R. szabályait, akkor pedig az a visszautasítás oka, hogy nem közvetlenül hatályosul a norma, hanem (közvetetten) a munkáltató intézkedésén keresztül, így nem áll fenn a közvetlen érintettség.
- [29] Elfogadom, hogy az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz lehetősége így is rendelkezésre áll, azonban a végzés nem magyarázza el, miért kizárt az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz igénybevétele.
- [30] Megjegyzem, hogy elképzelhetőek olyan esetek, amikor közvetlen panasz nem terjeszthető elő, ezt azonban az Alkotmánybíróság is indokolni köteles, erre példa a 3081/2019. (IV. 17.) AB végzés. A tárgyi ügyben az volt az oka a közvetlen panasz kizártságának, hogy az adott szabály kizárólag hatósági, illetve bírósági jogalkalmazáson keresztül tudott hatályosulni (Indokolás [9]).

Budapest, 2022. február 15.

*Dr. Sulyok Tamás s. k.,*  
az Alkotmánybíróság elnöke  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Juhász Imre*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Salamon László alkotmánybíró párhuzamos indokolása*

- [31] A határozat rendelkező részében foglalt visszautasítással egyetértek, azonban indokaim részben eltérnek a többségi határozat indokolásában foglaltaktól.
- [32] 1. Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *c* és *d*) pontjain alapuló hatáskörökben kezdeményezett eljárások tekintetében az Abtv. az alkotmányjogi panaszok egyes típusaira nézve meghatározza az azok befogadásához és érdemi elbírálásához szükséges feltételeket. Ez egyaránt igaz az Abtv. 26. § (1) bekezdése és a 27. § szerinti, a bírói döntésekkel szemben előterjeszhető, valamint az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján közvetlenül az alaptörvény-ellenesnek tartott jogszabályi rendelkezéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panaszokra. Az Alkotmánybíróság (elsődlegesen) a rendelkezésre álló iratok alapján hozza meg döntését. Az egyes indítványok tekintetében ezért az Abtv. alapján egyfelől az említett feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság, másfelől viszont azok valószínűsítése az indítványozók törvényi kötelezettsége.
- [33] Az Abtv. 26. § (2) bekezdésében rögzített, ún. „kivételes”, vagy közvetlen alkotmányjogi panasz tekintetében – az egyéb formai és tartalmi elvárásokon túl – különösen két együttes feltételnek szükséges egyidejűleg teljesülnie ahhoz, hogy az indítvány érdemben elbírálható legyen. Egyrészt ezen panaszok esetében is szükséges, hogy az indítványozó érintett legyen {az alaptörvény-ellenesnek tartott jogszabályi rendelkezés alkalmazása vagy hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következzen be az állított Alaptörvényben biztosított jog sérelme [Abtv. 26. § (2) bekezdés *a*) pont]}; másrészt pedig annak is megállapíthatónak kell lennie, hogy nincs a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás, vagy azokat az indítványozó már kimerítette [Abtv. 26. § (2) bekezdés *b*) pont]. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata az érintettség vonatkozásában megköveteli annak személyes, közvetlen és aktuális voltát (vagyis a hipotetikus, feltételes, vagy éppenséggel túlságosan távoli időpontban illetve eshetőlegesen bekövetkező érintettségre vonatkozó hivatkozás nem elégséges). Az esetlegesen rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőséggel kapcsolatban ugyanakkor elvárás, hogy annak hatékonynak is kell lennie (vagyis egy pusztán formális, a jogsérelem valódi orvoslására nyilvánvalóan alkalmatlan jogorvoslati lehetőség kimerítését az Alkotmánybíróság akkor sem követeli meg, ha ilyen jogorvoslati lehetőség az indítványozó számára egyébként rendelkezésre állna.)
- [34] 2. Mindezen szempontokból a jelen határozatban elbírált indítványok vonatkozásában nézetem szerint az alábbi megállapítások következtek (volna).
- [35] 2.1. Amint arra a végzés az indokolás [15] bekezdésében maga is utal, a támadott rendelkezés alkalmazására az egyesítéssel érintett ügyek egyikének, az indítvány 1. előterjesztőjének esetében az oltás munkáltató általi elrendelésével – igazoltan – sor került. Álláspontom szerint erre tekintettel az Abtv. 26. § (2) bekezdése *a*) pontjában rögzített feltétel (közvetlen, aktuális érintettség) fennállta az ő esetében megállapítható.
- [36] 2.2. Az Abtv. 26. § (2) bekezdése *b*) pontjában foglalt, a jogorvoslat lehetőségének hiányával kapcsolatos másik feltétel megállapíthatóságának hiánya ugyanakkor szintén a közvetlen alkotmányjogi panasz indítványok érdemi elbírálásának akadályát jelenti. Ezért amennyiben a hivatkozott indokolási részben említett „Tájékoztatás” olyan munkáltatói intézkedésnek tekinthető, amely ellen adott esetben az Mt. vonatkozó rendelkezései alapján – mégpedig nem a fizetés nélküli szabadság, hanem már az oltási kötelezettség elrendelésekor (különösen pedig nem a jogviszony azonnali hatállyal, egy év eltelte után történő megszüntetésekor) – munkaügyi jogvita (bírói per) kezdeményezhető; ennek során pedig az indítványozó számára az elszenvedett jogsérelem orvoslásának (valódi) lehetősége biztosított, úgy véleményem szerint az Abtv. 26. § (2) bekezdés *b*) pontja értelmében egyértelműen az indítvány visszautasításának van helye.
- [37] Az Mt. 285. § (3) bekezdése értelmében „A munkáltató mérlegelési jogkörében hozott döntésével szemben igény abban az esetben érvényesíthető, ha a munkáltató a döntésének kialakítására irányadó szabályokat megsértette.”
- [38] A jelen ügyekre is vonatkozó ezen munkajogi szabályból álláspontom szerint az következik, hogy a sérelmezett munkáltatói intézkedés reálisan abban az esetben támadható eredményesen egy munkajogi jogvita során a bíróság előtt, ha a munkavállaló arra hivatkozik, hogy a munkáltatója az oltás számára való elrendelése során megsértette a mérlegeléssel hozott intézkedése kialakítására irányadó szabályokat; vagyis maga az intézkedés jogszabálysértő. Ilyen esetben nézetem szerint biztosított a munkavállaló számára olyan hatékony jogorvoslati

lehetőség (a bírói út igénybevétele) amely alkalmas arra, hogy az általa állított Alaptörvényben biztosított jog sérelmét orvosolja.

- [39] Ugyanakkor értelmezésem szerint az Mt. garanciális szabálya – a támadott rendelkezésekben írtakra figyelemmel – lényegében azon esetekre korlátozza a bírósági út sikeres igénybevételenek lehetőségét és ezáltal a rendelkezésre álló jogorvoslat hatékonyságát, amikor a munkáltató a döntése során figyelmen kívül hagyja a munkahely vagy a munkakör sajátosságait, vagy olyan munkavállaló tekintetében írja elő a védőoltás felvételét, aki orvosi szakvéleménnyel tudja igazolni, hogy számára az egészségügyi indokból ellenjavallt [R. 2. § (1) bekezdés, illetve (4) bekezdés], vagyis amikor a munkáltatói döntés jogszabálysértő. Amennyiben azonban a munkáltató a mérlegelése során az R.-ben írt kritériumoknak eleget tesz – tehát a fenti feltételek valamelyikének megsértése adott esetben még az érintett munkavállaló szerint sem áll fenn –, úgy az Mt. megfogalmazásából adódóan álláspontom szerint az ilyen módon védőoltás felvételére kötelezett munkavállalók számára – tekintettel arra, hogy önmagában a védőoltásokkal szembeni alkotmányossági kifogásaikra a munkajogi pert nem alapíthatják – az oltási kötelezettség elrendelésével szemben valójában nem áll rendelkezésre hatékony jogorvoslati lehetőség. Ebből véleményem szerint az következik, hogy ilyen indítványozók esetében az Alkotmánybíróság a saját gyakorlata értelmében az Abtv. 26. § (2) bekezdése *b)* pontjában írt feltétel hiányát sem állapíthatja meg; vagyis az egyéb feltételek teljesítése esetén az indítvány érdemi elbírálását sem mellőzheti.
- [40] 2.3. A jelen határozatban elbírált indítványok tekintetében az érdemi vizsgálat lefolytatására a kifejtettek mellett az indítvány1. előterjesztőjét illetően sem látok lehetőséget.
- [41] A párhuzamos indokolás 1. pontjában (Indokolás [32]) említett, az indítványozókat terhelő azon törvényi kötelezettségből ugyanis, miszerint az indítvány befogadását megalapozó feltételek fennálltát az indítványukban valószínűsíteniük kell, az következik, hogy az érintettnek tekinthető indítványozónak abban a tekintetben is érvelést kell előterjesztenie, hogy az őt érintő munkáltatói intézkedéssel szemben az egyébként biztosított jogorvoslati lehetőség álláspontja szerint miért nem tekinthető hatékonynak. Az indítvány1. előterjesztője azonban azzal összefüggésben, hogy munkáltatója intézkedését olyannak tekinti-e, amelynek során „a döntés kialakítására irányadó szabályokat megsértette”, ezért az jogszabálysértő (és így azzal szemben a bírói út igénybevétele hatékony jogorvoslati lehetőségnek tekinthető); vagy ezzel éppen ellentétesen, a döntés kialakítására irányuló mérlegelés során az arra irányadó szempontok „félretétele” álláspontja szerint nem állapítható meg, vagyis az intézkedésre az irányadó szabályokat tekintve jogszerűen került sor (ezért azzal szemben a bírói út lehetősége nem tekinthető hatékony jogorvoslatnak), érvelést egyáltalán nem adott elő. Így az Abtv. 26. § (2) bekezdés *b)* pontjában írt feltétel fennálltát nem igazolta; ezért ezt az Alkotmánybíróság sem állapíthatta meg. Mindezek miatt véleményem szerint ezen indítványozó alkotmányjogi panaszának érdemi vizsgálatára sem volt lehetőség.
- [42] A határozat rendelkező részében foglalt, az egyesítéssel érintett valamennyi indítványra kiterjedő visszautasítást erre tekintettel tartom indokoltnak.

Budapest, 2022. február 15.

*Dr. Sulyok Tamás s. k.,*  
az Alkotmánybíróság elnöke  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Salamon László*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Czine Ágnes* alkotmánybíró különvéleménye

- [43] 1. Mindenekelőtt fontosnak tartom különösen annak a hangsúlyozását, hogy a 3 éve tartó világjárvány idején, a hazai járványhelyzetben nem lehet kétséges a járványügyi intézkedések megtétele, elsősorban a kötelező védőoltások szükségessége. Az európai országok közül épp a szomszédos Ausztria vezette be a 18 éven felüli állampolgárok esetén a koronavírus elleni védőoltás általános kötelezettségét, a nem teljesítés esetén súlyos szankció kilátásba helyezése mellett. Amint arra az Alkotmánybíróság már rámutatott: „a koronavírus-járvány leküzdése, ezen belül az egészségügyi, társadalmi és gazdasági hatásainak a csökkentése, a károk enyhítése olyan célok, amelyek alkotmányosan igazolják az alapjogok korlátozását” {23/2021. (VII. 13.) AB határozat, Indokolás [26]} A kötelező védőoltásokkal összefüggésben pedig hangsúlyozta az Alkotmánybíróság azt is,

hogy azok egyfelől az egyént védik a fertőzéstől, másfelől az egyént körülvevő kisebb közösséget, valamint az egész társadalmat a járványok megjelenésétől {3080/2019. (IV. 17.) AB határozat, Indokolás [43]}. Mindezen megállapításokkal egyetértek és a jelen ügy megítélése során is szem előtt tartottam, és az alkotmányjogi panasz befogadása esetén is ezen, az Alkotmánybíróság által rögzített elvek alapján fejtettem volna ki a véleményemet. Álláspontom szerint az alkotmányjogi panaszt be kellett volna fogadni és az Alkotmánybíróság korábban megállapított érvei, álláspontja alapján kellett volna elbírálni.

- [44] 2. A jelen ügyben ezért nem értek egyet az indítványok visszautasításával, mert álláspontom szerint az indítványozók személyes, közvetlen és aktuális érintettsége megállapítható az alábbi indokok miatt.
- [45] Az Alkotmánybíróság gyakorlatában az Abtv. 26. § (2) bekezdésén alapuló alkotmányjogi panasz kétség kívül kivételes jellegű. Az Alkotmánybíróság következetes értelmezése szerint ezért a „kivételes panasz esetében, mivel az közvetlenül a norma ellen irányul, különös jelentősége van az érintettség vizsgálatának, hiszen a panaszos alapjogában való személyes, közvetlen és aktuális sérelme különbözteti meg a kivételes panaszt az *actio popularis*-tól” {például: 3110/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [27]; lásd még: 3105/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3]; 3033/2014. (III. 3.) AB végzés, Indokolás [19]; 3245/2014. (X. 3.) AB végzés, Indokolás [14]}.
- [46] A közvetlenség azt a követelményt foglalja magában, hogy az indítványban állított (alapjogi) jogsérelemnek jogalkalmazói (bírói) döntés nélkül – közvetlenül – kell fennállnia. Ha ugyanis a jogszabály érvényesüléséhez konstitutív hatályú végrehajtási aktus szükséges, az indítványozónak először a jogsértést közvetlenül megvalósító államhatalmi aktust kell megtámadnia, amelyet követően lehetővé válik a norma közvetett vizsgálata is {3110/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [27]; 3170/2015. (VII. 24.) AB végzés, Indokolás [10]}. Ennek megfelelően az olyan jogszabályok támadhatók az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján indult eljárásban, amelyek lényegüknél fogva közvetlenül hatályosulhatnak {3246/2014. (X. 3.) AB végzés, Indokolás [10]}.
- [47] Az érintettség megállapításához szükséges az is, hogy a jogsérelem bekövetkezzék, az „aktuális” (jelenváló) legyen. Az aktuális érintettség ezért azt jelenti, hogy az indítványozó sérelmének fenn kell állnia {3110/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [31]; 3123/2015. (VII. 9.) AB végzés, Indokolás [12]; 3170/2015. (VII. 24.) AB végzés, Indokolás [11]}. Ez alól annyiban engedett kivételt az Alkotmánybíróság, hogy az érintettség abban az esetben is megállapítható, ha a jogszabály alkalmazására, érvényesítésére szolgáló cselekmények ugyan még nem történtek meg, de jogszabály erejénél fogva olyan jogi helyzet keletkezett, amelyből egyértelműen következik, hogy „a panaszolt jogsérelem közvetlenül belátható időn belül kényszerítően bekövetkezik” {33/2012. (VII. 17.) AB határozat, Indokolás [66]}. A 33/2012. (VII. 17.) AB határozat tehát a „belátható időn belül kényszerítően” bekövetkező állított jogsérelmek esetében is megalapozottnak tartotta az érintettséget, és így a befogadhatóságot. Ezt az értelmezést erősítette meg az Alkotmánybíróság a 3244/2014. (X. 3.) AB határozatban (Indokolás [19]) és a 3086/2016. (IV. 26.) AB határozatban (Indokolás [28]) is.
- [48] Az érintettség megállapításának további feltétele, hogy a jogsérelemnek személyesnek kell lennie. Ez a feltétel azt a követelményt foglalja magában, hogy az érintett saját alapjogának a sérelmére hivatkozhat, ugyanakkor nem jelenti, hogy e feltétel kizárólag akkor állapítható meg, ha a támadott normának az indítványozó a címzettje. Ha a norma címzettje harmadik személy, a személyes érintettség követelménye akkor teljesül, ha az indítványozó alapjogi pozíciója és a norma között szoros kapcsolat áll fenn {3110/2013. (VI. 14.) AB határozat, Indokolás [28]}.
- [49] 3. A fenti szempontok alapján álláspontom szerint a jelen ügyben megállapítható – különösen azon indítványozó vonatkozásában, aki részére a munkáltató már igazoltan előírta a védőoltás felvételét a munkavégzés feltételeként –, hogy az indítványban állított jogsérelem jogalkalmazói döntés nélkül – közvetlenül – fennáll. Az indítványozók egészségügyi önrendelkezési jogát ugyanis mindenképpen érinti, ha a kötelező védőoltás felvételét a jogalkotó olyan jogkövetkezmény kilátásba helyezésével kívánja elérni, amely kizárja az indítványozó vonatkozásában az önkéntes elhatározást. Megállapítható továbbá az is, hogy ugyan a norma címzettje harmadik személy (munkáltató), az indítványozók alapjogi pozíciója és a norma között szoros kapcsolat áll fenn. Végül, álláspontom szerint megállapítható az is, hogy a panaszolt jogsérelem közvetlenül belátható időn belül kényszerítően bekövetkezik. A támadott jogszabály hatálybalépésével ugyanis olyan jogi helyzet állt elő, amelyben az indítványozók vonatkozásában egyértelműen fennálló kockázat, hogy ha a védőoltást a munkáltató által meghatározott határidőn belül nem vették fel, részükre a munkáltató fizetés nélküli szabadságot rendelhet el [lásd: R. 2. § (8) bekezdés]. Ha pedig a fizetés nélküli szabadság elrendelésétől számítva egy év eltelt,



a munkáltató a foglalkoztatott jogviszonyát felmentéssel, illetve felmondással azonnali hatállyal megszüntetheti [R. 2. § (9) bekezdés].

- [50] Lényegesnek tartom kiemelni továbbá azt is, hogy az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti eljárásnak a konkrét esetben éppen az lenne a lényege, hogy ha már a jogszabály szövege alapján egyértelmű, hogy a jogszabály alkalmazása folytán a jogsérelem belátható időn belül kényszerítően bekövetkezik, az érintettnek ne kelljen a bírói utat végig járnia. Különösen fontos szempontnak tartom ezt egy kiemelten jelentős társadalmi kérdéssel összefüggésben, és egy olyan jogszabályi rendelkezés esetén, amely az érintettek munkaviszonyának megszüntetését eredményezheti.

Budapest, 2022. február 15.

*Dr. Sulyok Tamás s. k.,*  
az Alkotmánybíróság elnöke  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Czine Ágnes*  
alkotmánybíró helyett

- [51] A különvélemény 2. pontjához csatlakozom.

Budapest, 2022. február 15.

*Dr. Sulyok Tamás s. k.,*  
az Alkotmánybíróság elnöke  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Schanda Balázs*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Márki Zoltán* alkotmánybíró különvélemény

- [52] 1. Nem értek egyet az alkotmányjogi panasz visszautasításával. Kisebbségben maradva különvéleményt csatolok a döntéshez [Abtv. 66. § (2) bekezdés].
- [53] 2. Nem látom egyértelműen meggyőző indokát annak, hogy a munkáltatói jogkör általi kötelezéshez biztosított jogi háttér – azaz a R. – elégséges-e ahhoz, hogy a kötelező oltás, illetve oltásra kötelezés melletti és elleni érvek mérlegelése, illetve a kötelezés e mérlegelésen átesettsége következményeként tekinthető (vehető), s megnyugtató normatív válasza legyen a reálisan lehetséges (potenciális) kötelezettek kétségei ellenében.
- [54] Nem az a kérdés, hogy a R. nem lenne alkalmas jogi eszköz, hanem az hogy az indítványozó – egyébként a R. jogi alkalmasságát is kétségbevonó – kifogásaival szembeni álláspont rejtve marad. S ekként fennmarad a „mérlegelés nélküliség” kétsége.
- [55] Ezért az érdemi vizsgálatba bocsátkozás lett volna indokolt. Ennek megtörténte nem érdemben elígérkezés, avagy bármely döntés megelőlegezése, csupán azt jelenti, hogy a jövőbeni döntéssel szemben észszerű aggály már nem támasztható.
- [56] Nyilvánvaló, hogy ehhez képest alapvető jelentősége van a személyes érintettség feltétele [Abtv. 26. § (2) bekezdés] megállapíthatóságának. Ebben – jelen ügyben – a többségtől eltérő az álláspontom.
- [57] 3. Az érintettség értelemszerűen nem absztrakt, viszont nem abszolút közvetlenséget feltételező. Az érintettség kapcsán valójában egy igazolási folyamatról van szó, ami –áttétellel is – lehet közvetett. A lényeg, hogy tényszerű (tehát meglévő, nem spekulatív) tárgyi, illetve személyi alapon, valószerű, okszerű következmények észszerű kapcsolódása mentén valószínűsíthető (nem feltétlen bizonyossággal állítható) az érintettség. (Ilyen minden olyan gondolkodás, ami valamely jövőbeli kockázat, veszély bekövetkeztének ténylegesen fennálló, reális lehetőségéhez mért; ami azt jelenti, hogy ilyenkor indokolt a hárító magatartás.)
- [58] Ehhez képest – álláspontom szerint – kétségtelen, hogy a (vitathatatlan) szükséghelyzethez mért a vitatott szabályozás, viszont épp a szükséghelyzet mibenléte folytán válik az érintettség megléte megállapíthatóvá. Amit egyébként a tárgyi szabályozás (illetve a R. támadott szabályozási tárgyköre) is kifejez részint azáltal, hogy címzettje nem közvetlen az egyén, hanem a munkáltató, s annak közvetítésével szükségszerűen az egyén;

részint pedig azáltal, hogy az érintett foglalkoztatott mindaz, aki nem tartozik a más szabályozással konkrétan meghatározott foglalkoztatotti körbe [vö. R. 1. § (2) bekezdés]. Ez olyan szabályozási szempont, aminek – álláspontom szerint – az érintettség megállapíthatósága szempontjából is jelentősége van.

- [59] 4. Mindemellett megemlítem, hogy a jogorvoslat (illetve bíró út) biztosíthatósága címén – álláspontom szerint – az érintettség hiánya nem indokolható. Lévéen épp az nem válhat jogorvoslat (bírói döntés) tárgyává, ami az alapdilemma. Vagyis a kötelező oltás, illetve oltásra kötelezés melletti és elleni érvek mérlegelése, illetve a kötelezés e mérlegelésen átesettség. Ha pedig e mérlegelés mibenléte lenne peresítve, akkor az szintén kétséghez vezetne. Ezért nem tartom az eljárásjogi választ elégségesnek; s álláspontom szerint a R. 2. § (1) bekezdése szerinti (az egészség megővésének érdekére, a munkahely és a munkakör sajátosságára utaló) kitétel sem teszi a jövőbeni jogorvoslatot – éppen az adott egyén és kötelezés érdeke közötti mérlegelés vonatkozásában – érdemivé.
- [60] 5. Végül megemlítem, hogy a panaszolt kötelezés olyan tevékenységre vonatkozó, aminek kapcsán kétségtelen a veszély, illetve leküzdésének mibenléte: egyrészt az immunitás hiánya, illetve elérése, másrészt a fertőződéssel fennálló reális lehetősége, illetve megakadályozása. Ehhez képest vitán felüli érdek az átoltottság, illetve az általános immunitás elérésének esélye. Ez a R. nyilvánvaló szabályozási szempontja is és ezért van az érintettség megállapíthatósága szempontjából is jelentősége.

Budapest, 2022. február 15.

*Dr. Sulyok Tamás s. k.,*  
az Alkotmánybíróság elnöke  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Márki Zoltán*  
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/4110/2021.



# AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TANÁCSAINAK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI



## AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3089/2022. (III. 10.) AB VÉGZÉSE

### alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.V.20.765/2019/30. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

### I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság jogi képviselője (dr. Kovács Kond ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz a Kúria Pfv.V.20.765/2019/30. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt.
- [2] Kérelmét az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése rendelkezéseinek sérelmére alapította.
- [3] 2. Az indítványozó gazdasági társaság és az alkotmányjogi panasz benyújtásának alapjául szolgáló későbbi perben I-IV. rendű alperes társasházak között – utóbbiak lakóépületeinek felújításával és fűtési rendszereik pályázati úton, állami és önkormányzati támogatások igénybevételével történő korszerűsítésével összefüggésben – 2006. március 30-án támogatási szerződés kötésére került sor, 2006. július 14-én pedig fővállalkozási keretszerződés jött létre. E szerződésben az indítványozó arra vállalt kötelezettséget, hogy biztosítja az említett társasházak lakóépületeinek kockázati alapú hőszolgáltatását, fűtési és hálózati melegvíz rendszer üzemeltetését, valamint elvégzi a lakóépületek komplex épületenergetikai korszerűsítését és biztosítja az ezekhez kapcsolódó hitelfinanszírozást is. Kitértek a szerződő felek arra is, hogy együttesen eljárnak az illetékesnél annak érdekében, hogy hóteljesítmény lekötési szerződést, önálló hőközpont kialakítási szerződést kössenek. A szerződés időbeli hatályát 8+2 évben határozták meg azzal, hogy 8. év lejárta előtt újra tárgyalják a hőszolgáltatási és üzemeltetési szerződés feltételeit a további évekre. A kivitelezés végső határidejét 2007. április 30-ban jelölték meg. Meghatározták a lakóépületek felújításának (több száz millió forint értékű) teljes bekerülési költségét; azon belül is az igénybe vett támogatási összegeket, illetve a társasházak által teljesítendő önrész összegére történő hitelfelvétel törlesztésének feltételeit is. Ez utóbbi tekintetben az indítványozó kötelezettséget vállalt arra, hogy a társasházak önrészeinek finanszírozására felvett hiteltörlesztés meghatározott részét (40-46-46, illetve 50%-át) a hitel futamidejére a – a szerződések értelmében általa ellátott – hőszolgáltatási tevékenység során megtakarított energiaköltségből biztosítja. A szerződésben a felek összesen 62 315 642 forint mértékű garanciális óvadékot kötöttek ki. Kikötötték, hogy az óvadékot kezelő pénzügyi intézet és a társasházak akkor jogosultak az óvadék felhasználására, ha az energetikai megtakarításból nem képződik elég forrás a társasház önrészeinek hiteltörlesztésére, illetve a vállalkozó által el nem végzett garanciális munkák ellenértékének a fedezetére, ha az szükséges.
- [4] Az indítványozó az alkotmányjogi panaszában előadta, hogy az alperesekkel kötött Hőenergetikai Szolgáltatási Szerződéssel kapcsolatosan később elszámolási vita keletkezett, amelynek rendezésére az indítványozó egyezségi ajánlatot tett, de az sikertelen volt. Az indítványozó ekkor felmondta az Üzemeltetési Szerződéseket, melynek jogszerűségét az alperesek nem vitatták, majd keresetben kérte, hogy kötelezze a bíróság az alperes-

seket a szerződésekben kikötött vállalkozói, üzemeltetési és hőenergetikai díj megfizetésére. Az első fokon eljáró Fővárosi Törvényszék a keresetet részben alaposnak találta. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a nem fellebbezett részében nem érintette, a megfellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatva az indítványozó javára teljesítendő marasztalások összegét – annak ellenére, hogy az alperesek egyes elévülési kifogásai tekintetében az elsőfokú döntést az indítványozó javára változtatta meg, összességében – az I–III. rendű alperesek tekintetében jelentős mértékben leszállította, a IV. rendű alperes tekintetében pedig mintegy kétszeresére felemelte. A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott, és érdemben vizsgálható rendelkezéseit részben hatályon kívül helyezte és ebben a keretben az elsőfokú bíróság ítéletét fellebbezett részében részben megváltoztatta, és a másodrendű alperessel szemben érvényesített vállalkozói díj és járulékaik iránti követelés elévülésének megállapítása mellett az indítványozó keresetét elutasította. A jogerős ítélet egyéb rendelkezéseit hatályában fenntartotta.

- [5] Az indítványozó a Kúria felülvizsgálati döntése alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt terjesztett elő – a jogerős döntésre is kiterjedően – alkotmányjogi panaszt. Álláspontja szerint a Kúria ítélete (és a másodfokú ítélet) több tekintetben is sérti az indítványozó tisztességes eljáráshoz való jogát. Az indokolási kötelezettséggel kapcsolatban azt sérelmezte, hogy a Kúria döntése nem tartalmaz érdemi indokolást arra nézve, hogy – tekintettel a kérelemhez kötöttség és a jogcímhez kötöttség közötti lényeges elméleti különbségekre is – az indítványozó felülvizsgálati kérelmét miért utasította el, illetve – részben ezzel összefüggésben – szerinte egyes kérelmeit érdemben nem is bírálta el; az ítélet rendelkező része pedig ellentétben áll az indokolással. Kifogásolta továbbá azt is, hogy a Kúria a jogerős ítéletet nem helyezte teljes egészében hatályon kívül „annak ellenére, hogy a Kúria megállapította, hogy a Másodfokú Ítélet anyagi és eljárási jogszabályokat sért”; álláspontja szerint a támadott döntés ezzel összefüggésben sem tartalmaz érdemi indokolást. Az indítványozó szerint az ítélet sérti továbbá a bírósághoz való fordulásának a jogát is az – állítása szerint – elbírálatlan kérelmek miatt. A másodfokú bíróság döntésével szemben az indítványozó azt sérelmezte, hogy az lényeges kérdésben tévesen osztotta az indítványozóra a bizonyítási terhet, illetve, hogy a szerinte egyébként tévesen ráosztott bizonyítási teherről a bíróságtól nem kapott tájékoztatást.
- [6] 3. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának formai és tartalmi feltételeit vizsgálja. Ezekkel kapcsolatban a következőket állapította meg.
- [7] 3.1. Az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság formai feltételeinek [Abtv. 30. § (1) bekezdés, valamint 52. § (1b) bekezdés) a)–f) pont] eleget tesz.
- [8] Az jogi képviselővel eljáró indítványozó az alkotmányjogi panaszt a Kúria támadott ítélete kézbesítésének időpontjához képest az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőben terjesztette elő az elsőfokú bíróságon keresztül.
- [9] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglalt formai követelményeknek megfelelően megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést (Abtv. 27. §-a), és az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését [XIII. cikk (1) bekezdése]. Az indítvány a támadott ítélet alaptörvény-ellenességére vonatkozó okfejtést is tartalmaz; valamint kifejezett kérelmet fogalmaz meg a támadott kúriai döntés – illetve azzal összefüggésben a szintén sérelmesnek tartott jogerős ítélet – alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére.
- [10] 3.2. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság megvizsgálta az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 27. §-ában foglalt további, valamint a 29. § és a 31. § szerinti feltételeket.
- [11] Az Abtv. 27. § (1) bekezdésében meghatározott egyedi ügyben való érintettség megállapítható: az indítványozó, mint az alkotmányjogi panasz benyújtásának alapjául szolgáló bírói döntéssel érintett alapperes felperese, nyilvánvalóan érintettnek tekinthető.
- [12] Az indítványozónak nem áll rendelkezésére további jogorvoslati lehetőség, ezért a panasz az Abtv. 27. § (1) bekezdés b) pontjában és az Ügyrend 32. § (2) bekezdés b) pontjában foglalt követelményeknek eleget tesz.
- [13] Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, bármelyik fennállása megalapozza a panasz befogadhatóságát.

- [14] Az alapvető alkotmányjogi kérdés felmerülését illetően az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy amint arra az indítványozó is hivatkozott, részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van a szóban forgó alaptörvényi rendelkezés – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése – tartalmát érintően [lásd például: a 7/2013. (III. 1.) AB határozatot; 20/2017. (VII. 18.) AB határozat]. Jelen alkotmányjogi panasz ehhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [15] A bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre vonatkozó feltételt érintően az Alkotmánybíróság a következőkre mutat rá.
- [16] A rendelkezésre álló iratokból az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy annak ellenére, hogy részletesen felidézi az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével kapcsolatos alkotmánybírói gyakorlatot, valamint azzal összefüggésben az Emberi Jogok Európai Bírósága, illetve a hazai bíróságok vonatkozó gyakorlatát is, az indítvány nem tartalmaz olyan érveket, amelyek az ezekben rögzített alkotmányos elvek és tartalom sérelmét a konkrét ügyben hozott bírói döntés(ek) tekintetében kellő súllyal alá tudnák támasztani. Az indítványozó ugyan a beadványban több ízben hangsúlyozza, hogy kérelme alkotmányossági kifogások elbírálására, nem pedig szakjogi kérdésekre (mintegy negyedfokú bíróságként) történő felülbírálatra irányul, az általa felhozott érvek az Alkotmánybíróság megítélése szerint ennek ellenére is legfeljebb az utóbb említett körben (lennének) értelmezhetőek.
- [17] Az indítványozó a támadott ítélet indokolási hiányosságaira hivatkozó álláspontját elsősorban *i)* a kérelemhez kötöttség elvének tartalmára, az abból ügyében szerinte adódó jogi következményekre, vagyis lényegében a saját jogi álláspontja, és a Kúria által lefolytatott mérlegelés eredményének különbözőségére; *ii)* a Kúria által a jogerős ítélettel összefüggésben feltárt és az indokolásban is rögzített tévedések (jogszabálysértőnek tekintett megállapítások) jogi relevanciája, vagyis a döntés végső tartalmára gyakorolt kihatása vonatkozásában fennálló véleménykülönbségre; valamint *iii)* a bizonyítási tehernek a jogerős döntésben – szerinte tévesen – történő kiosztására, az arról való tájékoztatás elmaradására, valamint az ezzel kapcsolatos érveinek „figyelmelen kívül hagyására” alapította. Ezen kívül szintén „alapvető alkotmányjogi jelentőségű jogsérelmét” megalapozónak látja azt, hogy szerinte a Kúria támadott döntésének indokolásán belül, illetve az indokolás és a rendelkező rész között véleménye szerint ellentmondás(ok) tárható(ak) fel, illetve, hogy – részben éppen ezen, ellentmondásosnak tekintett megállapítások következtében – megítélése szerint egyes felülvizsgálati kérelmei (erre vonatkozó indokolás nélkül) lényegében elbírálatlanok maradtak.
- [18] Az Alkotmánybíróság megítélése szerint ugyanakkor a rendelkezésre álló iratokból megállapítható, hogy a Kúria kimerítően megindokolta, hogy az indítványozó által sérelmezett kérdésekben a döntését milyen érvekre és részletesen kibontott (szakjogi) álláspontra alapította. Indokolásában felsorolja – és indokát is adja –, hogy az indítványozó, illetve az egyes alperesek felülvizsgálati és csatlakozó felülvizsgálati kérelmei közül a törvényi előírások, az azokban foglalt feltételrendszer alapján melyek voltak azok, amelyeknek érdemi elbírálására nem volt lehetőség. A támadott döntés indokolásában a Kúria részletesen kibontotta továbbá a kérelemhez kötöttség elve és a jogcímhez kötöttség – illetve annak hiánya – közötti kapcsolattal összefüggő jogi álláspontját, majd ezt a konkrét ügyre vonatkoztatva számot adott arról is, hogy miért jutott arra a következtetésre, hogy a jogerős döntés bár tartalmazott olyan megállapításokat és jogszabályi hivatkozásokat, amelyeket a Kúria tévesnek és (adott esetben ezért jogszabálysértőnek is) tekintett, az azokból levont következtetések más jogi érvek alapján miért bizonyultak szerinte mégis helytállóknak, és miért nem eredményeztek emiatt hatályon kívül helyezést. Az Alkotmánybíróság mindezeket felül megállapította azt is, hogy a Kúria kitért az indítványozó által az alkotmányjogi panaszban (is) sérelmezett, a bizonyítási teher elosztásával, illetve az arról való tájékoztatás elmaradásával kapcsolatos érveire is. Ezzel kapcsolatban rámutatott arra, miszerint a másodfokon eljáró bíróság helyesen állapította meg, hogy a perben a kiemelt jelentőségű perekre vonatkozó szabályok voltak alkalmazandóak, márpedig az erre vonatkozó különleges eljárási szabályok alapján „[a] Pp. XXVI. fejezete szerinti különleges eljárási szabályoknak megfelelően a kiemelt jelentőségű perekben a bíróság nem köteles a jogvita eldöntése érdekében a bizonyításra szoruló tényekről, a bizonyítási teherről, illetve a bizonyítás sikertelenségének következményeiről a feleket előzetesen tájékoztatni [Pp. 3. § (3) bekezdés], ezt ellensúlyozandó került előírásra az a szabály, ami szerint a kiemelt jelentőségű perben a jogi képviselőt kötelező. Ez az eljáró jogi képviselők nagyobb önállóságát követeli meg az eljárás során [386/A. § (3) bekezdés]”. Az iratokból megállapíthatóan a bizonyítási teherrel, illetve a bizonyításra szoruló tényekkel, valamint az ezekre vonatkozó tájékoztatás elmaradásával kapcsolatos indítványozói érveknek a Kúria ezen indokok alapján nem adott helyet.

- [19] Mivel a kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság az indítványozótól eltérően ítélte meg azt a kérdést, hogy a Kúria támadott döntése az indítványozó által kifogásolt kérdésekben tartalmaz-e érdemi indokolást, sem az ezekkel kapcsolatos, sem pedig azon érvei nem alapozhattak meg érdemi (alkotmányossági) vizsgálatot, amelyek az érdemi indokolás állított hiányából a bírósághoz forduláshoz való jog sérelmét vezették le.
- [20] Az indítványozó nem ért egyet a számára kedvezőtlen tartalmú ítéletekben foglalt egyes megállapításokkal, és indítványában az ezekkel kapcsolatos eltérő jogi álláspontja okán állított a bírósági eljárásokkal összefüggésben különféle – véleménye szerint alapjogi sérelem megállapítását is megalapozó – bizonyítási, indokolási és jogértelmezési hiányosságokat. Ezek azonban az Alkotmánybíróság megítélése szerint nem vetik fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség fennállásának lehetőségét.
- [21] Jelen ügyben is hangsúlyozni kell, hogy a „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]}. Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során is az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. [...] A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem küszöbölhetők ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}
- [22] Megjegyzendő, hogy az Alkotmánybíróság éppen az indítványozó által is hivatkozott 7/2013. (III. 1.) AB határozatban bontotta ki az indokolt bírói döntéshez való jogot a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogból. Ennek alapján „az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rejlő indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, nevezetesen azt, hogy döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}. Ezzel összefüggésben ugyanakkor emlékeztetni szükséges arra is, hogy „[a]z alkotmánybírósági gyakorlat szerint a bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem a szubjektív elvárásait is kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása {3107/2016. (V. 24.) AB határozat, Indokolás [38]; 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}. Az indokolási kötelezettség azt az elvárást támasztja a bírósággal szemben, hogy a döntés indokolásának nem minden egyes részletre, hanem az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre kell kiterjednie” {lásd 3159/2018. (V. 16.) AB határozat, Indokolás [31], megerősítette pl. 18/2018. (VI. 12.) AB határozat}.
- [23] Önmagában az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági döntést megalapozatlannak, tévesnek és magára nézve sérelmesnek tartja, a fentebb idézett állandó gyakorlat szerint nem tekinthető az eljárás tisztességessége [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] követelményrendszerén belül értékelhető alkotmányossági kérdésnek. Mindezek alapján megállapítható, hogy az indítványban foglaltak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség fennálltának lehetőségét nem vetik fel.
- [24] Összefoglalva: az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet az Alaptörvény felhívott rendelkezésével összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességgként lehetne értékelni, és amely ezért az indítvány érdemi vizsgálatát megalapozhatná.
- [25] 4. Ezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz befogadására, mivel az nem felel meg az Abtv. 29. §-ában írott feltételeknek, nincs lehetőség. Az Alkotmánybíróság ezért a kérelmet az Abtv. 47. § (1) bekezdése, 50. §-a és az 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

*Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró

*Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Salamon László*  
előadó alkotmánybíró helyett

*Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Szabó Marcel*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Szalay Péter*  
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/270/2020.



## AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3090/2022. (III. 10.) AB VÉGZÉSE

### alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Debreceni Törvényszék 17.B.376/2018/379. számú ítélete és a Debreceni Ítéletábrla mint másodfokú bíróság Bf.II.291/2020/22. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

### I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Győrffy István ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLl. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján kezdeményezte az Alkotmánybíróság eljárását.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege – a bírósági határozatokban megállapított tényállás és az indítványozó előadása alapján – a következőképpen foglalható össze.
- [3] 3. Az indítványozót hatályon kívül helyezés folytán megismételt eljárás alapján a Debreceni Törvényszék a 2019. szeptember 6-án kelt 17.B.376/2018/379. számú ítéletével bűnösnek mondta ki 3 rendbeli, a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 373. § (1) bekezdésében meghatározott és – a (2) bekezdés *b*) pontjának *ba*) és *bc*) alpontjára figyelemmel – a (6) bekezdés *b*) pontja szerint minősülő, társtettesként, folytatólagosan elkövetett csalás bűntettében, 2 rendbeli a Btk. 373. § (1) bekezdésében meghatározott és – a (2) bekezdés *b*) pontjának *ba*) és *bc*) alpontjára figyelemmel – az (5) bekezdés *b*) pontja szerint minősülő, egy esetben társtettesként és folytatólagosan elkövetett csalás bűntettében, a Btk. 399. § (3) bekezdés *a*) és *b*) pontjában meghatározott és a (4) bekezdés *a*) és *b*) pontja szerint minősülő, társtettesként elkövetett pénzmosás bűntettében, 40 rendbeli, a Btk. 342. § (1) bekezdés *c*) pontjában meghatározott, 34 esetben felbujtóként, 5 esetben folytatólagosan elkövetett közokirat-hamisítás bűntettében, a Btk. 345. §-ban meghatározott, folytatólagosan és bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében, a Btk. 396. § (1) bekezdésében meghatározott és a (4) bekezdés szerint minősülő költségvetési csalás bűntettében, amelyet bűnsegédként követett el.
- [4] 4. Ezért őt a bíróság 5 év szabadságvesztésre és 5 év közügyektől eltiltásra ítélte, emellett 115 570 046 forint erejéig vele szemben vagyonekobzást rendelt el. A bíróság a szabadságvesztés végrehajtási fokozatát börtön fokozatban határozta meg.
- [5] 5. Az elsőfokú ítélet ellen az ügyész az indítványozó terhére, cselekményei téves minősítése, a bünszervezetben történt elkövetés mellőzése, és a büntetés kiszabására vonatkozó szabály téves alkalmazása miatt, valamint a büntetés súlyosítása érdekében, az indítványozó és védője hatályon kívül helyezés, téves jogi minősítés, valamint felmentés érdekében jelentett be fellebbezést.
- [6] 6. A fellebbezés folytán másodfokon eljáró Debreceni Ítéletábrla Bf.II.291/2020/22. számú, 2020. július 6-án jogerős ítéletével az elsőfokú döntést megváltoztatta, és az indítványozó cselekményeit 3 rendbeli, a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Btk.) 318. § (1) bekezdésében meghatározott – és a (2) bekezdés *c*) pontjára figyelemmel – a (7) bekezdés *b*) pontja szerint minősülő, társtettesként és folytatólagosan elkövetett csalás bűntetteként, 2 rendbeli, a régi Btk. 318. § (1) bekezdésében meghatározott – és a (2) bekezdés *c*) pontjára figyelemmel – a (6) bekezdés *b*) pontja szerint minősülő társtettesként, egy esetben folytatólagosan elkövetett csalás bűntetteként, a régi Btk. 303. § (3) bekezdés *a*) és *b*) pontjában meghatározott és a (4) bekezdés *a*) és *b*) pontja szerint minősülő, társtettesként elkövetett pénzmosás bűntetteként, a régi Btk. 310. § (1) bekezdésében meghatározott és a (4) bekezdés szerint minősülő, folytatólagosan és bűnsegédként elkövetett adócsalás bűntetteként, 64 rendbeli, a régi Btk. 274. § (1) bekezdés *c*) pontjában meghatározott, 59 esetben felbujtóként, 4 esetben bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás bűntetteként és a régi Btk. 276. §-ban meghatározott, folytatólagosan és bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétségeként minő-



sítette. Az indítványozóval szemben kiszabott büntetést mint bűnszervezetben elkövetővel szemben tekintette kiszabottnak, kizárta a feltételes szabadság kedvezményéből, egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

- [7] 3. Az indítványozó – hiánypótlásra történt felhívását követően kiegészített – alkotmányjogi panaszában a Debreceni Törvényszék 17.B.376/2018/379. számú ítélete és a Debreceni Ítéltábla mint másodfokú bíróság Bf.II.291/2020/22. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mivel azokat ellentétesnek tartja az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, az R) cikk (2) bekezdésével, a I. cikk (3) bekezdésével, a IV. cikk (1) és (2) bekezdésével, a XXVIII. cikk (1), (3) és (7) bekezdésével, valamint a Emberi Jogok Európai Egyezményének (a továbbiakban: Egyezmény) 6. cikk (3) bekezdés *b)* és *d)* pontjával.
- [8] Az indítványozó az Alkotmánybíróság eljárását formailag az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján is kezdeményezte, azonban jogszabály megsemmisítését nem kérte, erre vonatkozóan indokolást sem terjesztett elő, csupán a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 17. § (4) bekezdése kapcsán sérelmezte a jogorvoslat lehetőségének a kizárását, így az Akotmánybíróság érdemben az indítványt e tekintetben nem vizsgálta.
- [9] Az indítványozó a B) cikk (1) bekezdésének, az R) cikk (2) bekezdésének és a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét a törvényes, független és pártatlan bíróhoz való jog megsértésére alapította, mivel az első fokon eljáró bíró nem volt gazdálkodással összefüggő kiemelt bűncselekmények tárgyalására kijelölve, így a tanács nem volt törvényesen megalakítva. Az indítványozó bejelentése alapján a bíróság a bíró kizárását megtagadta, ezzel megsértette az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz való jogot, a kizárást megtagadó határozat elleni jogorvoslat lehetőségének hiánya pedig sérti az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdését. Az Alaptörvény XXVIII. cikkének sérelme megnyilvánult továbbá abban, hogy az indítványozó és védője bizonyítási indítványait, valamint az eljárásban részt vett igazságügyi könyvszakértő inkompetenciája miatti jelzéseket rendre elutasították. A védelem által kifogásolt igazságügyi könyvszakértő nem volt semleges pozícióban, feladata a perben a vád alátámasztása volt, emiatt a fegyveregyenlőség elve is csorbát szenvedett. Emellett a büntetőeljárás során az indítványozó és védője iratmegismerési joga is korlátozva volt, sem a papír alapú, sem az elektronikus adatokhoz nem fértek hozzá teljeskörűen. A tisztességtelen eljárás következményeként nem volt a védelem abban a helyzetben, hogy az indítványozó ártatlanságát bizonyítani tudja. Az eljáró bíróságok a nyomozás során elkövetett eljárási szabálysértések felett szemet hunytak annak ellenére, hogy erre az indítványozó és védője több alkalommal felhívták a figyelmet, így törvénysértő módon beszerzett bizonyítékokat használtak fel ellene. Emellett elsiklott a bíróság a vád törvényességének kérdése felett is, mivel az ügyészség a törvényben a vádemelésre nyitva álló határidőt elmulasztotta, emiatt pedig az eljárás megszüntetésének lett volna helye. A másodfokon eljáró ítéltábla súlyos eljárási szabálysértést követett el továbbá azazal, hogy elkülönítette azon vádlottak esetében a büntetőügyet, akik nyilvános ülés tartását kérték azokétól, akik esetében tanácsulésen döntött.
- [10] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie.
- [11] 4.1. Az Alkotmánybíróság elsőként a panasz határidőben való érkezését vizsgálva megállapította, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint határidőben nyújtotta be.
- [12] 4.2. A határozott kérelem az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében előírt feltételeinek az indítvány – az alábbiak szerint – csak részben felel meg. Az indítványozó panaszában az Alaptörvény több rendelkezésének – így az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének, az R) cikk (2) bekezdésének, a I. cikk (3) bekezdésének, a IV. cikk (1) és (2) bekezdésének, a XXVIII. cikk (1), (3) és (7) bekezdésének – sérelmét is állította.
- [13] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 27. §-a alapján csak Alaptörvényben biztosított jogok védelmének eszköze. Az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján a B) cikk (1) bekezdésének a sérelmére alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotás és a felkészülési idő hiánya esetén [lásd például: 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [14]–[17]; 3322/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [10]; 3323/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [9]; 3324/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [9]; 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [11]; 3314/2017. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [15]] – lehet alapítani. Az indítványozó a fentiekre a támadott bírósági határozatok kapcsán nem hivatkozott.

- [14] Nem biztosít az indítványozó számára alapjogot az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdése. Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából szintén nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot, ezért állított sérelme sem vetheti fel az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelmét {lásd például: 3327/2021. (VII. 23.) AB végzés, Indokolás [29]}.
- [15] Az indítvány nem tartalmaz alkotmányjogilag értékelhető indokolást az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése tekintetében, a IV. cikk (1) és (2) bekezdése vonatkozásában pedig nem kapcsolja össze az indítvány a panaszt a támadott bírósági határozatokkal, e tekintetben az indokolás teljesen hiányzik.
- [16] Az indítványozó alkotmányjogi panasza ezért a fentiekben nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* pontjában foglaltaknak. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az ilyen indokolás hiánya az indítványi elem érdemi elbírálásának az akadályá {lásd például: 3149/2016. (VII. 22.) AB végzés, Indokolás [27]}.
- [17] Az indítványozó a támadott döntések alaptörvény-ellenességét az Egyezmény 6. cikk (3) bekezdés *b)* és *d)* pontjában foglaltak sérelmére tekintettel is állította. Az Abtv. 32. § (2) bekezdése értelmében nemzetközi szerződésbe ütközés vizsgálatát egyedi bírósági ügy kapcsán csak az adott ügyben eljáró bíró, kizárólag az előtte folyamatban lévő ügyben alkalmazandó jogszabállyal összefüggésben kezdeményezheti. Ezért az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó a támadott bírósági végzés nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálatára nem rendelkezik indítványozói jogosultsággal.
- [18] A fentiek alapján a bíróság a továbbiakban a vizsgálatot csak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal és a (3) bekezdése szerinti védelemhez való joggal összefüggésben végezte el.
- [19] 4.3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (3) bekezdése vonatkozásában – az Abtv. 27. §-ában és az Abtv. 29. §-ában foglalt tartalmi feltételeket kimeríti-e.
- [20] Az egyedi ügyben való érintettség megállapítható, mivel az indítványozó a panasszal támadott büntetőügyben terhelt volt. Megállapítható továbbá, hogy az indítványozónak a támadott határozattal szemben további (rendes) jogorvoslati lehetősége nem áll fenn.
- [21] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további tartalmi feltételeként jelöli meg, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.
- [22] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó elsősorban azért fordult az Alkotmánybírósághoz, mert tévesnek tartja az ügyében hozott bírósági döntéseket. Az alkotmányjogi panasz valójában a támadott alapügyben eljáró nyomozó hatóság, ügyészség és a bíróságok munkájának kritikája, indítványa az első- és másodfokú határozat ismételt felülbírlatára, további bizonyítási eszközök figyelembevételére, a bizonyítékok újraértékelésére, és ennek eredményeként a jogerős határozattal megállapított tényállás megváltoztatására irányul. Az Alkotmánybíróság gyakorlata e tekintetben kiforrott, több döntésben is kifejtésre került, hogy a bíróságok határozatainak szakmai felülvizsgálata nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe {lásd például: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; 3427/2020. (XI. 26.) AB végzés, Indokolás [12]}.
- [23] Megjegyzendő, hogy a Debreceni Ítéltábla Bf.II.291/2020/22. számú ítéletében igen részletesen foglalkozik az indítványozó által már az alapeljárás során és ezen panaszában is megfogalmazott kritikával, és a felvetett kérdéseket megnyugtató módon tisztázta.
- [24] 5. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozó panasza a sérelmezett döntésekkel kapcsolatban nem állított bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel, így nem teljesítette az Abtv. 29. §-ában meghatározott befogadhatósági feltételt.
- [25] Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)*, *c)* és *h)* pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

*Dr. Schanda Balázs s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró

*Dr. Schanda Balázs s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Handó Tünde*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Schanda Balázs s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Márki Zoltán*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Schanda Balázs s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Pokol Béla*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Schanda Balázs s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Szívós Mária*  
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1718/2020.



## AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3091/2022. (III. 10.) AB VÉGZÉSE

### alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Debreceni Törvényszék 17.B.376/2018/379. számú ítélete és a Debreceni Ítéletábrla mint másodfokú bíróság Bf.II.291/2020/22. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

### I n d o k o l á s

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján kezdeményezte az Alkotmánybíróság eljárását.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege – a bírósági határozatokban megállapított tényállás és az indítványozó előadása alapján – a következőképpen foglalható össze.
- [3] Az indítványozót hatályon kívül helyezés folytán megismételt eljárás alapján a Debreceni Törvényszék a 2019. szeptember 6-án kelt 17.B.376/2018/379. számú ítéletével bűnösnek mondta ki 3 rendbeli, a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 373. § (1) bekezdésében meghatározott és – a (2) bekezdés *b*) pontjának *ba*) és *bc*) alpontjára figyelemmel – a (6) bekezdés *b*) pontja szerint minősülő, társtettesként, folytatólagosan elkövetett csalás bűntettében, 2 rendbeli a Btk. 373. § (1) bekezdésében meghatározott és – a (2) bekezdés *b*) pontjának *ba*) és *bc*) alpontjára figyelemmel – az (5) bekezdés *b*) pontja szerint minősülő, társtettesként, egy esetben folytatólagosan elkövetett csalás bűntettében, a Btk. 399. § (3) bekezdés *a*) és *b*) pontjában meghatározott és a (4) bekezdés *a*) és *b*) pontja szerint minősülő, társtettesként elkövetett pénzmosás bűntettében, 42 rendbeli, a Btk. 342. § (1) bekezdés *c*) pontjában meghatározott, 37 esetben felbujtóként, 4 esetben folytatólagosan elkövetett közokirat-hamisítás bűntettében, 5 rendbeli, a Btk. 345. §-ban meghatározott, 4 esetben folytatólagosan, 1 esetben bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében, a Btk. 396. § (1) bekezdésében meghatározott és a (4) bekezdés szerint minősülő költségvetési csalás bűntettében, amelyet bűnsegédként követett el.
- [4] Ezért őt a bíróság 6 év szabadságvesztésre és 6 év közügyektől eltiltásra ítélte, emellett 115 570 046 forint erejéig vele szemben vagyonekobzást rendelt el. A bíróság a szabadságvesztés végrehajtási fokozatát börtön fokozatban határozta meg.
- [5] Az elsőfokú ítélet ellen az ügyész az indítványozó terhére, cselekményei téves minősítése, a bünszervezetben történt elkövetés mellőzése, és a büntetés kiszabására vonatkozó szabály téves alkalmazása miatt, valamint a büntetés súlyosítása érdekében, az indítványozó és védője hatályon kívül helyezés, bizonyítottság hiánya miatti felmentés, téves tényállás megállapítás, téves minősítés, az indítványozó terhére rótt bűncselekmények száma, illetőleg rendbelisége, valamint a társtettesi elkövetés megállapítása miatt, továbbá enyhítés érdekében jelentett be fellebbezést.
- [6] A fellebbezés folytán másodfokon eljáró Debreceni Ítéletábrla Bf.II.291/2020/22. számú, 2020. július 6-án jogerős ítéletével az elsőfokú döntést megváltoztatta, és az indítványozó cselekményeit 3 rendbeli a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Btk.) 318. § (1) bekezdésében meghatározott – és a (2) bekezdés *c*) pontjára figyelemmel – a (7) bekezdés *b*) pontja szerint minősülő, társtettesként és folytatólagosan elkövetett csalás bűntetteként, 2 rendbeli, a régi Btk. 318. § (1) bekezdésében meghatározott – és a (2) bekezdés *c*) pontjára figyelemmel – a (6) bekezdés *b*) pontja szerint minősülő társtettesként, egy esetben folytatólagosan elkövetett csalás bűntetteként, a régi Btk. 303. § (3) bekezdés *a*) és *b*) pontjában meghatározott és a (4) bekezdés *a*) és *b*) pontja szerint minősülő, társtettesként elkövetett pénzmosás bűntetteként, a régi Btk. 310. § (1) bekezdésében meghatározott és a (4) bekezdés szerint minősülő, folytatólagosan és bűnsegédként elkövetett adócsalás bűntetteként, 64 rendbeli, a régi Btk. 274. § (1) bekezdés *c*) pontjában meghatározott, 37 esetben felbujtóként, 26 esetben bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás bűntetteként

5 rendbeli, a Btk. 276. §-ban meghatározott, 4 rendbeli folytatólagosan, 1 rendbeli bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétségeként minősítette. A kiszabott büntetést mint bűnszervezetben elkövetővel szemben tekintette kiszabottnak, kizárta a feltételes szabadság kedvezményéből, egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

- [7] 3. Az indítványozó – hiánypótlásra történt felhívását követően kiegészített – alkotmányjogi panaszában a Debreceni Törvényszék 17.B.376/2018/379. számú ítélete és a Debreceni Ítéltábla mint másodfokú bíróság Bf.II.291/2020/22. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mivel azokat ellentétesnek tartja az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, az R) cikk (2) bekezdésével, a I. cikk (3) bekezdésével, a IV. cikk (1) és (2) bekezdésével, a XXVIII. cikk (1), (3) és (7) bekezdésével, valamint a Emberi Jogok Európai Egyezményének (a továbbiakban: Egyezmény) 6. cikk (3) bekezdés *b*) pontjával.
- [8] Az indítványozó a B) cikk (1) bekezdésének, az R) cikk (2) bekezdésének és a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét a törvényes, független és pártatlan bíróhoz való jog megsértésére alapította, mivel az első fokon eljáró bíró nem volt gazdálkodással összefüggő kiemelt bűncselekmények tárgyalására kijelölve, így a tanács nem volt törvényesen megalakítva. Az indítványozó kizárás iránti bejelentése alapján a bíróság a kizárást megtagadta, ezzel megsértette az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdését. Állítása szerint a vele szemben lefolytatott büntető-eljárásban az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz való jog egyáltalán nem érvényesült. A sérelem megnyilvánult abban, hogy az indítványozó és védője bizonyítási indítványait rendre elutasították, a kirendelt igazságügyi könyvszakértő nem volt semleges pozícióban, feladata a perben a vád alátámasztása volt, emiatt a fegyveregyenlőség elve is csorbát szenvedett. Emellett a büntetőeljárás során az indítványozó iratmegismerési joga is korlátozva volt, sem a papír alapú, sem az elektronikus adatokhoz nem fért hozzá védőjével teljeskörűen. A tisztességtelen eljárás következményeként nem volt a védelem abban a helyzetben, hogy az indítványozó ártatlanságát bizonyítani tudja. Az eljáró bíróságok a nyomozás során elkövetett eljárási szabálysértések felett szemet hunytak annak ellenére, hogy erre az indítványozó és védője több alkalommal felhívták a figyelmet, így törvénysértő módon beszerzett bizonyítékokat használtak fel ellene. Emellett elsiklott a bíróság a vád törvényességének kérdése felett is, mivel az ügyészség a törvényben a vádemelésre nyitva álló határidőt elmulasztotta, emiatt pedig az eljárás megszüntetésének lett volna helye. A másodfokon eljáró ítéltábla súlyos eljárási szabálysértést követett el továbbá azzal, hogy elkülönítette azon vádlottak esetében a büntetőügyet, akik nyilvános ülés tartását kérték azokétól, akik esetében tanácsulésen döntött.
- [9] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie.
- [10] 4.1. Az Alkotmánybíróság elsőként a panasz határidőben való érkezését vizsgálva megállapította, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint határidőben nyújtotta be.
- [11] 4.2. A határozott kérelem az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében előírt feltételeinek az indítvány – az alábbiak szerint – csak részben felel meg. Az indítványozó panaszában az Alaptörvény több rendelkezésének – így az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének, az R) cikk (2) bekezdésének, a I. cikk (3) bekezdésének, a IV. cikk (1) és (2) bekezdésének, a XXVIII. cikk (1), (3) és (7) bekezdésének – sérelmét is állította.
- [12] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 27. §-a alapján csak Alaptörvényben biztosított jogok védelmének eszköze. Az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján a B) cikk (1) bekezdésének a sérelmére alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotás és a felkészülési idő hiánya esetén {lásd például: 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [14]–[17]; 3322/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [10]; 3323/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [9]; 3324/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [9]; 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [11]; 3314/2017. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [15]} – lehet alapítani.
- [13] Nem biztosít az indítványozó számára alapjogot az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdése.
- [14] Az indítvány nem tartalmaz indokolást az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése és IV. cikk (1) és (2) bekezdése, valamint a XXVIII. cikk (7) bekezdése tekintetében.
- [15] Az indítványozó alkotmányjogi panaszja ezért a fentiekben nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) pontjában foglaltaknak. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az ilyen indokolás hiánya az indítványi elem érdemi elbírálásának az akadályá {lásd például: 3149/2016. (VII. 22.) AB végzés, Indokolás [27]}.

- [16] Az indítványozó a támadott döntések alaptörvény-ellenességét az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelméről szóló Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény és az ahhoz tartozó nyolc kiegészítő jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 1993. évi XXXI. törvény 6. cikk (3) bekezdés *b*) pontjában foglaltak sérelmére tekintettel is állította. Az Abtv. 32. § (2) bekezdése értelmében nemzetközi szerződésbe ütközés vizsgálatát egyedi bírósági ügy kapcsán csak az adott ügyben eljáró bíró, kizárólag az előtte folyamatban lévő ügyben alkalmazandó jogszabállyal összefüggésben kezdeményezheti. Ezért az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó a támadott bírósági végzés nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálatára nem rendelkezik indítványozói jogosultsággal.
- [17] A fentiek alapján a bíróság a továbbiakban a vizsgálatot csak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal és a (3) bekezdése szerinti védelemhez való joggal összefüggésben végezte el.
- [18] 4.3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (3) bekezdése vonatkozásában – az Abtv. 27. §-ában és az Abtv. 29. §-ában foglalt tartalmi feltételeket kimeríti-e.
- [19] Az egyedi ügyben való érintettség megállapítható, mivel az indítványozó a panasszal támadott büntetőügyben terhelt volt. Megállapítható továbbá, hogy az indítványozónak a támadott határozattal szemben további (rendes) jogorvoslati lehetősége nem áll fenn.
- [20] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további tartalmi feltételeként jelöli meg, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.
- [21] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó elsősorban azért fordult az Alkotmánybírósághoz, mert tévesnek tartja az ügyében hozott bírósági döntéseket. Az alkotmányjogi panasz valójában a lefolytatott büntetőeljárás kritikája, a támadott alapügyben hozott első- és másodfokú határozat ismételt felülbírálatára irányul. A panasz az eljárás során is indítványozott további bizonyítási eszközök figyelembevételét, a bizonyítékok újraértékelését, és ennek eredményeként a jogerős határozattal megállapított tényállás megváltoztatását célozza. Az Alkotmánybíróság gyakorlata e tekintetben kiforrott, több döntésben is kifejtésre került, hogy a bíróságok határozatainak szakmai felülvizsgálata nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe [lásd például: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; 3427/2020. (XI. 26.) AB végzés, Indokolás [12]].
- [22] Megjegyzendő, hogy a Debreceni Ítéletábra Bf.II.291/2020/22. számú ítéletében igen részletesen foglalkozik az indítványozó által már az alapeljárás során és ezen panaszában is megfogalmazott kritikával, és a felvetett kérdéseket megnyugtató módon tisztázta.
- [23] 5. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozó panasza a sérelmezett döntésekkel kapcsolatban nem állított bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel, így nem teljesítette az Abtv. 29. §-ában meghatározott befogadhatósági feltételt.
- [24] Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*), *c*) és *h*) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2022. február 15.

*Dr. Schanda Balázs s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró

*Dr. Schanda Balázs s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Handó Tünde*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Schanda Balázs s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Márki Zoltán*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Schanda Balázs s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Pokol Béla*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Schanda Balázs s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Szívós Mária*  
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1719/2020.



## AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3092/2022. (III. 10.) AB VÉGZÉSE

### alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kpkf.VI.40.029/2021/2. számú végzése és a Szegedi Törvényszék 101.K.700.304/2021/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

### I n d o k o l á s

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján kezdeményezte az Alkotmánybíróság eljárását.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege – a bírósági határozatokban megállapított tényállás és az indítványozó előadása alapján – az alábbiak szerint foglalható össze.
- [3] Az indítványozó feljelentése alapján a Kiskőrösi Rendőrkapitányságon jogtalan elsajátítás vétsége miatt folyamatban volt eljárásban a nyomozó hatóság a 03040/453-27/2020. bü. számú határozatával a nyomozást bűncselekmény hiányában megszüntette. Az indítványozó a határozat ellen panasszal élt, amelyet a Kiskőrösi Járási Ügyészség a B.500/2020/11. számú határozatával – mint alaptalant – elutasított, és tájékoztatta az indítványozót a pótmagánvádlókénti fellépés lehetőségéről.
- [4] Az indítványozó pótmagánvádlóként nem lépett fel, ehelyett közigazgatási keresetet terjesztett elő a Szegedi Törvényszéken a Kiskőrösi Járási Ügyészség ellen, kérve döntésének megsemmisítését, és új eljárás lefolytatására kötelezését. A keresetlevelet a Szegedi Törvényszék 101.K.700.304/2021/4. számú, 2021. március 17. napján kelt végzésével visszautasította azzal, hogy a büntetőeljárás és nyomozati cselekmények jogszerűségének elbírálása nem tartozik közigazgatási bíróság elé. A végzés ellen az indítványozó jelentett be fellebbezést, kérve annak megváltoztatását, keresetének elbírálását, vagy a törvényszék erre történő utasítását. A másodfokon eljáró Kúria a Kpkf.VI.40.029/2021/2. számú, 2021. május 10. napján kelt végzésével az elsőfokú bíróság végzését – helyes indokainál fogva – helybenhagyta.
- [5] 3. Az indítványozó – hiánypótlásra történt felhívását követően kiegészített – alkotmányjogi panaszában a Kúria Kpkf.VI.40.029/2021/2. számú végzése és a Szegedi Törvényszék 101.K.700.304/2021/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mivel azokat ellentétesnek tartotta az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével.
- [6] Az indítványozó a fenti cikkben rögzített tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét arra alapította, hogy a keresetlevél visszautasítása lehetetlenné tette, hogy a bíróság az ügyét érdemben elbírálja, így elzárta őt a jogérvényesítés lehetőségétől. A nyomozó hatóság és az ügyészség határozatainak felülvizsgálata meglátása szerint a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) alapján közigazgatási bíróság hatáskörébe tartozik, így nem volt jogszerű a keresetlevél visszautasítása, és annak sem adták okát a támadott határozatok, hogy az indokolásukban hivatkozott hatáskör hiánya miatti áttételhez milyen adatok hiányoztak. A fentiek szerint szükséges a bírósági döntésekben foglalt jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangjának vizsgálata.
- [7] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie.
- [8] 4.1. Az Alkotmánybíróság elsőként a panasz határidőben való érkezését vizsgálva megállapította, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint határidőben nyújtotta be.



- [9] 4.2. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében előírt feltételeinek megfelel. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezését, illetve a sérelmezett bírói döntéseket, indokolja azok Alaptörvénybe ütközésüket, és kifejezetten kéri a megsemmisítésüket.
- [10] 4.3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz az Abtv. 27. §-ában és az Abtv. 29. §-ában foglalt tartalmi feltételeket kimeríti-e.
- [11] Az egyedi ügyben való érintettség megállapítható, mivel az indítványozó a panasszal támadott ügyben felperes volt.
- [12] Megállapítható továbbá, hogy az indítványozónak a támadott határozattal szemben további jogorvoslati lehetősége nem áll fenn.
- [13] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további tartalmi feltételeként jelöli meg, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.
- [14] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó elsősorban azért fordult az Alkotmánybírósághoz, mert sérelmesnek tartja az ügyében hozott bírósági döntéseket. Az Alkotmánybíróság gyakorlata e tekintetben töretlen, több döntésben is kifejtésre került, hogy a bíróságok határozatainak szakmai felülvizsgálata nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe {lásd például: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; 3427/2020. (XI. 26.) AB végzés, Indokolás [12]}. A támadott bírósági határozatok indokolásában az eljáró bíróságok részletes indokát adták hatáskörük hiányának, az indítványozó panaszában foglalt felvetésekre is kiterjedően indokolták a keresetlevél visszautasítását.
- [15] 5. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozó panasza a sérelmezett döntésekkel kapcsolatban nem állított bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel, így nem teljesítette az Abtv. 29. §-ában meghatározott befogadhatósági feltételt.
- [16] Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2022. február 15.

*Dr. Schanda Balázs s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró

*Dr. Schanda Balázs s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Handó Tünde*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Schanda Balázs s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Márki Zoltán*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Schanda Balázs s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Pokol Béla*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Schanda Balázs s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Szívós Mária*  
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2861/2021.



## AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3093/2022. (III. 10.) AB VÉGZÉSE

### alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 51.Pkf.631.002/2021/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

### I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Indítványában a Pesti Központi Kerületi Bíróság 33.Pk.220.129/2020/10. számú végzése, valamint a Fővárosi Törvényszék 51.Pkf.631.002/2021/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdése, 28. cikke, VI. cikk (1) bekezdése, XVI. cikk (1) bekezdése, XXIV. cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (1) bekezdése, valamint XX. cikke sérelme miatt.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege szerint a bíróság első- és másodfokon is az indítványozó volt feleségét, vagyis az édesanyját jogosította fel 2011-ben született gyermekük tekintetében a szülői felügyeleti jog gyakorlására, emellett az apa és a gyermek közötti kapcsolattartást is szabályozta. Az indítványozó azért kezdeményezte a jelen ügy alapját képező eljárást, mert állítása szerint az édesanya több alkalommal akadályozta az „ottalvások” kapcsolattartást, ezen túl pótlási kötelezettségének sem tett eleget.
- [3] Az ügyben első fokon eljáró Pesti Központi Kerületi Bíróság 33.Pk.220.129/2020/10. számú végzésében indítványozó kérelmét elutasította, amelyet a Fővárosi Törvényszék 51.Pkf.631.002/2021/3. számú végzésével helyben hagyott. Mindkét ügyben eljáró bíróság egyezően megállapította, hogy az indítványozó a perben sérelmeként azt jelölte meg, hogy a gyermek nem akar ott aludni nála, hanem haza akar menni az édesanyjához. Tehát az ottalvások elmaradását a kapcsolattartás meghíúsulásával hozta összefüggésbe. Erről a Fővárosi Törvényszék összefoglalóan megállapította, hogy a kapcsolattartások meghíúsulását nem lehet megállapítani, ugyanis „az ottalvás a kapcsolattartás egyik eleme, a gyermek és a kérelmező rendszeres személyes találkozásai megvalósulnak, az ottalvás mint kapcsolattartási elem önmagában nem pótolható, illetőleg az elmaradása önállóan nem végrehajtható”.
- [4] 2. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Az indítvány szerint az ügyben eljáró bíróságok nem vették figyelembe az indítványozó által benyújtott bizonyítékokat („közokirati bizonyítási indítványai indokolás nélkül lettek mellőzve”), így sérült a tisztességes eljáráshoz való joga [az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdése]. A *fair* eljáráshoz való jog amiatt is sérült álláspontja szerint, mert a bíróságok nem megfelelően állapították meg a tényállást, továbbá a vizsgálatot – indítványozó szerint – nem a bírósági nemperes eljárásokban alkalmazandó szabályokról, valamint egyes bírósági nemperes eljárásokról szóló 2017. évi CXVIII. törvény (a továbbiakban: Bpntv.) 22/B. § (4) bekezdése szerint kellett volna lefolytatni, hanem az édesanya önhibáját kellett volna vizsgálniuk. Az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdése és 28. cikke sérelmét amiatt állítja az indítvány, mert a bírói „végzésnek és indoklásnak összhangban kell lennie egymással, és nem elképzelhető azok ellentmondásai”. Végül az indítvány szerint az eljáró bíróságok az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében foglalt alapjogot kiüresítő eljárást folytattak le, „nem vették figyelembe az eljárás során, hogy az indítványozó kapcsolattartáshoz való jogát milyen mértékben sérti a kérelmezett anya magatartása”. Ezen túl az indítványozó hivatalból kérte az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdés sérelmének alkotmánybírósági vizsgálatát, továbbá megemlítette az Alaptörvény XX. cikk (1)–(2) bekezdéseit, de konkrét sérelmet ezzel összefüggésben nem adott elő.
- [5] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.

- [6] 3.1. Az indítványozó a támadott döntést – a tértivevény szerint – 2021. június 10-én vette kézhez, míg panaszát 2021. augusztus 9-én nyújtotta be. A panaszt ennek alapján az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben nyújtotta be. A kérelmező alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége – mivel a támadott végzéssel lezárt eljárásban kérelmező volt – fennáll, és részben Alaptörvényben biztosított jogok sérelmét állítja (lásd: Indokolás [9]).
- [7] 3.2. Az indítványozó „az ügy gyermeket érintő jellege miatt” hivatkozott az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdésének sérelmére. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy akkor fordulhat alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz, ha a döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti. Az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdésére hivatkozva az indítványozó nem valamely saját, Alaptörvényben biztosított joga sérelmére, illetve saját közvetlen érintettségére hivatkozott, hanem a gyermeke alapvető jogai sérelmének lehetőségét vetette fel a kérelmében. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben 3508/2021. (XI. 30.) AB végzésében a következőkre mutatott rá: „»Az alkotmányjogi panasz jognyilatkozatnak minősül, mely az alkotmánybírói eljárás megindítására és lefolytatására, az Alkotmánybíróság döntésében foglalt joghatás kiváltására irányuló akaratnyilatkozat« {3026/2019. (II. 4.) AB végzés, Indokolás [11]}. Ennek alapján az Alkotmánybíróságnak meg kellett vizsgálnia, hogy az indítványozó jogosult-e a gyermeke nevében és képviselőjében fellépni a gyermek alapvető jogainak védelmében. A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:14. § (1) bekezdése értelmében a cselekvőképtelen kiskorú jognyilatkozata semmis, nevében a törvényes képviselője jár el. A Ptk. 4:161. § (1) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy a gyermek törvényes képviselője a szülői felügyeletet gyakorló szülők joga és kötelezettsége. A Ptk. 4:163. § (2) bekezdése azt az esetet is rendezzi, ha a gyermek ügyében a törvényes képviselőt gyakorló szülő – törvény vagy a gyámhatóság rendelkezése, érdekellentét vagy más tényleges akadály miatt – nem járhat el: ilyenkor a gyámhatóság a gyermeknek eseti gyámot rendel.” (Indokolás [7])
- [8] Az indítványozó nem gyakorol szülői felügyeleti jogot gyermeke tekintetében, így jelen ügyben sem rendelkezik jogosultsággal arra, hogy a gyermek képviselőjében a gyermek alapjogi igényét érvényesítve alkotmányjogi panaszt nyújtson be.
- [9] 3.3. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget. Az Alaptörvény R cikk (2) bekezdése – egyrészt – nem tartalmaz az indítványozó számára Alaptörvényben biztosított jogot, így arra alkotmányjogi panaszt alapítani az indítványozónak nincs lehetősége (lásd legutóbb például: 22/2021. (VII. 13.) AB határozat, Indokolás [23]). Az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében másrészt az Alaptörvény 28. cikkében foglalt, a bíróságoknak címzett jogértelmezési segéd szabály nem tekinthető olyan Alaptörvényben biztosított jognak, amelynek sérelmére hivatkozva alkotmányjogi panaszt lehetne benyújtani {3084/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [6]; 3176/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [29]; lásd legutóbb például: 3477/2021. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [22]}.
- [10] 3.4. Az indítvány a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeit az alábbiak szerint részben teljesíti: az indítvány a) tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §); b) az eljárás megindításának indokait, az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét [az indítványozó úgy véli, hogy az eljáró bíróságok az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéssel ellentétes döntést hoztak]; c) az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírósági döntést (a Pesti Központi Kerületi Bíróság 33.Pk.220.129/2020/10. számú végzése, valamint a Fővárosi Törvényszék 51.Pkf.631.002/2021/3. számú végzése); d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (1) bekezdése]; e) indokolást arra nézve, hogy a támadott ítélet miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével, valamint f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a bírói döntés alaptörvény-ellenességét és azt – az első- és másodfokú bírósági döntésre is kiterjedő hatállyal – semmisítse meg.
- [11] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés alapján az indítványnak – többek között – indokolást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel [e) pont]. Az Alkotmánybíróság által vizsgálható alkotmányossági kérdés [Abtv. 52. § (2) bekezdés] meghatározásához szükséges tehát, hogy az indítványozó az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezésének alkotmányos tartalma

és a támadott bírói döntés között szerinte fennálló ellentétet alkotmányjogilag is értékelhető érvekkel alátámassza.

- [12] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Alaptörvény XX. cikk (1)–(2) bekezdéseinek és XXIV. cikk (1) bekezdésének sérelmére vonatkozó kifejezett indokolást nem adott elő, a felsorolt alapjogok alkotmányos tartalmára az indítványozó nem hivatkozott, és nem is volt figyelemmel. Ilyen irányú indokolás hiányában a kérelem nem felel meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában írt követelményének, és annak elbírálására nincs lehetőség {lásd hasonlóan: 34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]}.
- [13] 3.5. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, bármelyik fennállása megalapozza a panasz befogadhatóságát.
- [14] Az Abtv. 29. §-ában írt első feltételt illetően az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van a szóban forgó alaptörvényi rendelkezések – az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdése – tartalmát érintően [lásd például: 3067/2021. (II. 24.) AB határozat, 3214/2020. (VI. 19.) AB határozat és 3046/2019. (III. 14.) AB határozat]. Jelen alkotmányjogi panasz ehhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [15] A második – a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre vonatkozó – feltételt érintően az Alkotmánybíróság a következőkre mutat rá.
- [16] Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét állító indítványozói hivatkozás valójában nem alkotmányossági, hanem törvényességi kérdésre vonatkozik: az indítványozó az eljáró bíróság jogértelmezésének (az édesanya felrőhatóságának vizsgálata) és jogalkalmazásának helytállóságát vitatja (a Bpntv. alapján történt döntéshozatal), valamint a kapcsolattartás végrehajtása tárgyában megszületett döntést sérelmezi, abban bízva, hogy az Alkotmánybíróság azt alapjogi sérelemnek minősítve majd megváltoztatja. Jelen ügyben is hangsúlyozza a testület, hogy az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállón értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e, mint ahogy azt sem vizsgálja az Alkotmánybíróság, hogy a bíróságok jogértelmezése helyesen illeszkedik-e a jogági dogmatika általánosan elfogadott szabályaihoz {a legutóbbi gyakorlatból lásd például: 3427/2020. (XI. 26.) AB végzés, Indokolás [12]}. A „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]}. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróóság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}
- [17] Az Alkotmánybíróság nem látott rá indokot vagy lehetőséget, hogy idézett gyakorlatától eltérjen, és megállapította: önmagában az, hogy az indítványozó a lefolytatott eljárást jogsértőnek, a kapcsolattartás végrehajtása tárgyában meghozott bírósági döntést pedig megalapozatlannak, tévesnek és magára nézve sérelmesnek tartja, nem tekinthető az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésével és XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben értékelhető alkotmányossági kérdésnek. Mindezek alapján megállapítható, hogy az indítványba foglaltak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét sem vetik fel. Az Alkotmánybíróságnak mindezek alapján nincs lehetősége arra, hogy édesanya „kapcsolattartás részleges megvalósulásában” (ottalvás elmaradása) való közreműködése bírói minősítését felülbírálja, mint ahogyan azt sem vizsgálhatja, hogy e részben megvalósult kapcsolattartást az eljáró bíróságok nem minősítették végrehajthatónak és indítványozó keresetét elutasították.

- [18] Összefoglalva: az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet az Alaptörvény felhívott rendelkezéseivel összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni, és amely ezért az indítvány érdemi vizsgálatát indokolná.
- [19] 4. A fentiek szerint az alkotmányjogi panasz részben nem teljesíti az Abtv. 29. §-ban írt befogadási kritériumokat, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a), c) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2022. február 15.

*Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró

*Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó*  
előadó alkotmánybíró helyett

*Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Salamon László*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Szalay Péter*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Szabó Marcel*  
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/3306/2021.



## AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3094/2022. (III. 10.) AB VÉGZÉSE

### alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.I.35.123/2021/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

### I n d o k o l á s

- [1] 1. Egy gazdasági társaság indítványozó jogi képviselője (Ferkócza Ügyvédi Iroda) útján alkotmányjogi panasz nyújtott be az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján. Az indítványozó kérelme arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg, hogy a Kúria Kfv.I.35.123/2021/5. számú ítélete sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, E) cikk (1)–(3) bekezdését, XIII. cikk (1) bekezdését, XV. cikk (1) bekezdését és XXVIII. cikk (1) bekezdését, és ezért azt semmisítse meg.
- [2] Az alkotmányjogi panaszra okot adó ügy lényege az alábbiak szerint foglalható össze az Alkotmánybíróság számára rendelkezésre bocsátott iratanyag alapján.
- [3] 1.1. Az indítványozó önadózóként teljesítette az egyes ágazatokat terhelő különadóról szóló 2010. évi XCIV. törvény (a továbbiakban: Áktv.) szerinti bolti kiskereskedelmi tevékenységet végzők különadóját 2010–2012. adóévekre. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal Kiemelt Adózók Adóigazgatósága (a továbbiakban: elsőfokú adóhatóság) valamennyi adónem és költségvetési támogatás tekintetében bevallások utólagos ellenőrzését folytatta le az indítványozónál 2010–2012. adóévek vonatkozásában. Az ellenőrzés 2015. március 4-én kezdődött. Ennek során 2015. augusztus 10-én az indítványozó az Európai Unió Bíróságának (a továbbiakban: EUB) C-384/12. számú, 2014. február 5-én kelt ügyben (a továbbiakban: Hervis-ügy) hozott ítéletére hivatkozva kérte, hogy az adóhatóság az ellenőrzés során a javára állapítson meg adókülönbözetet, mert a Hervis-ügyben kifejtett jogértelmezés alapján magasabb összegű adót fizetett, mint amennyit fizetnie kellett volna. Az elsőfokú adóhatóság az indítványozó javára nem állapított meg adókülönbözetet.
- [4] Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebbviteli Igazgatósága (a továbbiakban: másodfokú adóhatóság) 2154078389 számú határozatával az elsőfokú határozatot megsemmisítette és az elsőfokú adóhatóságot új eljárás lefolytatására utasította.
- [5] A megismételt ellenőrzési eljárásban az elsőfokú adóhatóság 2017. május 19. napján hozott 2140274719 iktatószámú határozatában az ellenőrzéssel érintett évek vonatkozásában összesen 366 849 000 Ft adókülönbözetet állapított meg az indítványozó javára a különadó adónemben. E határozat fellebbezés hiányában első fokon jogerőssé vált 2017. május 19-én.
- [6] 1.2. 2017. november 22-én az indítványozó kérelmet terjesztett elő az elsőfokú adóhatóságnál, amelyben az előbbi adókülönbözetre jutó kamatösszeg megállapítását és kiutalását kérte az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: régi Art.) 124/C. § (6) bekezdésére hivatkozással, amely a jegybanki alapkamattal azonos mértékű kamatról rendelkezik. A kérelmet az elsőfokú adóhatóság több ok miatt elutasította. Ezek egyike az volt, hogy az indítványozó elmulasztotta a régi Art. előbbi szakaszának (2) bekezdésében rögzített 180 napos határidőt.
- [7] Az indítványozó fellebbezésére eljáró másodfokú adóhatóság 2235494235 számú határozatával az elsőfokú döntést helybenhagyta. Indokolásában megerősítette, hogy a Hervis-ügy kelte és az indítványozó 2015. augusztus 10-én benyújtott kérelme között jóval több, mint 180 nap telt el, ami a régi Art. 124/C. § (2) bekezdésén túli. Ezért, és más okok miatt sem jogszerű az indítványozó kamat iránti igénye.
- [8] Az indítványozó felperesként kereseti kérelmet nyújtott be az előbbi másodfokú határozattal szemben a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz (a továbbiakban: KMB), amely azt elutasította 22.K.32.113/2018/7. számú ítéletével. A KMB indokolásában rögzítette, hogy az indítványozó a keresetváltoztatás tilalmába ütköző

módon bővítette a régi Art. 124/C. § (6) bekezdése szerinti kamatigény érvényesítését a jegybanki alapkamat kétszeresével számolt késedelmi kamatra vonatkozó igényével, ezért ezen utóbbi kérelem nem volt érdemben elbírálható. Keresetében ugyan több jogilag helyes előadást tett az indítványozó, a régi Art. 124/C. § (2) bekezdésében rögzített határidőt elmulasztotta, mert annak kezdő időpontja – a másodfokú adóhatósági határozatban írtakkal egyezően – az EUB Hervis-ügyben hozott döntésének kelte, nem pedig a Kúria Kfv.I.35.116/2015/8. számú ítéletének kelte (2015. szeptember 24.), amely az indítványozó érvelése szerint a véglegesség igényével vont le az EUB döntéséből fakadó következtetéseket a magyar adójogra nézve. Az indítványozó azon előadására, miszerint a magyar szabályozás és hatósági gyakorlat ellentétes az uniós jog két elvével (tényleges érvényesülés és egyenértékűség), a KMB azt a választ adta, hogy ezek „nem sérültek, mert a felperesnek a magyar jog által szabályozott eljárási keretek között megvolt a lehetősége kamatigény érvényesítésére” (KMB 22.K.32.113/2018/7. számú ítélete, 9. oldal). Erre tekintettel elutasította az előzetes döntéshozatal kezdeményezésére szóló indítványozói kérelmet is.

- [9] 1.3. Az indítványozó felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a KMB jogerős ítéletével szemben, amelyet a Kúria Kfv.I.35.123/2021/5. számú ítéletével elutasított. A Kúria indokolásában megállapította, hogy a keresetváltogatás tilalmát a KMB helyesen értelmezte és alkalmazta. A régi Art. 124/C. § (6) bekezdése biztosítja a kamatot, amennyiben a kérelmet határidőben nyújtják be. E határidőt azonban az indítványozó elmulasztotta, mert a 180 napot az EUB ítéletétől kell számítani, amihez képest a késedelem egyértelműen bekövetkezett. Az indítványozó által felhívott más kúriai ügyek (Kfv.I.35.733/2016/10., Kfv.I.35.205/2016/7., EBH2017.K.18.) eltérő adónemben és jogkérdésben születtek (az általános forgalmi adó közösségi jogba ütköző megfizetettségi feltételén alapuló visszatérítési igény), ezért azokból nem lehet következtetést levonni az indítványozó ügyére. Az indítványozó azon kérelmére, amely szerint a Kúria kezdeményezzen előzetes döntéshozatali eljárást, illetve amely szerint az, hogy a KMB nem kezdeményezett ilyet, jogellenes, a Kúria a sérelmezett ítélet indokolása [43]–[44] bekezdésében azt a választ adta, hogy a kérelem nem megalapozott, ezért azt elutasította.
- [10] 2. A Kúria támadott ítéletével szemben az indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Abtv. 27. §-a alapján. Indítványában a következőket adta elő.
- [11] A tulajdonhoz való jog [Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdés] sérelmét az indítványozó abban jelölte meg, hogy az adókülönbözetnek megfelelő összeg évekig nem állt rendelkezésére és a Kúria döntésének következményeként ez a vesztesége kamatostól nem térült meg. „A Kúria azáltal, hogy a régi Art. 124/C. § (2) bekezdésében rögzített eljárási szabályokra hivatkozva utasítja el az indítványozó kamatigényét annak ellenére, hogy az adókülönbözet kiutalására nem erre a rendelkezésre hivatkozással került sor, megfosztja az indítványozót a veszteségei megtérüléséről és ezáltal korlátozza a tulajdonhoz való jogát.”
- [12] A megkülönböztetés tilalmának [Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdés] sérelmét azzal indokolta az indítványozó, hogy homogén csoportba tartozik azokkal az adózókkal, akik/amelyek az általános forgalmi adó közösségi jogba ütköző megfizetettségi feltételén alapuló visszatérítési igényt terjesztettek elő; és amíg a Kúria az EBH2017.K.18. számon közzétett döntése szerint az előbbi körnek jár a kamat, addig az indítványozótól megtagadták azt egy határidő-számítási szabályra hivatkozva. Ettől a határidőtől azonban a másik ügyben azért tekintett el a Kúria, hogy eleget tegyen az uniós jog egyenértékűségének és tényleges érvényesülésének. Következésképpen az indítványozó ügyében is félre kellett volna tenni az eljárási szabályt a homogén csoportba tartozó adózók azonos kezelése érdekében.
- [13] A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése] sérelmével kapcsolatban az indítványozó azzal érvelt, hogy ennek a részjogosítványát képezi az indokolt bírói döntéshez való jog. Hivatkozással a 26/2015. (VII. 21) AB határozat [60] bekezdésére, a Kúria ítélete azért nem felel meg az előbbi részjogosítványnak, mert annak indokolásából nem derül ki, hogy a bíróság miért nem fordult az EUB-hoz. Az indítványozó álláspontja szerint a tisztességes eljáráshoz való jogát sérti továbbá a Kúria ítélete azáltal, hogy figyelmen kívül hagyta az adósemlegesség, az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvét.
- [14] Az indítványozó megemlítette az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését és E) cikk (1)–(3) bekezdéseit is indítványában.
- [15] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.

- [16] 3.1. A kérelmező gazdasági társaság alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, és érintettsége fennáll, mivel a támadott ítélettel befejezett bírósági eljárásban felperes volt. Jogorvoslati jogát kimerítette, amikor keresetet nyújtott be az alperesi adóhatóság határozatát vitatva. A támadott döntéssel (a Kúria ítéletével) szemben további jogorvoslati eljárás nem állt a rendelkezésére. Az indítvány felhívja az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó rendelkezést (Abtv. 27. §), kifejezett kérelmet tartalmaz a jogkövetkezmények megállapítására, valamint pontosan megjelöli a támadott kúriai ítéletet és az Alaptörvény sérlőni vélt rendelkezéseit, amelynek közléséhez képest (2021. június 17.) az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőn belül nyújtotta be indítványát 2021. augusztus 16-án. Tehát az indítvány eleget tett az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a), c)–d) és f) pontjaiban foglalt követelményeknek.
- [17] 3.2. A határozott kérelem követelménye azt is magában foglalja, hogy az indítványnak egyértelműen elő kell adnia az eljárás megindításának indokait, alkotmányjogi panasz esetén az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, továbbá indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével [vesd össze: Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pont]. „Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint pedig az indokolás hiánya [lásd pl. 3058/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [11]; 3245/2016. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [10], [13]] az ügy érdemi elbírálásának akadálya” [lásd legutóbb: 3353/2019. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [21]]. Visszautasításra ad okot az is, ha az indítványozó érvelése nem tartalmaz alkotmányjogilag értékelhető indokolást. Az alkotmányossági összefüggéseket tehát be kell mutatnia az indítványozónak [a legutóbbi gyakorlatból lásd például: 3053/2019. (III. 14.) AB végzés, Indokolás [12]; 3231/2018. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [13]; 3327/2019. (XI. 26.) AB végzés, Indokolás [14]; 3353/2019. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [21]; 3077/2020. (III. 18.) AB végzés, Indokolás [17]].
- [18] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével és E) cikk (1)–(3) bekezdésével összefüggésben az indítványozó indokolást nem adott elő, azokat csak megemlítette egy-egy alkalommal indítványa 4. oldalán. A támadott ítélet alaptörvény-ellenességével ezeket tehát egyáltalán nem hozta kapcsolatba. Következésképpen az indítvány e tekintetben nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontjában szabályozott feltételeknek, ami az érdemi elbírálás akadályát képezi.
- [19] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az XIII. cikk (1) bekezdésével, XV. cikk (1) bekezdésével és XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben az indítvány megfelel a határozott kérelemmel szemben támasztott törvényi feltételeknek.
- [20] 3.3. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, bármelyik fennállása megalapozza a panasz befogadhatóságát. E feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [21] Az Alkotmánybíróság először az alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés fennállását mérlegelte. Ennek során figyelembe vette, hogy részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van a tulajdonhoz való joggal, a megkülönböztetés tilalmával, a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal és annak a részét képező indokolt bírói döntéshez való joggal kapcsolatban [lásd különösen: 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [28]–[34]; 8/2020. (V. 13.) AB határozat, Indokolás [43]–[51]; 3040/2021. (II. 19.) AB határozat, Indokolás [48]–[49]; 34/2019. (XI. 29.) AB határozat, Indokolás [56]; 20/2021. (V. 27.) AB határozat, Indokolás [34]–[39]; 3233/2021. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [32]–[33]]. Jelen alkotmányjogi panasz ezekhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolta volna.
- [22] Ezt követően az Alkotmánybíróság azt vizsgálta, hogy a jelen ügyben felmerül-e a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye.
- [23] Szükséges emlékeztetni arra, hogy állandó gyakorlata szerint „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés d) pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.”



- {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]} A bíróságok eljárásában eldöntendő jogértelmezési, illetve ténykérdések felülmérlegelésére az Alkotmánybíróságnak nincs hatásköre, tartózkodik annak vizsgálatától, hogy a bírósági döntések indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket {lásd először: 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]; lásd még például: 3385/2021. (IX. 24.) AB végzés, Indokolás [18]}.
- [24] Ismét rá kell mutatni arra, hogy következetes gyakorlata szerint „a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon” {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; legutóbb lásd: 3241/2020. (VII. 1.) AB végzés, Indokolás [37]}. Az indítványozó szerinti vélt vagy valós jogszabálysértés nem szolgálhat alapul az Alkotmánybíróság eljárására. Az EUB adójogi gyakorlatának konkrét ügyre való alkalmazása adójogi szakkérdés. Még az előzetes döntéshozatali eljárások kezdeményezésének szakjogi kérdéseiben sem foglal állást az Alkotmánybíróság {lásd: 3392/2020. (X. 29.) AB végzés, Indokolás [20]; az illetekkel kapcsolatban: 3208/2020. (VI. 11.) AB végzés, Indokolás [37]; 3290/2021. (VII. 7.) AB végzés, Indokolás [33]; 3472/2021. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [6]}.
- [25] A fentieket figyelembe véve a jelen ügyben az volt megállapítható, hogy az indítványozó valójában adójogi szakkérdések – így különösen a 180 napos határidő kezdő napja meghatározásának – felülvizsgálatát kérte az Alkotmánybíróságtól azon oknál fogva, hogy azokat számára kedvezőtlen tartalommal értelmezte a Kúria. Az Alkotmánybíróság annak a ténykérdésnek a felülvizsgálatára nincs felhatalmazva, hogy az adóhatóság 2235494235 számú határozata mit tartalmaz a kamat érvényesítése iránti igény jogcímeiként. Annak a szakjogi kérdésnek a felülvizsgálatára sincs felhatalmazva az Alkotmánybíróság, hogy a kamat érvényesítésének jogcímét helyesen állapította-e meg a Kúria. Az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének elutasítása nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, figyelemmel a támadott ítélet indokolása [43]–[44] bekezdésére. Ennek tartalma ugyanis eloszlatja azokat a kételyeket, amelyeket az indítványozó alapjogi alapon megfogalmazott az indokolás minőségével kapcsolatban. Nem kétséges, hogy az adósemlegesség, az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elve az uniós jog fontos részét képezik, azok azonban nem tartoznak hozzá a nemzeti bíróságok előtt folyó eljárások alkotmányjogilag védett minőségéhez, ezért az ezek sérelmére vonatkozó érvelés alkalmatlan arra, hogy kételyt ébresszenek a *fair* eljárás lefolytatása tekintetében.
- [26] Összességében azt lehetett megállapítani ebben az ügyben, hogy nem volt lehetőség és szükség arra, hogy a tulajdonhoz való joggal, a megkülönböztetés tilalmával és a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal kapcsolatos indítványozói előadást az Alkotmánybíróság érdemben vizsgálja, mert e körben az indítványozó ténykérdéseket, adójogi és uniós jogi szakkérdéseket fessegetett annak érdekében, hogy jogorvoslást nyerjen a Kúria ítéletével szemben. Az Alkotmánybíróság nem jogosult hagyományos jogorvoslati fórumként eljárni alkotmányjogi panasz eljárásban.
- [27] 4. Mindezekre tekintettel az alkotmányjogi panasz nem felel meg a befogadhatóság feltételeinek, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján tanácsban eljárva az Abtv. 29. §-a, 52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pontja, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2022. február 15.

*Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró

*Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Hörchneré dr. Marosi Ildikó*  
előadó alkotmánybíró helyett

*Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Salamon László*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Szabó Marcel*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Szalay Péter*  
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/3355/2021.



## AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3095/2022. (III. 10.) AB VÉGZÉSE

### alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény 325. § (1) bekezdés „az általa megjelölt” szövegrésze alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

### I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése alapján nyújtott be alkotmányjogi panaszt.
- [2] Az indítványozó által kifogásolt, megtámadott jogszabályhely a következő.
- [3] A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 325. § (1) bekezdése alapján „polgári jogi igény biztosítása érdekében zár alá vételnek a magánfél indítványára, az általa megjelölt, a terhelt vagy a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személy tulajdonában álló vagy őt illető vagyona van helye”. Az indítványozó kizárólag „az általa megjelölt” szövegrésszel szemben nyújtott be alkotmányjogi panaszt.
- [4] 1.1. Az alapügyben az indítványozó zár alá vétel elrendelésére irányuló indítványát a Budakörnyéki Járásbíróság a 2021. május 14-én meghozott 4.Bnyf.595/2021/3. számú és – a Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság 4.Bnyf.373/2021/2. számú határozata folytán – 2021. július 2-án véglegessé vált végzésével elutasította.
- [5] A járásbíróság a zár alá vételre irányuló indítványt a rendelkezésre álló nyomozási iratokkal együtt megvizsgálta, és végzése indokolásában megállapította, hogy a nyomozó hatóságnak a gyanúsított vagyoni viszonyainak felderítésére tett intézkedései a végzés meghozataláig nem vezettek eredményre. A nyomozó hatóság adatai alapján ugyanis a terhelt tulajdonában sem ingatlan, sem gépjármű nem szerepel, az általa képviselt jogi személlyel szemben pedig a Nemzeti Adó- és Vámhivatal végrehajtási eljárást kezdeményezett. A zár alá vételnek előfeltétele, hogy a terhelt rendelkezzen felderített, meghatározott vagyonnal, ennek hiányában a zár alá vétel elrendelésére irányuló indítvány nem alapos.
- [6] A másodfokú bíróság megállapította, hogy a zár alá vétel elrendelésére irányuló indítvány elutasítása törvényes volt, mert a kényszerintézkedés elrendelésének előfeltétele – hogy a terhelt rendelkezzen akár a nyomozó hatóság által felkutatott, akár a sértett által megjelölt vagyonnal – hiányzott.
- [7] 1.2. Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panasszal élt a Budakörnyéki Járásbíróság 4.Bnyf.595/2021/3. számú és a Budapest Környéki Törvényszék 4.Bnyf.373/2021/2. számú végzésével, valamint a Be. 325. § (1) bekezdés „az általa megjelölt” szövegrészeivel szemben.
- [8] Az indítványozót az Alkotmánybíróság főtítkára hiánypótlásra hívta fel, egyúttal tájékoztatta arról, hogy a zár alá vételt elutasító határozattal szemben az Abtv. 27. §-a alapján – mivel az nem minősül az ügy érdemében hozott döntésnek, sem a bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek – nincs helye alkotmányjogi panasznak {vö. 3016/2018. (I. 22.) AB végzés, Indokolás [17]; 3057/2017. (III. 20.) AB végzés, Indokolás [7]; korábban: 3040/2015. (II. 20.) AB végzés, Indokolás [30]}. Az indítványozó a hiánypótlási felhívást követően kiegészített alkotmányjogi panaszában az Abtv. 26. § (1) bekezdésére hivatkozva már kizárólag a Be. 325. § (1) bekezdése „az általa megjelölt” szövegrészeivel szemben élt alkotmányjogi panasszal és kérte annak *ex tunc* hatályú megsemmisítését.
- [9] Álláspontja szerint a sérelmezett jogszabályi rendelkezés sérti az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése szerinti törvény előtti egyenlőséghez fűződő jogot, valamint a XIII. cikk (1) bekezdésében meghatározott tulajdonhoz való jogot. A Be. szabályozása kötelezi a sértettet arra, hogy a terhelt tulajdonában álló vagy őt megillető

vagyontárgyakat jelölje meg. A sértettek kötelezése semmilyen észszerű indokkal nem támasztható alá, ezért szelekciót eredményez a sértettek között attól az eshetőleges ténytől függően, hogy ismerik-e a terheltet. Ez a véletlenszerű körülmény hátrányos helyzetbe hozza a sértettek meghatározott csoportját, ami a törvény előtti egyenlőség alkotmányos elvével teljes mértékben összeegyeztethetetlen.

- [10] Az indítványozó álláspontja szerint a tulajdonhoz fűződő jogot azért sérti a szabályozás, mivel a sértetti érdeket szolgáló döntés – a zár alá vétel – meghozatalát olyan feltételhez köti, mely a jogszabályi környezetből semmilyen módon nem következik, továbbá eleve tudható, hogy annak a sértett nem tud eleget tenni.
- [11] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően tanácsban eljárva először azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [12] 2.1. Az indítványozó az Abtv. 26. § (1) bekezdésére hivatkozva terjesztett elő alkotmányjogi panaszt.
- [13] Az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján hatvan napon belül lehet benyújtani, az indítványozó a törvényi határidőn belül terjesztette elő az alkotmányjogi panaszát.
- [14] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglalt határozott kérelem feltételeinek megfelel. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit, illetve a sérelmezett jogszabályi rendelkezést, indokolja annak Alaptörvénybe ütközését és kifejezetten kéri a megsemmisítését.
- [15] 2.2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 52. § (2) bekezdése alapján a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz az Abtv. 26. § (1) bekezdésében foglalt tartalmi feltételeket kimeríti-e. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján egyedi ügyben érintett személy abban az esetben fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán az Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be, és jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [16] 2.3. Jelen ügyben az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány az Abtv. 26. § (1) bekezdésében foglalt feltételeknek a következők szerint nem felel meg.
- [17] Az indítványozó a Be. 325. § (1) bekezdése „az általa megjelölt” szövegrészével szemben jelentette be alkotmányjogi panaszát. A zár alá vétel elrendelésére vonatkozó indítványát elutasító döntések meghozatala során ugyanakkor a bíróságoknak nem kellett alkalmazniuk az indítványozó által sérelmezett jogszabályi rendelkezést. A bíróságok nem azért utasították el az indítványt, mert az indítványozó nem jelölt meg a terhelt tulajdonában álló, vagy őt illető vagyont, hanem azért, mert – egyébként az indítványozó által sem vitatottan, másfelől a hivatalból lefolytatott vagyonkutatás eredménytelensége által igazoltan – a terheltnek nincs vagyona, amelyre zár alá vételt lehetne elrendelni. Következésképpen a zár alá vétel elrendelésének a Be. 325. § (1) bekezdésében meghatározott (természeteszerű) tárgyi feltétele – miszerint annak a terhelt tulajdonában álló, vagy őt illető vagyontárgyra van helye – eleve hiányzott.
- [18] Ehhez képest az indítványozó által támadott jogszabályi rendelkezés (kitétel) az indítványozó ügyében valóban közömbös, azt a bíróságok az indítványozó ügyében érdemben és közvetlenül nem alkalmazták, így annak alaptörvény-ellenessége az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz eljárásban az alkotmányjogi panaszban felhozott érvek alapján érdemben nem vizsgálható {vö. 3478/2020. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]; 3291/2019. (XI. 5.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}.
- [19] Ekként az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Abtv. 26. § (1) bekezdésében foglalt feltételnek az indítvány nem felelt meg, mert a sérelmezett jogszabályi rendelkezést az eljáró bíróságok nem alkalmazták, nem is kellett alkalmazniuk.
- [20] 3. Az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

*Dr. Schanda Balázs s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Handó Tünde*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Schanda Balázs s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró

*Dr. Schanda Balázs s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Márki Zoltán*  
előadó alkotmánybíró helyett

*Dr. Schanda Balázs s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Pokol Béla*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Schanda Balázs s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Szívós Mária*  
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/3412/2021.



## AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3096/2022. (III. 10.) AB VÉGZÉSE

### alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény 2020. június 30-ig hatályban volt 22/A. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és alkalmazási tilalma elrendelésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

### I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Karsai Dániel ügyvéd) útján alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése alapján. Az indítványozó kérelme arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg, hogy a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tny.) 2020. június 30-ig hatályos 22/A. § (1) bekezdése sérti az Alaptörvény II. cikkét, XIII. cikk (1) bekezdését és XV. cikk (2) bekezdését, és ezért annak alkalmazási tilalmát rendelje el az indítványozó ügyében.
- [2] Az alkotmányjogi panaszra okot adó ügy lényege az alábbiak szerint foglalható össze az Alkotmánybíróság számára rendelkezésre bocsátott iratanyag alapján.
- [3] 1.1. Az indítványozó kérelmére eljáró nyugdíjbiztosítási szerv 2007-ben csökkentés nélküli előrehozott öregségi nyugdíjat állapított meg 184 289 Ft összegben. Az indítványozó foglalkoztatási jogviszonya azonban nem szűnt meg. A Nemzetgazdasági Minisztériumban, illetve a Pénzügyminisztériumban dolgozott tovább a rá irányadó nyugdíjkorhatár eléréseig (2013-ig), majd azt követően is addig, amíg 70. életévének betöltésére tekintettel kormányzati szolgálati jogviszonya törvény alapján kötelezően meg nem szűnt 2020. május 11. napjával.
- [4] Öregségi nyugdíjának folyósítása 2013. július 1-jétől foglalkoztatási jogviszonya fennállása alatt szünetelt a Tny. 83/C. §-ának megfelelően. Bruttó keresetét a különböző közterhekkel – mint például a nyugdíjjáru lékkal – csökkentették ebben az időszakban is. A nyugdíjbiztosítási szerv nyugdíja összegét minden évben megemelte a Tny. 22/A. §-ának megfelelően 2016-ig az indítványozó kérelmére, 2017-től – jogszabályváltozás miatt – hivatalból eljárva. A Magyar Államkincstár Nyugdíjfolyósító Igazgatósága (a továbbiakban: hatóság) a 2020. június 19. napján kelt, 110/238005/2020. ügyszámú határozatában az indítványozó szüneteltetett öregségi nyugellátásának havi 336 580 Ft összegben, 2020. június 1. napjától kezdődő újbóli folyósításáról rendelkezett.
- [5] 1.2. Az indítványozó keresettel támadta az előbbi határozatot a Fővárosi Törvényszék előtt. A sérelmezett határozat hatályon kívül helyezését és a hatóság új eljárásra kötelezését kérte azzal, hogy a havonta folyósításra kerülő nyugdíjának összegét 2020. május 11. napjáig visszamenőleg havi 703 180 Ft-ban állapítsák meg. Keresetében jogszabálysértést nem adott elő; arra hivatkozott, hogy a Tny. 22/A. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenes, és ezért indítványozta, hogy a bíróság forduljon az Alkotmánybírósághoz.
- [6] A Fővárosi Törvényszék 112.K.707.874/2020/16. számú ítéletével a keresetet elutasította anélkül, hogy az Alkotmánybírósághoz fordult volna. Indokolásában rögzítette, hogy a Tny. 22/A. § (1) bekezdésével kapcsolatban előadott alkotmányossági aggályok tekintetében nem osztja az indítványozó álláspontját, mert az Alkotmánybíróság irányadó határozatai – különösen a 12/2018. (VII. 18.) AB határozat (a továbbiakban: Abh.) – alapján azok nem foghatnak helyt. Az indítványozónak valóban kellett nyugdíjjáru lékot fizetnie öregségi nyugdíja szüneteltetése alatt, továbbá ebben az időszakban a Tny. 22/A. § (1) bekezdése következtében jövedelme valóban nem képezte a nyugdíjjáru lék alapját és szolgálati ideje sem növekedett, de a Tny. 22/A. § (2) bekezdése értelmében minden évben növelték nyugdíja összegét.

- [7] 2. A Fővárosi Törvényszék ítéletét követően az indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján. Indítványában előadta, hogy az ügyében alkalmazott Tny. 22/A. § (1) bekezdése az alábbiak miatt ellentétes az Alaptörvénnyel.
- [8] Az emberi méltóság (Alaptörvény II. cikk) sérelmét az indítványozó abban jelölte meg, hogy a megkülönböztetés tilalmát ebből az anyajogból vezeti le az Alkotmánybíróság. „[E]lképzelhetetlen lenne az emberi méltósághoz való jog megfelelő védelme a hátrányos megkülönböztetés tilalma nélkül. Az egyenlő bánásmód követelményének tiszteletben tartása a formális jogegyenlőség alapja, enélkül nem is beszélhetnénk az emberi méltósághoz való jog elismeréséről.”
- [9] A tulajdonhoz való jog [Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdés] sérelmét az indítványozó azzal támasztotta alá, hogy a támadott rendelkezés – kellő társadalmi cél és indok nélkül, aránytalan mértékű – tulajdonjog korlátozást valósít meg azáltal, hogy megfosztja a kereső tevékenységet gyakorlót a járulékfizetéssel megszerzett tulajdonától. A nyugdíjfolyósítás szüneteltetése mellett folytatott keresőtevékenységre tekintettel az indítványozó felső korlát nélkül fizette a nyugdíjjárulékot, az ezzel megszerzett jogosultságát azonban csak rendkívül korlátozott mértékben élvezheti a Tny. 22/A. § (2) bekezdése alapján.
- [10] A megkülönböztetés tilalma [Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdés] az indítványozó szerint a következők miatt sérült. A kormányzati szolgálati jogviszonyban állt indítványozó, aki öregségi nyugdíjasnak is minősült a vitatott időszakban, ugyanabba a csoportba tartozik, mint az öregségi nyugdíjasnak nem minősülő kormányzati szolgálati jogviszonyban állók. Mindkét csoport kötelezettsége, hogy teljesítse a nyugdíjjárulékot, ami öregségi nyugdíjra teremt jogosultságot. Az indítványozó esetében azonban – ellentétben a másik csoportba tartozókkal – a keresőtevékenység időtartama szolgálati időként nem vehető figyelembe, továbbá nyugdíjjárulék-alapot képező keresete az öregségi nyugdíj alapját képező havi átlagkereset kiszámítása során nem vehető figyelembe. Az, hogy az indítványozó életkorára tekintettel nyugdíjas, az „egyéb helyzet” szerinti feltételnek megfelel. Az ilyen különbségtétel az indítványban írtak szerint akkor engedhető meg, ha észszerű indokkal magyarázható. A különbségtétel azonban önkényes, mert „semmilyen indok nem azonosítható arra vonatkozóan, hogy az azonos összegben befizetett járulék ellenére miért nem szerzett jogosultságot azonos mértékű szolgálati időre is”.
- [11] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [12] 3.1. A kérelmező magánszemély alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, és érintettsége fennáll, mivel a támadott ítélettel befejezett bírósági eljárásban felperes volt. Jogorvoslati jogát kimerítette, amikor keresetet nyújtott be a hatóság határozatát vitatva. A támadott döntéssel (a Fővárosi Törvényszék ítéletével) szemben további rendes jogorvoslati lehetőség nem állt a rendelkezésére. Az indítvány felhívja az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó rendelkezést [Abtv. 26. § (1) bekezdés], kifejezett kérelmet tartalmaz a jogkövetkezmények megállapítására, valamint pontosan megjelöli a támadott ítéletet és az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit, amelynek közléséhez képest (2021. június 7.) az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőn belül nyújtotta be indítványát 2021. augusztus 5-én. Tehát az indítvány eleget tett az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a), c)–d) és f) pontjaiban foglalt követelményeknek.
- [13] A határozott kérelem követelménye azt is magában foglalja, hogy az indítványnak egyértelműen elő kell adnia az eljárás megindításának indokait, alkotmányjogi panasz esetén az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, továbbá indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével [vesd össze: Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pont]. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány megfelel ezeknek a feltételeknek is.
- [14] 3.2. Az Abtv. 31. § (1) bekezdése úgy szól, hogy „[h]a alkotmányjogi panasz vagy bírói kezdeményezés alapján az alkalmazott jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés Alaptörvénnyel való összhangjáról az Alkotmánybíróság már döntött, ugyanazon jogszabályra, illetve jogszabályi rendelkezésre és ugyanazon Alaptörvényben biztosított jogra, valamint azonos alkotmányjogi összefüggésre hivatkozással – ha a körülmények alapvetően nem változtak meg – nincs helye az alaptörvény-ellenesség megállapítására irányuló alkotmányjogi panasznak, valamint bírói kezdeményezés alaptörvény-ellenesség megállapítására irányuló vizsgálatának.”
- [15] Az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy az Abh.-ban már felülvizsgálta a Tny. 22/A. § (1) bekezdését az indítványozó által előadott alkotmányjogi összefüggésekre tekintettel, és azt állapította meg, hogy

az „nem sérti az Alaptörvény [...] II. cikkét, XIII. cikk (1) bekezdését és XV. cikk (2) bekezdését [...]” (Abh., Indokolás [79]). Ennek magyarázatát az Abh. részletesen tartalmazza (lásd: Abh., Indokolás [66]–[78]), azokat az Alkotmánybíróság ebben a végzésben nem ismétli meg.

- [16] Az Alkotmánybíróság azt is megállapította, hogy a körülmények alapvetően nem változtak meg 2018 óta. Az indítványozó által felhívott törvénymódosítás (a Tny. 22/A. §-ának hatályon kívül helyezése) nem minősül ilyennek. A Tny. 102/A. § (1) bekezdése értelmében az indítványozó által sérelmezett szabályt – hatályon kívül helyezése ellenére – jelenleg is alkalmazni kellene a vitatott időszakban (2013. július 1. és 2020. május 31. között) szerzett nyugdíjjáruelék-köteles keresetre, pontosan úgy, ahogyan azt az Abh. idején kellett.
- [17] 4. Mindezekre tekintettel az alkotmányjogi panasz nem felel meg a befogadhatóság feltételeinek, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján tanácsban eljárva, az Abtv. 31. § (1) bekezdése, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *b*) pontja (ítélt dolog) alapján visszautasította.

Budapest, 2022. február 15.

*Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró

*Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó*  
előadó alkotmánybíró helyett

*Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Salamon László*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Szabó Marcel*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Szalay Péter*  
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/3461/2021.





## AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3097/2022. (III. 10.) AB VÉGZÉSE

### alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.VII.37.675/2020/3. számú végzésével és Kfv.VII.37.675/2020/5. számú végzésével szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

### I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvénynek (a továbbiakban: Kp.) – a Kúria Kfv.VII.37.675/2020/5. számú végzésében alkalmazott – 112. § (1) bekezdését támadta, s kérte a rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Alkotmányjogi panaszt terjesztett elő továbbá az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján a Kúria Kfv.VII.37.675/2020/3. számú végzésével, illetve Kfv.VII.37.675/2020/5. számú végzésével szemben, s kérte e bírói döntések alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] Az indítványozó 2006-tól kezdve öregségi nyugdíjban részesült, bíróként azonban továbbra is szolgálati jogviszonyban állt. 2019-ben öregségi nyugdíjának átcserélése érdekében igénybejelentéssel élt az illetékes hatóságnál. Az elsőfokú hatóság a kérelmét elutasította, majd az indítványozó fellebbezése folytán eljáró másodfokú hatóság az elsőfokú hatóság döntését helybenhagyta. Az indítványozó a közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt pert indított. Keresetét a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 57.K.33.960/2019/5. számú ítéletével elutasította. A közigazgatási perben eljáró bíróság az első- és másodfokú közigazgatási határozathoz hasonlóan azt állapította meg, hogy az indítványozó az öregségi nyugdíja átcserélésére nem volt jogosult, ezért az indítványozó kérelmét nem tartotta megalapozottnak.
- [3] Az indítványozó a jogerős ítélettel szemben felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő. A Kúria 2020. augusztus 31-én kelt, Kfv.VII.37.675/2020/3. számú végzésével a felülvizsgálati kérelmet – a Kp. 115. § (2) bekezdése szerint alkalmazandó 102. § *d)* pontja, valamint a Kp. 117. § (2) bekezdése alapján – visszautasította. A Kúria döntését azzal indokolta, hogy a felülvizsgálati kérelem előterjesztésére meghatalmazott ügyvédi iroda gazdálkodó szervezetnek minősül, amely a bírósággal elektronikus úton, a cégkapun köteles tartani a kapcsolatot. Az ezzel ellentétes módon, az ügyvédi iroda tagja saját ügyfélkapujáról előterjesztett felülvizsgálati kérelem nem az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvényben, valamint az elektronikus ügyintézés részletszabályairól szóló 451/2016. (XII. 19.) Korm. rendeletben meghatározott módon történő előterjesztésnek minősült, ezért a Kúria az ilyen módon előterjesztett felülvizsgálati kérelmet visszautasította.
- [4] Az indítványozó ezt követően, 2020. október 13-án jogi képviselője útján kérelemmel fordult a Kúriához. Azt kérte, hogy a Kúria a Kfv.VII.37.675/2020/3. számú végzését a fellebbezési jog lehetőségével egészítse ki. Kérelmében az indítványozó egyúttal fellebbezést is előterjesztett a Kúria Kfv.VII.37.675/2020/3. számú végzése ellen arra az esetre, ha kérelmének a Kúria helyt ad. A Kúria a végzés kiegészítésére irányuló kérelmet 2020. november 2-án kelt, Kfv.VII.37.675/2020/5. számú végzésével elutasította. A Kúria e döntését azzal indokolta, hogy a Kp. 112. § (2) bekezdése általános jelleggel zárja ki a fellebbezés lehetőségét a Kúria végzései ellen, ezért az indítványozó kiegészítés iránti kérelmét elutasította, a fellebbezés elbírálását pedig mellőzte.
- [5] Ezt követően, 2020. december 31-én terjesztette elő az indítványozó az alkotmányjogi panaszát. Az indítványozó álláspontja szerint a támadott kúriai döntések sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogát, valamint a (7) bekezdésben foglalt jogorvoslathoz való jogát, ellentétben állnak az Alaptörvény 28. cikkében foglaltakkal, és az Alaptörvény T) cikke szerinti alapelvekkel is. Az indítványozó szerint a Kúria alaptörvény-ellenesen, szűkítő tartalommal alkalmazta a jogszabályokat, ezáltal megfosztotta a jogorvoslathoz való jogától. Az indítványozó álláspontja szerint továbbá a Kp. 112. § (2) bekezdése is sérti a jogorvoslathoz való jogát, mert a rendelkezés a közigazgatási perekben kizárja a fellebbezés lehetőségét

- a Kúria végzései ellen, jöllehet a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény alapján ez megengedett.
- [6] Az Alkotmánybíróság az Alkotmánybíróság főtítkára felhívására kiegészített alkotmányjogi panaszt a tartalma szerint bírálta el.
- [7] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenképp azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [8] 2.1. Az Abtv. 27. §-a szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [9] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 27. §-ában meghatározott esetben az alkotmányjogi panasz benyújtására a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehetőség. A rendelkezésre álló iratokból megállapítható, hogy az indítványozó jogi képviselője a felülvizsgálati kérelmet visszautasító, s ezáltal a felülvizsgálati eljárást befejező bírói döntést, a Kúria Kfv.VII.37.675/2020/3. számú végzését 2020. szeptember 28-án elektronikus úton vette kézhez. Az e döntést is kifogásoló alkotmányjogi panaszt az indítványozó 2020. december 31-én adta postára. A jogi képviselővel eljáró fél számára a kézbesítés joghatálya beáll a jogi képviselőnek történt kézbesítéssel. A jelen ügyben eszerint a Kúria Kfv.VII.37.675/2020/3. számú végzésével szemben az alkotmányjogi panasz benyújtására nyitvaálló hatvan napos határidő a jogi képviselő számára történt kézbesítést követő napon (2020. szeptember 29-én) kezdődött, és 2020. november 27-én járt le. A 2020. december 31-én postára adott alkotmányjogi panasz tehát a Kúria Kfv.VII.37.675/2020/3. számú végzésével szemben elkésztett.
- [10] 2.2. 2020. október 13-án az indítványozó jogi képviselője útján kérelemmel fordult a Kúriához a Kfv.VII.37.675/2020/3. számú végzés kiegészítését kérve. A Kúria ezt a kérelmét Kfv.VII.37.675/2020/5. számú végzésével elutasította. A rendelkezésre álló iratokból megállapítható, hogy az indítványozó jogi képviselője a Kúria Kfv.VII.37.675/2020/5. számú végzését 2020. november 6-án elektronikus úton vette kézhez. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszát 2020. december 31-én adta postára. Alkotmányjogi panaszát tehát az indítványozó a Kúria Kfv.VII.37.675/2020/5. számú végzésével, valamint az e végzésben alkalmazott Kp. 112. § (2) bekezdésével szemben az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben nyújtotta be.
- [11] Az Abtv. 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában az indítványozó az általa kezdeményezett eljárásban a jogorvoslattal nem támadható kúriai végzést, valamint a kúriai döntés alapját képező Kp. 112. § (2) bekezdését támadta. A természetes személy indítványozó e vonatkozásban alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége fennáll.
- [12] Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 26. § (1) bekezdés *a)* pont, 27. § (1) bekezdés *a)* pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az Abtv. 26. § (1) bekezdés *a)* pontjával és 27. § (1) bekezdés *a)* pontjával összefüggésben következetes az Alkotmánybíróság gyakorlata a tekintetben, hogy alkotmányjogi panasz csak az Alaptörvényben biztosított alapjog sérelmének valószínűsítésére alapítható. A jelen indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában többek között állította az Alaptörvény alapjogot nem rögzítő T) cikkének és 28. cikkének sérelmét is, melyre hivatkozva alkotmányjogi panasz nem terjeszthető elő.
- [13] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását [ld. pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]]. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [14] Az indítványozó a Kúria Kfv.VII.37.675/2020/5. számú végzését illetően érdemben az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése sérelmét állította, mert szerinte a Kúria alaptörvény-ellenesen megfosztotta a jogorvoslatihoz való jogától azzal, hogy csak a Kp. 112. § (2) bekezdését alkalmazta, de a Kp. 102. § (2) bekezdését nem, melynek

- alapján szerinte a Kúriának a Kfv.VII.37.675/2020/3. számú végzése elleni fellebbezést meg kellett volna engednie. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésébe foglalt jogorvoslathoz való joga sérelmét állította továbbá a Kp. 112. § (2) bekezdése kapcsán is, mely közigazgatási perekben kizárja a fellebbezés lehetőségét a Kúria végzései ellen.
- [15] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése értelmében mindenkinek jogában áll jogorvoslattal élni az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntéssel szemben, amely jogát vagy jogos érdekét sérti. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata meghatározza a jogorvoslati rendszerrel szemben támasztott követelményeket. Az Alkotmánybíróság a 14/2018. (IX. 27.) AB határozatban átfogóan áttekintette a jogorvoslathoz való joggal kapcsolatos gyakorlatát, amely során utalt arra, hogy a jogalkotó a különböző eljárásokra irányadó szabályozásokban határozza meg az igénybe vehető jogorvoslati lehetőségeket, azok igénybevételének módját, az Alaptörvény azonban nem tartalmaz előírást azzal kapcsolatban hogyan épüljön fel a jogorvoslat rendszere. Ezen túlmenően az Alaptörvény azzal kapcsolatban sem tartalmaz követelményt, hogy a jogorvoslati fórumrendszer hány fokon érvényesüljön, ily módon adott esetben a jogorvoslati fórumrendszer egyfokúsága is megfelel az Alaptörvény követelményeinek {22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [95]}. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az érdemi, ügydöntő döntések tekintetében követelmény a más szervhez vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetőségének biztosítása {35/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [16]}. A jogorvoslathoz való jog szempontjából „valamely döntés érdemi, ügydöntő volta a tételes jogok által ilyennek tartott döntésekhez képest viszonylagos: a vizsgált döntés tárgya és személyekre gyakorolt hatása által meghatározott. [...] Így alkotmányjogi értelemben, a jogorvoslathoz való jog alapjog gyakorlásakor érdemi határozatnak minősülhetnek kivételesen nem ügydöntő határozatok is.” {9/2013. (III. 6.) AB határozat, Indokolás [28]}
- [16] Az Alkotmánybíróság rámutat ugyanakkor arra, hogy az Abtv. 27. §-ából következően nem tekinthető általános felülbírálati fórumnak, és valójában e hatásköre is – az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának védelmén keresztül – az Alaptörvény védelmét biztosítja [Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdés]. A rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések ezért önmagukban nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasz előterjesztésére {lásd: 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]}.
- [17] Az indítványra okot adó ügyben az elsőfokú hatósági határozat ellen jogorvoslatként [Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdés] fellebbezéssel, a másodfokú hatósági határozat ellen keresettel lehetett élni, az indítványozó bírósághoz fordulhatott [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés]. Valamennyi hatósági eljárásban és a közigazgatási és munkaügyi bíróság előtti eljárásban is az indítványozó félként vett részt. A jelen ügy kapcsán nem merült fel, hogy az érdemi, ügydöntő döntések tekintetében a magasabb fórumhoz fordulás lehetősége ne lett volna biztosított, illetve a jogorvoslat korlátozott lett volna. A Kúria az indítványozónak betudott okból – a bírói döntés értelmében a felülvizsgálati kérelem benyújtásának hibás módja miatt – utasította vissza a felülvizsgálati eljárásban a rendkívüli jogorvoslatra irányuló felülvizsgálati kérelmet. Majd a Kúria a Kp. 112. § (2) bekezdése szerint utasította el a felülvizsgálati kérelmet visszautasító kúriai végzés kiegészítésére irányuló kérelmet. Mindezt figyelembe véve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés a Kúria Kfv.VII.37.675/2020/5. számú végzését, illetve az abban alkalmazott Kp. 112. § (2) bekezdését érintően az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése kapcsán a konkrét alkotmányjogi panaszban foglaltak alapján nem merül fel. A fentiekre figyelemmel nem állapítható meg, hogy az alkotmányjogi panaszban foglaltak alapján a Kúria Kfv.VII.37.675/2020/5. számú végzésével és a Kp. 112. § (2) bekezdésével kapcsolatban az Abtv. 29. §-ában szereplő feltételek fennállnak.
- [18] 3. A fent kifejtettek szerint az alkotmányjogi panasz a Kúria Kfv.VII.37.675/2020/3. számú végzésével szemben elkésett, az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt e vonatkozásban az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés d) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésére visszautasította. Az alkotmányjogi panasz egyebekben nem tett eleget az Abtv. 26. § (1) bekezdés a) pontjában és 27. § (1) bekezdés a) pontjában rögzített feltételeknek, illetve a befogadhatóság Abtv. 29. §-ában előírt feltételének, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai pontja alapján visszautasította.

*Dr. Schanda Balázs s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró

*Dr. Schanda Balázs s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Handó Tünde*  
előadó alkotmánybíró helyett

*Dr. Schanda Balázs s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Márki Zoltán*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Schanda Balázs s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Pokol Béla*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Schanda Balázs s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Szívós Mária*  
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/62/2021.



## AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3098/2022. (III. 10.) AB VÉGZÉSE

### alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.III.37.427/2021/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

### I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Mester Csaba ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó az egyedi ügyben felperesként vett részt. A Budapest Környéki Törvényszék előtt folyt közigazgatási perben megállapított tényállás szerint az ügyben első fokon eljáró hatóság arra kötelezte az indítványozót, hogy a perbeli ingatlanon álló tárolóépületeket, nyári konyhát és kerti építményt elbontsa. Az elsőfokú határozat alapján az indítványozó nem rendelkezett építési engedéllyel és a hatóság felé sem tett bejelentést, a telek pedig nem volt beépíthető. Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró Pest Megyei Kormányhivatal akként változtatta meg az elsőfokú határozatot, hogy arra kötelezte az indítványozót, hogy hat hónapon belül bontsa el az összes építményt és térburkolatot, továbbá állítsa helyre az eredeti terepszintet. Az alperes a másodfokú határozatot a Törökbálint Helyi Építési Szabályzatáról szóló 25/2015. (IX. 21.) önkormányzati rendeletére (a továbbiakban: HÉSZ) alapította.
- [3] Az indítványozó a Budapest Környéki Törvényszéknél benyújtott keresetében a másodfokú határozat megsemmisítését, illetve megváltoztatását kérte arra tekintettel, hogy az jogszabálysértő. Előadta, hogy kérelmet nyújtott be a képviselő-testülethez a HÉSZ módosítása érdekében, melynek sikere esetén a bontásra kötelezés érvényét veszíti. A telek beépítésének tilalmáról nem volt tudomása, az építkezéskor abban a hiszemben volt, hogy a beépíthetőség 3%-os. A határozat megváltoztatása azért is indokolt, mert sem az államnak, sem az önkormányzatnak nem érdeke, hogy a telkek parlagon álljanak.
- [4] A Budapest Környéki Törvényszék elutasította az indítványozó keresetét. Ítéletében hangsúlyozta: a kizárólagosan vizsgálendő kérdés az, jogszerűen került-e határozati formában kiadásra a határozatban foglalt kötelezés. A kerti építmények és a medence jegyzőkönyv által dokumentálhatóan megtalálhatóak a perbeli telekingatlanon, holott a korábban készített légifelvételeken még nem voltak láthatók. Az alperes és az elsőfokú hatóság a HÉSZ-nek a határozatok meghozatalának időpontjában hatályos állapota alapján kellett eljárnia, ennek értelmében a telekingatlan beépíthetősége 0%. Nem vehető figyelembe az indítványozó által hivatkozott, 2012. áprilisi keltezésű bejelentés sem, annak adattartalma ugyanis a tárgyi ingatlanra és a perben releváns körülményekre nem vonatkozatható.
- [5] Az indítványozó felülvizsgálati kérelemmel fordult a Kúriához, melyben a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 118. § (1) bekezdés a) pont aa) és ab) alpontjaira hivatkozott. Előadta, hogy a hatóság elmulasztotta teljesíteni azt a kötelezettségét, hogy az ügyféllel történő együttműködés keretében tájékoztassa az indítványozót a kapcsolódó eljárás megindításának lehetőségéről. E mulasztás érdemben befolyásolta a jogerős ítéletet és annak jogszerűtlenségét eredményezte. A kapcsolódó eljárásokat illetően szükséges a joggyakorlat továbbfejlesztése, továbbá az ügyben felmerült jogkérdésnek kiemelkedő társadalmi jelentősége van, minderre tekintettel indokolt a felülvizsgálati kérelem érdemi elbírálása.
- [6] A Kúria a támadott végzéssel a felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadta. A végzés indokolása szerint nem indokolt a joggyakorlat továbbfejlesztése, mert nem változott meg a gazdasági-társadalmi-jogi környezet, a felmerült jogkérdés nem érinti a jogalanyok széles körét, továbbá olyan elvi jellegű kérdés sem merült fel az ügyben, amellyel kapcsolatban felsőbb bírósági iránymutatás szükséges.

- [7] 2. Az indítványozó ezt követően nyújtotta be az Alkotmánybírósághoz alkotmányjogi panaszát, melyben az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének, XXIV. cikk (1) bekezdésének, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére történő hivatkozással kérte a Kúria végzésének megsemmisítését a Budapest Környéki Törvényszék ítéletére kiterjedően.
- [8] Az indítványozó előadta, hogy a közigazgatási hatóságok eljárása nem felelt meg az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) több előírásának, mindenekelőtt az ügyféllel való együttműködést előíró 2. § (2) bekezdésnek. A bíróságnak tekintettel kellett volna lennie arra a tényre, hogy az építkezés négy, önálló helyrajzi számmal ellátott telekingatlanon zajlott, ezért a hatóságoknak és a bíróságoknak együttesen kellett volna vizsgálnia a kialakult jogi helyzetet. A tényállás teljes körű feltárásához hozzátartozott volna annak figyelembe vétele, hogy a perbeli ingatlan HÉSZ-beli átminősítése folyamatban volt. Az alperes által a másodfokú határozatban előadottakból kitűnik, hogy az építésügyi hatóságnak hiánypótlást kellett volna elrendelnie. Továbbá az eljáró hatóságnak tájékoztatnia kellett volna az indítványozót mint ügyfelet arról, hogy a kapcsolódó eljárásban eljáró hatósághoz benyújtandó kérelmet nála is előterjesztheti. Az alperes elmulasztotta a tényállás kiegészítését, jóllehet maga ismerte el, hogy az kiegészítésre szorul, és erre az eljáró bíróságok sem voltak tekintettel. Összességében tehát mind a hatóságok, mind a bíróságok megsértették az ügyféllel való együttműködés, valamint a tényállás valósághű feltárásának törvényi követelményét, ami az indítványozó tisztességes hatósági és bírósági eljáráshoz, valamint tulajdonhoz való jogának sérelmét eredményezte.
- [9] 3. Az Alkotmánybíróság tanácsa az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. E vizsgálat elvégzése során az alábbiakat állapította meg.
- [10] Az indítványozó jogi képviselője 2021. június 17-én vette át a Kúria végzését, majd július 15-én, az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőben nyújtotta be a panaszt az elsőfokú bíróságon.
- [11] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A határozott kérelem feltételeit az Abtv. 52. § (1b) bekezdése – annak a)–f) pontjai – rögzítik. A panasz ezeknek a feltételeknek megfelelt az alábbiak szerint.
- [12] A panasz tartalmazza azt az alaptörvényi, illetve törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza. Tartalmazza az eljárás megindításának indokait és az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét. Megjelöli az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói döntést. Megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit. Tartalmaz indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megsértett rendelkezéseivel. Kifejezett kérelmet ad elő a bírói döntés megsemmisítésére.
- [13] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés a) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és b) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [14] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján tehát az Alkotmánybíróságnak vizsgálnia kellett: a támadott bírói döntés az ügy érdemében hozott, vagy eljárást lezáró döntésnek minősül-e, az indítványozó kimerítette-e a jogorvoslati lehetőségeit, az indítványozó érintettnek minősül-e, illetve Alaptörvényben biztosított jog sérelmét állítja-e a panaszban.
- [15] A Kúria támadott végzése az ügy érdemét nem érintette, azonban kialakult gyakorlata alapján az Alkotmánybíróság a Kp. 118. § (2) bekezdése alapján meghozott végzést eljárást befejező bírói döntésnek tekinti [pl. 3226/2021. (V. 28.) AB végzés, Indokolás [15]], ezért a panasz e vonatkozásban megfelel az Abtv. 27. § (1) bekezdésének.
- [16] Az indítványozó a közigazgatási per megsemmisítésére, illetve megváltoztatására irányuló keresetével kimerítette rendes jogorvoslati lehetőségeit, egyúttal a rendkívüli jogorvoslatok köréből élt a felülvizsgálati kérelem előterjesztésének jogával, ezért számára megnyílt az út az alkotmányjogi panasz igénybevételére.
- [17] Az indítványozó az építésügyi hatósági eljárás ügyfeleként, illetve a közigazgatási per felpereseként érintettnek minősül.

- [18] Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése, XXIV. cikk (1) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdése az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja szerinti, Alaptörvényben biztosított jognak minősülnek.
- [19] Az Abtv. 31. § (2) bekezdése szerint ha egy ügyben alkotmányjogi panasz alapján a bírói döntés Alaptörvénnyel való összhangjáról az Alkotmánybíróság már döntött, ugyanabban az ügyben érintett indítványozó által, azonos jogszabályra, illetve jogszabályi rendelkezésre és ugyanazon Alaptörvényben biztosított jogra, valamint azonos alkotmányjogi összefüggésre hivatkozva alkotmánybírói eljárásnak nincs helye. Az indítványozó által támadott felülvizsgálati ítélettel összefüggésben az Alkotmánybíróság nem folytatott le alkotmányossági vizsgálatot, ezért a *res iudicata* nem áll fenn.
- [20] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be.
- [21] Az Alkotmánybíróság a tisztességes bírósági eljárással összefüggésben megfogalmazta, hogy nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]}. Az alkotmányjogi panasz „nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}.
- [22] A jelen ügyben benyújtott alkotmányjogi panasz egyfelől azt kifogásolja, hogy az eljáró hatóságok és a Budapest Környéki törvényszék nem tekintették az ügy elbírálása szempontjából jelentősnek az indítványozó által előadott érveket, másrészt azt, hogy a Kúria a Kp. 118. § (1) bekezdés a) pont aa) és ab) alpontjai szerinti mérlegelési jogkörét gyakorolva nem az indítványozó álláspontjával értett egyet; és ezen állásfoglalások Alkotmánybíróság általi felülbírálatát kéri. E törvényértelmezési, mérlegelési, illetve a tényállás megállapításával kapcsolatos kérdésekben azonban az Alkotmánybíróság érdemi állásfoglalása nem indokolt és arra a hatásköre sem terjed ki. A Budapest Környéki Törvényszék az alperesi határozat törvényességének felülvizsgálata során azt a körülményt jelölte meg perdöntő jelentőségűnek, hogy a HÉSZ-nek az építésügyi hatósági eljárás megindításakor hatályos állapota a perbeli telekingatlan beépíthetőségét kizárta, ebből következően az indítványozó építkezése jogszerűtlen volt. A Kúria pedig egyfelől – a gazdasági-társadalmi-jogi környezet változatlanóságára tekintettel – nem látta indokát a joggyakorlat megváltoztatásának, másfelől a bírói gyakorlat által rendezettnek ítélte a felmerült jogkérdést. A törvényszék és a Kúria kellő alapossággal megválaszolta az ügyben felmerült, lényeges kérdéseket, a tételes jogi álláspontjuk Alkotmánybíróság általi felülbírálatára nincs alkotmányjogi indok.
- [23] Az indítványozó a tulajdonhoz való jogának sérelmét az eljáró hatóságok és bíróságok álláspontja szerint tisztességtelen eljárásával hozta összefüggésbe. A panasz azonban a fentieknek megfelelően nem mutatott rá olyan alkotmányjogi szempontokra, amely alapján az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelme megalapozottan állítható. Az alapjogként védett tulajdon tartalmát a mindenkori (alkotmányos) közjogi és magánjogi korlátokkal együtt kell érteni {20/2014. (VII. 3.) AB határozat, Indokolás [154]}, ebből következően ha a tulajdonhoz való jog sérelmét a panasz a tisztességes hatósági, illetőleg bírósági eljárás sérelmére alapozottan állítja, és ez utóbbi jogok sérelmét alkotmányjogilag releváns érv nem támasztja alá, úgy a tulajdonhoz való jogra alapítva sem fogadható be a panasz. A jelen alkotmányjogi panasz ilyen, a befogadást indokoló körülményt nem mutat fel. Önmagában az nem tekinthető alkotmányjogi szempontból értékelhető érvnek, hogy a lebontásra kötelezés az indítványozó érdekeivel ellentétesen történt. A panasz ezért az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában sem fogadható be.
- [24] 4. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem vetett fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, illetve nem mutatott rá a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenességre, ezért azt – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2022. február 15.

Dr. Schanda Balázs s. k.,  
tanácsvezető alkotmánybíró

*Dr. Schanda Balázs s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Handó Tünde*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Schanda Balázs s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Márki Zoltán*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Schanda Balázs s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Pokol Béla*  
előadó alkotmánybíró helyett

*Dr. Schanda Balázs s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Szívós Mária*  
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/3438/2021.





## AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3099/2022. (III. 10.) AB VÉGZÉSE

### alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.III.37.426/2021/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

### I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Mester Csaba ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó az egyedi ügyben felperesként vett részt. A Budapest Környéki Törvényszék előtt folyt közigazgatási perben megállapított tényállás szerint az ügyben első fokon eljáró hatóság arra kötelezte az indítványozót, hogy a perbeli ingatlanon álló tárolóépületeket, nyári konyhát és kerti építményt elbontsa. Az elsőfokú határozat alapján az indítványozó nem rendelkezett építési engedéllyel és a hatóság felé sem tett bejelentést, a telek pedig nem volt beépíthető. Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró Pest Megyei Kormányhivatal akként változtatta meg az elsőfokú határozatot, hogy arra kötelezte az indítványozót, hogy hat hónapon belül bontsa el az összes építményt és térburkolatot, továbbá állítsa helyre az eredeti terepszintet. Az alperes a másodfokú határozatot a Törökbálint Helyi Építési Szabályzatáról szóló 25/2015. (IX. 21.) önkormányzati rendeletére (a továbbiakban: HÉSZ) alapította.
- [3] Az indítványozó a Budapest Környéki Törvényszéknél benyújtott keresetében a másodfokú határozat megsemmisítését, illetve megváltoztatását kérte arra tekintettel, hogy az jogszabálysértő. Előadta, hogy kérelmet nyújtott be a képviselő-testülethez a HÉSZ módosítása érdekében, melynek sikere esetén a bontásra kötelezés érvényét veszíti. A telek beépítésének tilalmáról nem volt tudomása, az építkezéskor abban a hiszemben volt, hogy a beépíthetőség 3%-os. A határozat megváltoztatása azért is indokolt, mert sem az államnak, sem az önkormányzatnak nem érdeke, hogy a telkek parlagon álljanak.
- [4] A Budapest Környéki Törvényszék elutasította az indítványozó keresetét. Ítéletében hangsúlyozta: a kizárólagosan vizsgálendő kérdés az, jogszerűen került-e határozati formában kiadásra a határozatban foglalt kötelezés. A kerti építmények és a medence jegyzőkönyv által dokumentálhatóan megtalálhatóak a perbeli telekingatlanon, holott a korábban készített légifelvételeken még nem voltak láthatók. Az alperes és az elsőfokú hatóság a HÉSZ-nek a határozatok meghozatalának időpontjában hatályos állapota alapján kellett eljárnia, ennek értelmében a telekingatlan beépíthetősége 0%. Nem vehető figyelembe az indítványozó által hivatkozott, 2012. áprilisi keltezésű bejelentés sem, annak adattartalma ugyanis a tárgyi ingatlanra és a perben releváns körülményekre nem vonatkozatható.
- [5] Az indítványozó felülvizsgálati kérelemmel fordult a Kúriához, melyben a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 118. § (1) bekezdés a) pont aa) és ab) alpontjaira hivatkozott. Előadta, hogy a hatóság elmulasztotta teljesíteni azt a kötelezettségét, hogy az ügyféllel történő együttműködés keretében tájékoztassa az indítványozót a kapcsolódó eljárás megindításának lehetőségéről. E mulasztás érdemben befolyásolta a jogerős ítéletet és annak jogszerűtlenségét eredményezte. A kapcsolódó eljárásokat illetően szükséges a joggyakorlat továbbfejlesztése, továbbá az ügyben felmerült jogkérdésnek kiemelkedő társadalmi jelentősége van, mindezzel tekintettel indokolt a felülvizsgálati kérelem érdemi elbírálása.
- [6] A Kúria a támadott végzéssel a felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadta. A végzés indokolása szerint nem indokolt a joggyakorlat továbbfejlesztése, mert nem változott meg a gazdasági-társadalmi-jogi környezet, a felmerült jogkérdés nem érinti a jogalanyok széles körét, továbbá olyan elvi jellegű kérdés sem merült fel az ügyben, amellyel kapcsolatban felsőbbbírósági iránymutatás szükséges.

- [7] 2. Az indítványozó ezt követően nyújtotta be az Alkotmánybírósághoz alkotmányjogi panaszát, melyben az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének, XXIV. cikk (1) bekezdésének, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére történő hivatkozással kérte a Kúria végzésének megsemmisítését a Budapest Környéki Törvényszék ítéletére kiterjedően.
- [8] Az indítványozó előadta, hogy a közigazgatási hatóságok eljárása nem felelt meg az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) több előírásának, mindenekelőtt az ügyféllel való együttműködést előíró 2. § (2) bekezdésnek. A bíróságnak tekintettel kellett volna lennie arra a tényre, hogy az építkezés négy, önálló helyrajzi számmal ellátott telekingatlanon zajlott, ezért a hatóságoknak és a bíróságoknak együttesen kellett volna vizsgálnia a kialakult jogi helyzetet. A tényállás teljes körű feltárásához hozzátartozott volna annak figyelembe vétele, hogy a perbeli ingatlan HÉSZ-beli átminősítése folyamatban volt. Az alperes által a másodfokú határozatban előadottakból kitűnik, hogy az építésügyi hatóságnak hiánypótlást kellett volna elrendelnie. Továbbá az eljáró hatóságnak tájékoztatnia kellett volna az indítványozót mint ügyfelet arról, hogy a kapcsolódó eljárásban eljáró hatósághoz benyújtandó kérelmet nála is előterjesztheti. Az alperes elmulasztotta a tényállás kiegészítését, jóllehet maga ismerte el, hogy az kiegészítésre szorul, és erre az eljáró bíróságok sem voltak tekintettel. Összességében tehát mind a hatóságok, mind a bíróságok megsértették az ügyféllel való együttműködés, valamint a tényállás valósághű feltárásának törvényi követelményét, ami az indítványozó tisztességes hatósági és bírósági eljáráshoz, valamint tulajdonhoz való jogának sérelmét eredményezte.
- [9] 3. Az Alkotmánybíróság tanácsa az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. E vizsgálat elvégzése során az alábbiakat állapította meg.
- [10] Az indítványozó jogi képviselője 2021. június 17-én vette át a Kúria végzését, majd július 15-én, az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőben nyújtotta be a panaszt az elsőfokú bíróságon.
- [11] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A határozott kérelem feltételeit az Abtv. 52. § (1b) bekezdése – annak a)–f) pontjai – rögzítik. A panasz ezeknek a feltételeknek megfelelt az alábbiak szerint.
- [12] A panasz tartalmazza azt az alaptörvényi, illetve törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza. Tartalmazza az eljárás megindításának indokait és az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét. Megjelöli az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói döntést. Megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit. Tartalmaz indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megsértett rendelkezéseivel. Kifejezett kérelmet ad elő a bírói döntés megsemmisítésére.
- [13] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés a) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és b) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [14] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján tehát az Alkotmánybíróságnak vizsgálnia kellett: a támadott bírói döntés az ügy érdemében hozott, vagy eljárást lezáró döntésnek minősül-e, az indítványozó kimerítette-e a jogorvoslati lehetőségeit, az indítványozó érintettnek minősül-e, illetve Alaptörvényben biztosított jog sérelmét állítja-e a panaszban.
- [15] A Kúria támadott végzése az ügy érdemét nem érintette, azonban kialakult gyakorlata alapján az Alkotmánybíróság a Kp. 118. § (2) bekezdése alapján meghozott végzést eljárást befejező bírói döntésnek tekinti [pl. 3226/2021. (V. 28.) AB végzés, Indokolás [15]], ezért a panasz e vonatkozásban megfelel az Abtv. 27. § (1) bekezdésének.
- [16] Az indítványozó a közigazgatási per megsemmisítésére, illetve megváltoztatására irányuló keresetével kimerítette rendes jogorvoslati lehetőségeit, egyúttal a rendkívüli jogorvoslatok köréből élt a felülvizsgálati kérelem előterjesztésének jogával, ezért számára megnyílt az út az alkotmányjogi panasz igénybevételére.
- [17] Az indítványozó az építésügyi hatósági eljárás ügyfeleként, illetve a közigazgatási per felpereseként érintettnek minősül.

- [18] Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése, XXIV. cikk (1) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdése az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja szerinti, Alaptörvényben biztosított jognak minősülnek.
- [19] Az Abtv. 31. § (2) bekezdése szerint ha egy ügyben alkotmányjogi panasz alapján a bírói döntés Alaptörvénnyel való összhangjáról az Alkotmánybíróság már döntött, ugyanabban az ügyben érintett indítványozó által, azonos jogszabályra, illetve jogszabályi rendelkezésre és ugyanazon Alaptörvényben biztosított jogra, valamint azonos alkotmányjogi összefüggésre hivatkozva alkotmánybírói eljárásnak nincs helye. Az indítványozó által támadott felülvizsgálati ítélettel összefüggésben az Alkotmánybíróság nem folytatott le alkotmányossági vizsgálatot, ezért a *res iudicata* nem áll fenn.
- [20] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be.
- [21] Az Alkotmánybíróság a tisztességes bírósági eljárással összefüggésben megfogalmazta, hogy nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]}. Az alkotmányjogi panasz „nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}.
- [22] A jelen ügyben benyújtott alkotmányjogi panasz egyfelől azt kifogásolja, hogy az eljáró hatóságok és a Budapest Környéki törvényszék nem tekintették az ügy elbírálása szempontjából jelentősnek az indítványozó által előadott érveket, másrészt azt, hogy a Kúria a Kp. 118. § (1) bekezdés a) pont aa) és ab) alpontjai szerinti mérlegelési jogkörét gyakorolva nem az indítványozó álláspontjával értett egyet; és ezen állásfoglalások Alkotmánybíróság általi felülbírálatát kéri. E törvényértelmezési, mérlegelési, illetve a tényállás megállapításával kapcsolatos kérdésekben azonban az Alkotmánybíróság érdemi állásfoglalása nem indokolt és arra a hatásköre sem terjed ki. A Budapest Környéki Törvényszék az alperesi határozat törvényességének felülvizsgálata során azt a körülményt jelölte meg perdöntő jelentőségűnek, hogy a HÉSZ-nek az építésügyi hatósági eljárás megindításakor hatályos állapota a perbeli telekingatlan beépíthetőségét kizárta, ebből következően az indítványozó építkezése jogszerűtlen volt. A Kúria pedig egyfelől – a gazdasági-társadalmi-jogi környezet változatlanúságára tekintettel – nem látta indokát a joggyakorlat megváltoztatásának, másfelől a bírói gyakorlat által rendezettnek ítélte a felmerült jogkérdést. A törvényszék és a Kúria kellő alapossággal megválaszolta az ügyben felmerült, lényeges kérdéseket, a tételes jogi álláspontjuk Alkotmánybíróság általi felülbírálatára nincs alkotmányjogi indok.
- [23] Az indítványozó a tulajdonhoz való jogának sérelmét az eljáró hatóságok és bíróságok álláspontja szerint tisztességtelen eljárásával hozta összefüggésbe. A panasz azonban a fentieknek megfelelően nem mutatott rá olyan alkotmányjogi szempontokra, amely alapján az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelme megalapozottan állítható. Az alapjogként védett tulajdon tartalmát a mindenkori (alkotmányos) közjogi és magánjogi korlátokkal együtt kell érteni {20/2014. (VII. 3.) AB határozat, Indokolás [154]}, ebből következően ha a tulajdonhoz való jog sérelmét a panasz a tisztességes hatósági, illetőleg bírósági eljárás sérelmére alapozottan állítja, és ez utóbbi jogok sérelmét alkotmányjogilag releváns érv nem támasztja alá, úgy a tulajdonhoz való jogra alapítva sem fogadható be a panasz. A jelen alkotmányjogi panasz ilyen, a befogadást indokoló körülményt nem mutat fel. Önmagában az nem tekinthető alkotmányjogi szempontból értékelhető érvnek, hogy a lebontásra kötelezés az indítványozó érdekeivel ellentétesen történt. A panasz ezért az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában sem fogadható be.
- [24] 4. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem vetett fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, illetve nem mutatott rá a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre, ezért azt – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2022. február 15.

Dr. Schanda Balázs s. k.,  
tanácsvezető alkotmánybíró

*Dr. Schanda Balázs s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Handó Tünde*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Schanda Balázs s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Márki Zoltán*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Schanda Balázs s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Pokol Béla*  
előadó alkotmánybíró helyett

*Dr. Schanda Balázs s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Szívós Mária*  
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/3437/2021.



## AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3100/2022. (III. 10.) AB VÉGZÉSE

### alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény 784. § (1) bekezdése és a Szekszárdi Törvényszék 5.Bpkf.134/2020/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

### I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselő (Litresits Ügyvédi Iroda) útján alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján, amelyben kérte a Szekszárdi Törvényszék 5.Bpkf.134/2020/4. számú végzése, és a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 784. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének a megállapítását, és megsemmisítését.
- [2] 1.1. A megelőző bírósági eljárásban megállapított tényállás szerint az indítványozó 2019. október 4-én a Szekszárdi Rendőrkapitányságon ismeretlen tettes ellen, rágalmaszás vétsége miatt feljelentést tett. A feljelentésben előadta, hogy 2019. szeptember 26-án a Facebook közösségi oldalon 8 óra 30 perckor közzétett „Nem az a kérdés, ki mire költi a pénzét, hanem, hogy ki hogyan szerezte” szöveggel ellátott képes bejegyzésben, majd 20 óra 19 perckor közzétett „Közpénz magánvagyonná alakítása (TÁMOP-2.23-07/2-2F-2008-0021)” szöveggel ellátott képes, illetve további bejegyzésekben ismeretlen személy róla becsület csorbítására alkalmas tényeket állított. Az ismeretlen tettes egy Facebook oldalt használva osztotta meg nagy nyilvánosság előtt a sértettnek jelentős érdeksérelmet okozó bejegyzéseket.
- [3] A Szekszárdi Járási Ügyészség a 2019. október 15-én kelt B.2096/2019/3. számú határozatával az ügyben keletkezett iratokat az ismeretlen tettesek ellen rágalmaszás vétsége miatti magánvádas eljárás lefolytatása érdekében 2019. október 21-én megküldte a bíróságnak.
- [4] A bíróság 2019. október 28-án nyomozást rendelt el a Be. 767. § (1) bekezdése alapján.
- [5] A nyomozást lefolytató Szekszárdi Rendőrkapitányság tanúként kihallgatta a sértettet, aki azonban releváns információval nem szolgált a tettes kilétét illetően. A nyomozó hatóság a nyomozás során megkereste a Nemzetbiztonsági Szolgálaton keresztül a „Facebook Inc.”-t az IP címek megállapítása iránt, azonban a megkeresett szolgáltató a megkeresést elutasította azzal, hogy kizárólag öt évi szabadságvesztésnél súlyosabban büntetendő bűncselekmény elkövetésének gyanúja esetén szolgáltatnak adatot.
- [6] A Szekszárdi Járásbíróság mint elsőfokú bíróság a 28.Bpk.139/2020/2. számú végzésével az ismeretlen tettel szemben rágalmaszás vétsége miatt indult büntetőeljárást a Be. 767. § (3) bekezdése alapján megszüntette. Megállapította ugyanis, hogy a nyomozás során az ismeretlen elkövető kilétét nem sikerült felderíteni.
- [7] Az indítványozó jogi képviselője útján benyújtott fellebbezése folytán a Szekszárdi Törvényszék mint másodfokú bíróság az 5.Bpkf.134/2020/4. számú végzésével az elsőfokú végzést helybenhagyta. Kiemelte döntésének indokolásában, hogy az elsőfokú bíróság helyes indokok mentén fejtette ki, hogy az ismeretlen elkövető kilétének megállapítása céljából elrendelt nyomozás nem vezetett eredményre, ennek pedig a Be. 767. § (3) bekezdése alapján az eljárás megszüntetése a jogi következménye. Rámutatott arra is, hogy a Be. nem ad arra lehetőséget, hogy a bíróság a rendőrség által végzett nyomozás módját vagy annak eredményét felülbírálja, és a nyomozati cselekmény egyéb módját írja elő, és ilyen jogszabályi lehetőségre az indítványozó jogi képviselője sem hivatkozott.
- [8] 1.2. Az indítványozó álláspontja szerint a Be. támadott rendelkezése és a másodfokú bíróság döntése sérti az Alaptörvény XV. cikk (1)–(2) bekezdését, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését, valamint a 28. cikkét.
- [9] Az indítványozó érvelése szerint a támadott bírói döntés az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését azért sérti, mert a másodfokú bíróság tévesen értelmezte a nyomozás és az előkészítő eljárás részletes szabályairól szóló

- 100/2018. (VI. 8.) Korm. rendelet 183. § (2) bekezdését. E jogszabályi rendelkezés ugyanis arra ad lehetőséget, hogy ha a bíróság a magánvádas eljárásban nyomozást rendelt el, akkor egyeztessen annak módjáról a nyomozó hatósággal.
- [10] Az indítványozó utalt arra is, hogy a különböző bíróságok előtt eltérő gyakorlat alakult ki, és hivatkozott egy, a soproni járásbíróság előtt folyamatban lévő ügyre, amelyben a bíróság utalt arra, hogy az IP információk megküldéséhez a „Kölcsönös Jogsegély Egyezmény” szerinti kérelem, vagy jogsegély iránti megkeresés szükséges.
- [11] A fentiek alapján az indítványozó álláspontja szerint megállapítható, hogy ügyében a szekszárdi rendőrség és járásbíróság nem végzett és nem végeztetett érdemi, valódi nyomozást. Az indítványozó érvelése szerint a bíróságnak kötelessége lett volna a Be. 762. § (3) bekezdése alapján az eljárás felfüggesztése mellett a jogsegély iránti kérelem foganatosítása, a válasz bevárása és annak alapján a büntetőeljárás lefolytatása.
- [12] Az indítványozó véleménye szerint a Be. 784. § (1) bekezdése az Alaptörvény XV. cikk (1)–(2) bekezdésének „indokolatlan, szükségtelen és aránytalan” korlátozását eredményezi annak következtében, hogy magánvádlóként felülvizsgálati indítványt nem terjeszthet elő. Erre tekintettel állította az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének a sérelmét is.
- [13] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [14] 2.1. Az Alkotmánybíróság a befogadhatóság törvényi feltételeinek vizsgálata során megállapította, hogy a határidőben benyújtott indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésén alapuló törvényi feltételeinek csak részben tesz eleget.
- [15] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány tartalma szerint az Abtv. 27. §-a mellett az Abtv. 26. § (1) bekezdésén alapuló alkotmányjogi panaszt is magában foglal. Ebben a részében az indítványozó a Be. 784. § (1) bekezdésének a sérelmét állította az Alaptörvény XV. cikk (1)–(2) bekezdésével, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével összefüggésben. Az indítványozó panaszja ugyanakkor ebben a részében nem tartalmazza „az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét” [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) pont], illetve az „indítványban foglalt kérelem részletes indokolását” [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *e*) pont]. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem alkalmas az indítvány az érdemi elbírálásra, ha megjelöli ugyan az Alaptörvénynek azt a rendelkezését, amelyet sérülni vél, de nem indokolja meg – nem tartalmaz alkotmányjogilag értékelhető érvelést arra vonatkozóan –, hogy az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével miért ellentétes a bírói döntés [3058/2021. (II. 19.) AB végzés, Indokolás [26]].
- [16] 2.2. Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 27. §-a alapján az Alaptörvényben biztosított jogok védelmének az eszköze. Erre tekintettel alkotmányjogi panaszt valamely Alaptörvényben biztosított jog sérelmére lehet alapítani [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) pont]. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint ugyanakkor az Alaptörvény 28. cikke nem minősül Alaptörvényben biztosított jognak, ezért az erre vonatkozó panasz nem érdemi vizsgálata sem végezhető el. Az Alaptörvény 28. cikk cikkének címettségjei a bíróságok [lásd például: 3159/2020. (V. 21.) AB végzés, Indokolás [17]; 3150/2020. (V. 15.) AB végzés, Indokolás [19]].
- [17] A fentiek alapján az Abtv. 27. §-án alapuló alkotmányjogi panasz abban a részében felel meg a határozott kérelem feltételeinek, amelyben a támadott bírói döntés alaptörvény-ellenességét az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben állítja.
- [18] 2.3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [19] A jelen ügyben az indítványozó azt kifogásolta, hogy a másodfokú bíróság a Be. 762. § (3) bekezdésének és a nyomozás és az előkészítő eljárás részletes szabályairól szóló 100/2018. (VI. 8.) Korm. rendelet 183. § (2) bekezdésének téves értelmezése folytán állapította meg, hogy a nyomozás eredménytelensége miatt az elsőfokú bíróságnak nem volt más eljárási lehetősége, mint az eljárás megszüntetése. Az indítványozó álláspontja szerint a másodfokú bíróság azt is tévesen állapította meg, hogy a Be. nem ad lehetőséget, hogy a bíróság a rendőrség

által végzett nyomozás módját vagy annak eredményét felülbírálja, és a nyomozati cselekmény egyéb módját előírja.

- [20] Az Alkotmánybíróság az indítványozó érveire tekintettel hangsúlyozza, hogy a „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]}. Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során is az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. [...] A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem küszöbölhetők ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}
- [21] Az Alkotmánybíróság a fentiekben hivatkozott gyakorlatának megfelelően a jelen ügyben is azt állapította meg, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszja valójában a bírósági eljárás felülbírálatára irányul. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítványozó panaszja nem alkotmányossági, hanem törvényességi kérdésekre vonatkozik, az eljáró bíróságok tényállás-megállapításának, bizonyítékértékelésének, valamint jogértelmezésének és jogalkalmazásának helytállóságát vitatja.
- [22] Mindezek alapján az indítványozó által az alkotmányjogi panaszban felvetett aggályok a támadott bírói döntés érdemi alkotmányossági vizsgálatát nem teszik lehetővé, mert az indítvány nem tartalmaz olyan érvet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét.
- [23] 3. A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadhatósági vizsgálatának eredményeként arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 26. § (1) bekezdés, 27. § (1) bekezdés a) pontjában, 29. §-ában és 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontjában meghatározott törvényi feltételeknek, ezért azt az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2022. február 22.

*Dr. Juhász Miklós s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró

*Dr. Juhász Miklós s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Czine Ágnes*  
előadó alkotmánybíró helyett

*Dr. Juhász Miklós s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Horváth Attila*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Juhász Miklós s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Juhász Imre*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Juhász Miklós s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Sulyok Tamás*  
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/626/2021.



## AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3101/2022. (III. 10.) AB VÉGZÉSE

### alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény 595. § (6) bekezdés, valamint a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 5.Bf.232/2019/20. számú ítélete, valamint 4.Beüf.11.002/2020/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

### I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság jogi képviselője (dr. Orosz János ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdés alapján a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 595. § (6) bekezdés, továbbá az Abtv. 27. § (1) bekezdés alapján a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 5.Bf.232/2019/20. számú ítélete, valamint a Fővárosi Törvényszék 6. Bpk.437/2020/2. számú végzése és a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 4.Beüf.11.002/2020/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.
- [2] Az indítványozó gazdasági társaság ügyvezető igazgatója és társai ellen adócsalás bűntette és más bűncselekmény miatt indult eljárásban a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 2019. november 22-én jogerős 5.Bf.232/2019/20. számú ítéletében az indítványozó gazdasági társasággal szemben 26 639 128 Ft összegben vagyonekobjzást rendelt el a Be. 595. § (6) bekezdése alapján.
- [3] Az indítványozó gazdasági társaság mint vagyoni érdekelt jogi képviselője által a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 5.Bf.232/2019/20. számú ítéletének vagyonekobjzást elrendelő rendelkezése ellen benyújtott egyszerűsített felülvizsgálati indítványát a Fővárosi Törvényszék 2020. október 21-én kelt 6.Bpk.437/2020/2. számú végzésével elutasította.
- [4] A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 2021. január 5-én végleges 4.Beüf.11.002/2020/3. számú végzésével az elsőfokú végzést helybenhagyta.
- [5] Az indítványozó gazdasági társaság jogi képviselője útján 2021. március 3-án az első fokon eljáró Fővárosi Törvényszékhez benyújtotta alkotmányjogi panaszát, amelyben az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján a Be. 595. § (6) bekezdés alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését indítványozta. Az indítványozó gazdasági társaság szerint a törvényi rendelkezés álláspontja szerint sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdést, a XXVIII. cikk (1) bekezdésben szereplő tisztességes eljárás elvéhez kapcsolódó funkciómegosztás büntetőeljárásjogi alapelvét, valamint a XXVIII. cikk (7) bekezdésben rögzített jogorvoslathoz való jogát.
- [6] Az indítványozó az Abtv. 27. § (1) bekezdés alapján a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 5.Bf.232/2019/20. számú ítéletét támadta az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése alapján, mert – a támadott jogszabályi rendelkezésnek megfelelően – a bíróság hivatalból, ügyészi indítvány nélkül rendelte el a vagyonekobjzást. Az egyszerűsített felülvizsgálati eljárásban hozott első és másodfokú bírósági határozat pedig álláspontja szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésben foglalt jogorvoslathoz való jogát sérti, mert a vagyonekobjzást elrendelése ellen az egyszerűsített felülvizsgálati eljárás igénybe vétele áll csak rendelkezésére, amelyben a felülvizsgált ítéletet hozó bírósággal azonos szintű bíróság jár el.
- [7] Az indítványozó 2021. július 22-én benyújtott indítvány-kiegészítésben az alkotmányjogi panaszban foglaltakat összefoglalóan megismételte.
- [8] Az igazságügyi miniszter az ügyben *amicus curiae*t nyújtott be, amelyben rögzített álláspontjára az Alkotmánybíróság jelen határozat indokolásában tekintettel volt.
- [9] 2. Az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panaszok befogadhatóságára vonatkozó kritériumoknak.



- [10] 2.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 26. § (1) bekezdés és az Abtv. 27. § (1) bekezdés szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet benyújtani az ügyben első fokon eljáró bírósághoz címezve.
- [11] A Fővárosi Ítéletábrla mint másodfokú bíróság 4.Beüf.11.002/2020/3. számú végzését az indítványozó jogi képviselője 2021. január 5-én vette át és alkotmányjogi panaszát 2021. március 3-án nyújtotta be az elsőfokú bíróságnál, így az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az alkotmányjogi panasz határidőben érkezett.
- [12] Az alkotmányjogi panasz részben felel meg az Abtv. 52. § (1), illetve (1b) bekezdésben foglalt, a határozott kérelemre vonatkozó követelményeknek. Az indítvány tartalmazza az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [az Abtv. 26. § (1) és 27. § (1) bekezdés], a támadott jogszabályi rendelkezést [Be. 595. § (6) bekezdés] és a bírósági határozatok megjelölését (Fővárosi Ítéletábrla mint másodfokú bíróság 5.Bf.232/2019/20. számú ítélete és 4.Beüf.11.002/2020/3. számú végzése), az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [B] cikk (1) bekezdés, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdés], valamint indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés és bírói döntések miért ellentétesek az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel. Az indítvány kifejezett kérelmet tartalmaz továbbá abban a tekintetben, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott jogszabályi rendelkezés és a bírósági határozatok alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azokat.
- [13] Az Abtv. 26. § (1) bekezdés a) és 27. § (1) bekezdés a) pontja értelmében az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti. Az indítványozó gazdasági társaság az alkotmányjogi panaszának alapul szolgáló büntető ügyben vagyoni érdekelt volt, így érintettnek tekinthető. Az Alkotmánybíróság rögzítette továbbá, hogy az indítványozó a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.
- [14] Az indítvány részben nem tesz eleget a befogadhatóság követelményeinek, mert alkotmányjogi panasz az Abtv. 26. § (1) bekezdés és 27. § (1) bekezdés alapján csak Alaptörvényben biztosított jog sérelmére alapítható. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés sérelmére alkotmányjogi panaszt ezért csak kivételes esetben lehet alapítani, mégpedig a visszaható hatályú jogalkotás és a felkészülési idő hiánya esetén [3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [14]–[17]; 3322/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [10]; 3323/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [9]; 3324/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [9]; 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [11]]. Tekintettel arra, hogy az indítványozó nem terjesztett elő ilyen vonatkozású indokolást, így az alkotmányjogi panasz ebben a tekintetben érdemi vizsgálatra nem alkalmas.
- [15] 2.2. Az Abtv. 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszának a bírói döntések közül csak a bírósági eljárást – az ügy érdemében hozott, vagy egyéb határozattal – befejező döntések ellen van helye [például: 3090/2014. (IV. 1.) AB végzés, Indokolás [22]; 3131/2017. (V. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3279/2017. (XI. 2.) AB végzés, Indokolás [7]; 3168/2018. (V. 18.) AB végzés, Indokolás [38]–[41]]. A bírósági eljárást – egyéb határozattal – befejező bírói döntések minősítése során az Alkotmánybíróság a panasz alapjául szolgáló bírósági eljárást (vagy annak valamelyik szakaszát) szabályozó törvényi rendelkezéseket veszi alapul.
- [16] Az Alkotmánybíróság gyakorlatában az egyszerűsített felülvizsgálati eljárás tárgyát képező kérdésben – a Be. 674. § (2) és (4) bekezdése alapján – hozott végzés az Abtv. 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal megtámadható [3120/2021. (IV. 14.) AB végzés]. Erre tekintettel a jelen ügyben az alkotmányjogi panasz megfelel az Abtv. 27. §-ában foglaltaknak.
- [17] Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság rámutat arra is, hogy az Abtv. 27. § (1) bekezdésén alapuló eljárásban a Fővárosi Ítéletábrla mint másodfokú bíróság 5.Bf.232/2019/20. számú ítéletét nem vizsgálhatta, kizárólag az egyszerűsített felülvizsgálatban hozott bírói döntések állított alaptörvény-ellenességére terjedhet ki a vizsgálata.
- [18] 3. Az Abtv. 29. §-a alapján az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele, hogy az a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását [3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]]. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [19] Az indítványozó az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti panaszában azt kifogásolta, hogy a másodfokú bíróság a hatályos jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően járt el és ez álláspontja szerint sértette az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésében foglalt jogait. Az indítványozó a Fővárosi Ítéletábrla mint másodfokú bíróság

5.Bf.232/2019/20. számú ítéletében elrendelt vagyonekobzás elleni felülvizsgálati indítványának elutasításáról szóló 4.Beüf.11002/2020/3. számú végzése tekintetében ugyanazon a kifogásokat hozza fel, amelyeket a támadott jogszabályi rendelkezéssel szemben kifejt. Kifogásai szerint a másodfokú bíróság helyben hagyta azt, hogy korábban – a támadott jogszabályi rendelkezéssel összhangban – hivatalból, ügyészi indítvány nélkül járt el és másodfokon vagyonekobzást rendelt el. Az indítványozó lényegében a számára kedvezőtlen bírói döntés törvényességi kritikáját fogalmazza meg.

- [20] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Abtv. 27. § (1) bekezdésében szabályozott hatáskörében eljárva kizárólag a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. A tisztességes eljárás alapjoga nem teremthet alapot arra, hogy a bírósági szervezet felett hagyományos, negyedfokú jogorvoslati fórumként járjon el [3352/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]]. Az Alkotmánybíróság több esetben rögzítette, hogy egyrészt nem tekinthető ténybírósnak, ennek következtében a nyomozás, illetve a bizonyítási eljárás lefolytatása, a bizonyítékok értékelése és ezen keresztül a tényállás megállapítása, illetve annak bizonyos fokú felülvizsgálata a jogorvoslati eljárás(ok) során az eljáró bíróságok feladata. A bizonyítékok bírói mérlegelésének (annak, hogy a rendes bíróságok egy-egy tényt miként értékelték), valamint a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára az Alkotmánybíróság nem rendelkezik felhatalmazással. A bíróságok ezen értékelő tevékenysége így nem lehet alkotmányossági vizsgálat tárgya [21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [24]; 3013/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [18]; 3221/2014. (IX. 22.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]; 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]].
- [21] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint ezért az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján benyújtott alkotmányjogi panasz nem veti fel az ügy érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kételyét, illetve nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést.
- [22] Az indítványozó az Abtv. 26. § (1) bekezdés szerinti panaszában azt állította, hogy a Be. 595. § (6) bekezdése az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésben rögzített tisztességes eljáráshoz való jog és ezzel összefüggésben a funkciómegosztás elvével ellentétes, mert a másodfokú bíróság hivatalból, ügyészi indítvány és a terhelt terhére bejelentett fellebbezés nélkül határozhat a vagyonekobzásról.
- [23] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésben foglalt tisztességes eljáráshoz való jogból levezetett funkciómegosztás elvéből (Be. 5. §) fakadó kíváncsi, hogy a büntetőeljárásban a vád, a védelem és az ítékezés elkülönüljön. Az elv a tisztességes eljárás valamely részjogosítványához kapcsolódik (pl. a pártatlansághoz), de az indítványozó nem jelölte meg, hogy melyik részjogosítvány megsértésének szempontjából kéri az alkotmányos vizsgálatot.
- [24] A funkciómegosztás alapelve a büntetőeljárás feladatok hatóságok közötti elosztásának következetes rendjét alakítja ki, voltaképpen egy munkamegosztást deklarálna. Az Alkotmánybíróság azonban ezt a munkamegosztást nem értelmezte mereven és a büntetőjogi főkérdésben – a terhelt bűnösségének megállapításakor – is elfogadhatónak tartotta a hivatalból történő eljárást, ha annak célja a valóság hű tényállás megállapítása és ez a jogalkotói megoldás nem csorbítja a bíróság pártatlan pozícióját. Ilyen esetben a funkciómegosztás elvének érvényesítése az egyik legfontosabb biztosítéka annak, hogy a bíróság hivatalbóli bizonyítással összefüggő tevékenysége alkotmányos és törvényes keretek között maradjon [20/2020. (VIII. 4.) AB határozat, Indokolás [90]; 3242/2012. (IX. 28.) AB határozat, Indokolás [26], [28]].
- [25] A vagyonekobzás azonban nem a büntetőjogi főkérdésről szóló döntés és jelen esetben nem is a terhelttel szemben alkalmazták, így az indítványozó által megjelölt súlyosítási tilalom sem értelmezhető. Ezen szankció a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) VIII. fejezetében az intézkedések között szerepel. A vagyonekobzás alkalmazása – ahogy azt az eljáró bíróságok is kifejtették – semmilyen jogági felelősség megállapításához nem köthető, vagyis sem jogellenességet, sem felróhatóságot, sem pedig egyéb jogágazati felelősséget nem kíván meg alapfeltételként [lásd Fővárosi Ítéletábrla támadott végzése 2. oldal 6. bekezdés]. Az intézkedésről szóló döntés ezen kívül a Btk. 74. § (2) bekezdésében foglalt feltételek fennállása esetén kötelező. Eszerint „[a] vagyonekobzást el kell rendelni arra a bűncselekmény elkövetéséből eredő, a bűncselekmény elkövetése során vagy azzal összefüggésben szerzett vagyona is, amellyel más gazdagodott. Ha gazdálkodó szervezet gazdagodott ilyen vagyonnal, a vagyonekobzást a gazdálkodó szervezettel szemben kell elrendelni.”
- [26] A jelen ügyben támadott vagyonekobzási rendelkezés, mint büntetőjogi intézkedés két fontos jellemzője az alkotmányjogi panaszban előterjesztett alkotmányos kifogások megítélése szempontjából tehát az, hogy a büntetőjogi főkérdéstől, a bűnösségtől független járulékos büntetőjogi intézkedés, továbbá jelen esetben

nem terhelttel szemben alkalmazták, hanem a tőle elkülönült vagyonnal rendelkező jogi személy terhére rendelték el a bíróságok.

- [27] A támadott jogszabályi rendelkezés, a Be. 595. § (6) bekezdése alapján egy járulékos kérdésről van szó, amelyben a tényállás már rögzített, a gazdagodás megállapítható, a Btk. pedig kötelezően előírja a vagyoneklobzást, ennek következtében a bíróság lényegében klasszikus ítélkezési tevékenységet nem végez. Ebben az esetben a másodfokú bíróság döntése az elsőfokú bíróság mulasztását hivatott pótolni.
- [28] Mindezen körülmények mérlegelése alapján az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a támadott rendelkezés a bíróság hivatalbóli eljárása folytán nem vet fel az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből levezetett funkciómegosztás elvével kapcsolatos alkotmányos kételyt, így az indítvány érdemi vizsgálatát ebben a tekintetben mellőzte.
- [29] Az indítványozó szerint a Be. 595. § (6) bekezdése több okból sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésben foglalt jogorvoslathoz való jogot. Egyrészt azért, mert olyan másodfokú döntésről van szó, amely az elsőfokú döntéssel ellentétes és ellene még sincs helye harmadfokú felülvizsgálatnak. Másrészt azért, mert a Be. 595. § (6) bekezdés szerinti döntés ellen egyszerűsített felülvizsgálatra ugyan van lehetőség, de annak folytán ugyanaz az első- és másodfokú bíróság hoz határozatot, amely a vagyoneklobzásról határozott. Az indítványozó álláspontja szerint ez nem felel meg az Alkotmánybíróság által rögzített azon követelménynek, hogy az érintettek a jogait lényegesen befolyásoló határozat tekintetében lehetősége legyen más szervhez vagy azonos szerv magasabb fórumához fordulni [22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [82]].
- [30] Az Alkotmánybíróság utal arra, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdés a rendes jogorvoslatok biztosítására vonatkozik. A jogalkotót pedig széles mérlegelési jog illeti meg abban a tekintetben, hogy milyen esetben biztosít lehetőséget a felülvizsgálati eljárásra, illetve milyen módon határozza meg annak tartalmát, korlátait. Ennek megfelelően a felülvizsgálat intézménye hatályos jogunkban a jogerős döntés ellen – eleve korlátozott körben – igénybe vehető rendkívüli jogorvoslat [legutóbb pl. 3245/2018. (VII. 11.) AB határozat, Indokolás [27]; 3025/2016. (II. 23.) AB határozat, Indokolás [22], eredetileg: 1/1994. (I. 7.) AB határozat, ABH 1994, 29, 38; 42/2004. (XI. 9.) AB határozat, ABH 2004, 551, 571]. Az indítványnak az egyszerűsített felülvizsgálatra vonatkozó alkotmányos kifogásait az Alkotmánybíróság ezért ebben az alkotmányjogi összefüggésben nem vizsgálhatta.
- [31] Az Alkotmánybíróság 3020/2018. (I. 26.) AB határozatában rögzítette továbbá, hogy következetes gyakorlata szerint a rendes jogorvoslathoz való jog lényegi tartalma az érdemi határozatok tekintetében a más szervhez, vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetősége [lásd: 5/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 27, 31; 35/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [16], legutóbb megerősítve: 3059/2017. (III. 20.) AB végzés, Indokolás [15]]. A jogorvoslathoz való alapjog biztosítását jelenti, ha az eljárásban a törvény garantálja az érintett számára, hogy ügyét az alapügyben eljáró szervtől különböző szerv bírálja el (513/B/1994. AB határozat, ABH 1994, 731, 734). Minden jogorvoslat lényegi eleme a „jogorvoslás” lehetősége, vagyis a jogorvoslat fogalmilag és szubsztanciálisan tartalmazza a jogsérelem orvosolhatóságát [23/1998. (VI. 9.) AB határozat, ABH 1998, 182, 186, 3064/2014. (III. 26.) AB határozat, Indokolás [15]; legutóbb megerősítve: 18/2017. (VII. 18.) AB határozat]. A különböző eljárásokban a jogalkotó eltérő jogorvoslati formákat, jogorvoslatot elbíráló fórumokat állapíthat meg, valamint azt is eltérően határozhatja meg, hogy hány fokú jogorvoslati rendszer érvényesülhet [1437/B/1990. AB határozat, ABH 1992, 453, 454; hasonlóan: 22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [95]; 3020/2018. (I. 26.) Indokolás [35]–[36]].
- [32] Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy a másodfokú bíróságnak az elsőfokú bíróságéval ellentétes ítélete ellen csak a Be. 615. § (2) bekezdésében foglalt olyan esetekben van helye, amelyek a büntetőjogi főkérdésre vonatkoznak. A jogalkotónak a jogorvoslati rendszer kialakítása tekintetben mérlegelési lehetősége van, és jelen esetben a járulékos kérdések tekintetében nem nyitotta meg ezt a jogorvoslati utat.
- [33] A járulékos kérdések vonatkozásában a másodfokú felülbírálat terjedelmével kapcsolatban a Be. úgy rendelkezik, hogy „[a] másodfokú bíróság hivatalból dönt az egyszerűsített felülvizsgálat tárgyát képező kérdésekben” [Be. 590. § (7) bekezdés]. Egyszerűsített felülvizsgálati eljárás lefolytatásának van helye, ha a bíróság az alapügyben a törvény kötelező rendelkezése ellenére nem rendelkezett, vagy nem a törvénynek megfelelően rendelkezett a Be. 671. § 1–18. pontjaiban felsorolt járulékos kérdésekről (pl. szabadságvesztés végrehajtási fokozatának megállapításáról, felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtásának elrendeléséről, feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezésről, az elkobzásról, a vagyoneklobzásról vagy az elektronikus adat végleges hozzáférhetetlenné tételéről, a lefoglalt dologról, a zár alá vétel feloldásáról, stb.).

- [34] Az Alkotmánybíróság a Be. 595. § (6) bekezdésben foglalt rendelkezést a jogorvoslathoz való jog, a rendes jogorvoslat alkotmányos szempontrendszerét szem előtt tartva értelmezte. A támadott rendelkezés az elsőfokú bíróság által hozott járulékos döntés, a vagyonelkobzás tekintetében teremt egyfokú jogorvoslatot, és nem a büntetőjogi főkérdésben, az ügy érdemében jelent állásfoglalást. Arra ad módot, hogy az elsőfokú bíróság nyilvánvaló mulasztását az ítélet és az azt megelőző eljárás teljes felülvizsgálata nélkül korrigálni lehessen. A támadott rendelkezés ugyanazon szerven belül magasabb fórumhoz fordulást jelent, hiszen az elsőfokú bíróság mulasztását a másodfokú bíróság pótolja, így az egyfokú jogorvoslati rendszer követelményének is eleget tesz. A jogsérelem orvosolhatóságát is biztosítja, hiszen ha a feltételek nem állnak fenn, pl. nem bűncselekményhez kapcsolódik a gazdagodás, akkor a másodfokú bíróság nem alkalmazhatja.
- [35] Mindezen körülmények alapján az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítványban foglaltak nem vetik fel a támadott jogszabályi rendelkezés tekintetében az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének alaptörvényellenességét, és nem alapoznak meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést.
- [36] 4. A kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az az Abtv. 26. § (1) bekezdése és az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján benyújtott alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában írt befogadási kritériumoknak. Erre tekintettel az indítványt, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2022. február 22.

*Dr. Juhász Miklós s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró

*Dr. Juhász Miklós s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Czine Ágnes*  
előadó alkotmánybíró helyett

*Dr. Juhász Miklós s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Horváth Attila*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Juhász Miklós s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Juhász Imre*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Juhász Miklós s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Sulyok Tamás*  
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/676/2021.



## AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3102/2022. (III. 10.) AB VÉGZÉSE

### alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 4.Bf.68/2020/292. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

### I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdés alapján a Fővárosi Törvényszék 17.B.994/2015/1078. számú és a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 4.Bf.68/2020/292. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.
- [2] 1.1. Az indítványozó 2005. június 2-án kezdődő fogva tartással került a büntetőeljárás hatálya alá. A Fővárosi Törvényszék 2014. február 28-án kelt 14.B.198/2012/959. számú ítéletével az indítványozót és társait emberölés, rablás és más bűncselekmények miatt elítélte. A Fővárosi Ítéltábla 2015. július 2-án kelt 2.Bf.287/2014/187. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasította.
- [3] A megismételt eljárásban a Fővárosi Törvényszék 2019. május 29-én kelt 17.B.994/2015/1078. számú ítéletével, amely a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 4.Bf.68/2020/292. számú ítéletével 2021. március 26-án jogerőre emelkedett (a továbbiakban: támadott ítélet) az indítványozó mint III. rendű terhelt bűnösségét megállapította:
  - a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Btk.) 166. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés *b*), *e*) és *f*) pontja szerint minősülő emberölés büntettének kísérletében,
  - a régi Btk. 263. § (1) bekezdésébe ütköző, és a (3) bekezdés *b*) pontja szerint minősülő, társtettesként elkövetett robbanóanyaggal visszaélés büntettében,
  - a régi Btk. 263/A. § (1) bekezdésének *a*) pontjába ütköző, és a (3) bekezdés *b*) pontja szerint minősülő, társtettesként elkövetett lőfegyverrel visszaélés büntettében,
  - a régi Btk. 263/B. § (1) bekezdésébe ütköző, és a (3) bekezdés *b*) pontja szerint minősülő, felbujtóként elkövetett fegyvercsempészet büntettében, valamint
  - a régi Btk. 244. § (1) bekezdésének *c*) pontjába ütköző bűnpártolás vétségében mondta ki bűnösnek.
- [4] A bíróság ezért őt mint visszaesőt halmazati büntetésül 16 év fegyházbüntetésre és 10 év közügyektől eltiltásra ítélte.
- [5] 1.2. Az indítványozó az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján 2021. április 23-án, 2021. július 14-én, 2021. szeptember 16-án, 2021. november 3-án, 2021. december 15-én, 2022. február 7-én saját kezűleg írt beadványaiban fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyekben összefoglalta alkotmányjogi panaszát. Álláspontja szerint a támadott bírósági határozat sérti az Alaptörvény T) cikk (3) bekezdésben, R) cikk (2) bekezdésben, Q) cikk (2) bekezdésben, I. cikk (1) bekezdésben, XV. cikk (2) bekezdésben, XXIV. cikk (1) bekezdésben, a XXVIII. cikk (1) és (3) bekezdésben foglalt jogait, valamint az Emberi Jogok Európai Egyezménye 6. cikk 1. pont, 3/b) pontját, a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányának 6. cikk 3/b. pontját. Az indítványozó ennek következtében a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 4.Bf.68/2020/292. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [6] Indokolása szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárás részét képező fegyveregyenlőség sérelmét jelentette, hogy az ügyiratokat teljes egészében csak az ügyész és az I. rendű terhelt ismerhette meg, akinek kiadták a teljes nyomozati iratokat. Az indítványozó szerint az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdését sértette az, hogy az I. rendű terhelt megkapta a teljes iratot, az indítványozónak azonban erre már nem volt lehetősége. Az indítványozó szerint az ügyben kötött vádalku következtében a „vádalkuzó”

terhelt-társukra vonatkozó iratokat az ügyészség a nyomozati iratokból kiemelte, holott álláspontja szerint abban olyan vallomások szerepeltek, amelyek a felmentését megalapozhatták volna. Ezzel az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdésben foglalt védelemhez való jogát is megsértették, mert az iratok megismerése nélkül a védekezésre történő felkészülésben korlátozták.

- [7] 2. Az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panaszok befogadhatóságára vonatkozó kritériumoknak.
- [8] 2.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 27. § (1) bekezdés szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet benyújtani az ügyben első fokon eljáró bírósághoz címezve. A Fővárosi Ítéltábla támadott ítéletét az indítványozó először 2021. május 12-én vette át, amelyet a büntetésvégrehajtási intézet elektronikus úton kapott meg. Az indítványozó később – 2021. május 19-én – papíralapon is megkapta az ítéletet. Az Abtv. 27. § (1) bekezdés szerinti alkotmányjogi panaszt tartalmazó első beadványát azonban már ezt megelőzően, 2021. április 23-án benyújtotta az Alkotmánybírósághoz. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a panasz határidőben érkezett.
- [9] 2.2. Az Abtv. 27. § (1) bekezdésen alapuló indítvány csak részben felel meg az Abtv. 52. § (1), illetve (1b) bekezdésben foglalt, a határozott kérelemre vonatkozó követelményeknek.
- [10] Az indítvány tartalmazza az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [az Abtv. 27. § (1) bekezdés], a támadott bírósági határozat megjelölését (Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 4.Bf.68/2020/292. számú ítélete), az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [Q) cikk (2) bekezdés, R) cikk (2) bekezdés, T) cikk (3) bekezdés, I. cikk (1) bekezdés, XV. cikk (2) bekezdés, XXIV. cikk (1) bekezdés, XXVIII. cikk (1) és (3) bekezdés].
- [11] Az indítvány a XV. cikk (2) bekezdés, a XXVIII. cikk (1) és (3) bekezdés tekintetében tartalmaz indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel. Az indítvány kifejezett kérelmet rögzít továbbá abban a tekintetben, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírósági határozat alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azt.
- [12] Az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja értelmében az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti. Az indítványozó az alkotmányjogi panasznak alapul szolgáló büntető ügyben terhelt volt, így az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint érintettnek tekinthető.
- [13] Az elsőfokú bíróság tájékoztatása szerint az ügyben rendkívüli jogorvoslati eljárás lefolytatására irányuló indítványt nem nyújtottak be.
- [14] Az Ügyrend 32. § (1) bekezdése szerint az Abtv. 27. § b) pontjában foglalt jogorvoslati lehetőség kimerítésének kötelezettsége nem vonatkozik a felülvizsgálatra mint rendkívüli jogorvoslatra [pl. 3314/2017. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [22]]. Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz akkor is benyújtható, ha a törvény felülvizsgálati kérelem vagy indítvány benyújtását is lehetővé teszi [Ügyrend 32. § (1) bekezdés] Az Alkotmánybíróság ennek alapján megállapította, hogy az indítvány a befogadáshoz szükséges ezen feltételnek is eleget tesz.
- [15] Az indítvány részben nem felel meg a befogadhatóság követelményeinek, mert alkotmányjogi panasz az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja alapján Alaptörvényben biztosított jog sérelmére alapítható. Az Alaptörvény Q) cikk (2) bekezdéssel, R) cikk (2) bekezdéssel, T) cikk (3) bekezdéssel, I. cikk (1) bekezdéssel kapcsolatban az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy az Alaptörvény hivatkozott rendelkezései nem minősülnek az Alaptörvényben biztosított jognak, így alkotmányjogi panaszt sem lehet közvetlenül ezekre alapítani. Ezért az utalt alaptörvényi rendelkezésekkel összefüggésben érdemi vizsgálat lefolytatásának nincs helye [3224/2020. (VI. 19.) AB végzés, Indokolás [12]; 231/2017. (X. 3.) AB végzés, Indokolás [21]; 3203/2015. (X. 14.) AB végzés, Indokolás [9]; 3386/2020. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [14]].
- [16] Az indítvány az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdés, a XXIV. cikk (1) bekezdés tekintetében nem tartalmaz alkotmányjogi szempontból értékelhető indokolást. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az ilyen indokolás hiánya az érdemi elbírálás akadálya [pl. 3149/2016. (VII. 22.) AB végzés, Indokolás [27]].
- [17] Az Alkotmánybíróság a továbbiakban ezért csak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésben foglalt fegyveregyenlőség és XXVIII. cikk (3) bekezdésben foglalt védelemre való felkészüléshez fűződő jog tekintetében folytatta a befogadásra irányuló vizsgálatát.

- [18] 3. Az Abtv. 29. §-a alapján az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele, hogy az a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [19] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog részjogosítványát képező fegyveregyenlőség és a (3) bekezdésben foglalt védelemre való felkészüléshez fűződő jogának megsértését állította.
- [20] A tisztességes eljárás (*fair trial*) olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek együttes figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes. A tisztességes eljáráshoz való jog több garanciális szabályból áll. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog részjogosítványai különösen: a bírósághoz fordulás joga, a tárgyalás igazságossága, a tárgyalás nyilvánosságának és a bírói döntés nyilvános kihirdetésének a követelménye, a törvény által létrehozott bíróság, a bírói függetlenség és a pártatlanság kívánalma, továbbá az észszerű határidőn belüli elbírálás követelménye. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése *de facto* nem rögzíti, de az Alkotmánybíróság értelmezése szerint része a tisztességes eljárásnak az is, hogy az eljárásban biztosítva legyen a fegyverek egyenlősége {22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [49]; 2/2017. (II. 10) AB határozat, Indokolás [48]–[50]}.
- [21] Az indítványozó, valamint az I. rendű terhelt, aki az indítványozó szerint a teljes nyomozati anyagot megkapta, azt kifogásolták a megismételt elsőfokú eljárásban, hogy nem ismerhették meg az egész nyomozati anyagot, mert a mentő körülményeket képező bizonyítékokat a nyomozó hatóság és az ügyészség „kilopta az eljárásból” (elsőfokú ítélet 41. oldal, alulról 5. bekezdés). Az indítványozó álláspontja szerint ez a körülmény a terheltek fegyveregyenlőséghez és a védelemre való felkészüléshez fűződő jogát sértette.
- [22] Az Alkotmánybíróság elsőként áttekintette a bíróságok által rögzített tényeket. Az elsőfokú bíróság ítéletének 40–46. oldalán már részleteiben mérlegelte a terhelteknek az iratok átadására vonatkozó törvényességi kifogását. Az ítélet indokolása szerint az iratok egy része a nyomozás idején hatályban volt jogszabályok szerint a titkos információgyűjtésre és a „vádalku”-ra vonatkozó törvényi rendelkezések miatt nem volt megismerhető a terheltek részére (elsőfokú ítélet 43. oldal). A feltárt hiányosságok részben pótolhatók voltak, részben a bíróság megkeresésére adott válasz nélkül megíthetők voltak, részben pedig lehetővé tették a kifogásolt tanúvallomások hitelének kétséget kizáró, a javarészt a terheltek számára kedvező megítélését (elsőfokú ítélet 46. oldal 1. bekezdés).
- [23] A másodfokon eljáró bíróság ítéletében szintén külön megvizsgálta az indítványozó által hiányolt iratok kérdését és megerősítette az elsőfokú bíróság mérlegelését, amely szerint ha nem is példaszzerűen és hibamentesen, de az ügyészség összességében eleget tett az eljárás ügyiratainak csatolására vonatkozó kötelezettségének (támadott másodfokú ítélet, Indokolás [1012]). A másodfokú bíróság rögzítette azt is, hogy a terheltek egyes tárgyalási napokon a jelenlétükben történt felolvasás és ismertetés során megismerhették a megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságra érkezett iratok tartalmát. A bíróság rendelkezésére álló iratokat tanulmányozhatták és az igényelt iratmásolatokat megkapták (támadott másodfokú ítélet, Indokolás [882]).
- [24] Az Alkotmánybíróság utal azon, korábbi határozataiban foglalt elvre, hogy a fegyveregyenlőség a büntetőeljárásban azt biztosítja, hogy a vádnak és a védelemnek egyenlő esélye és alkalma legyen arra, hogy a tény- és jogkérdésekben véleményt formálhasson és állást foglalhasson. A fegyverek egyenlősége nem minden esetben jelenti a vád és a védelem jogosítványainak teljes azonosságát, de mindenképpen megköveteli, hogy a védelem a váddal összevethető súlyú jogosítványokkal rendelkezzen. Ezáltal biztosítható, hogy az ügyben releváns adatokat a vád, illetve a terhelt és a védő ugyanolyan teljességben és mélységben ismerhessék meg. Itt érintkezik a tisztességes eljárás elve a védelemhez való jog hatékonyságának és a védelemre való felkészülés idejének és eszközeinek követelményével [6/1998. (III. 11.) AB határozat, ABH 1998, 91, 96] {3244/2018. (VII. 11.) AB határozat, Indokolás [33]}.
- [25] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a megismételt eljárásban hozott első- és másodfokú ítélet rendkívül részletesen megvizsgálta azt a kérdést és mérlegelte azt a körülményt is, hogy a rendelkezésére álló iratok alapján képes-e kétséget kizáró módon dönteni a terheltek bűnösségéről. Megállapítható továbbá az ítéletek indokolásából, hogy az eljárás folyamán a terheltek felelősségét megalapozó iratok megismerését lehetővé tették az érintettek számára is.

- [26] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítványozó észrevételei a számára kedvezőtlen bírósági döntés törvényességi kritikáját tartalmazzák. Az Alkotmánybíróság ezzel kapcsolatban többször hangsúlyozta azon álláspontját, hogy az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belüli újabb jogorvoslati fórumnak, a jogorvoslattal már nem támadható bírósági határozatok által okozott jogsérelem orvoslása eszközének. A jogszabályokat ugyanis a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés; Indokolás [14]}. Az Alkotmánybíróság utal arra is, hogy az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének *d)* pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára nem rendelkezik hatáskörrel {elsőként lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; ezt követően megerősítette: 3392/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3017/2013. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [3]}.
- [27] Mindezen elvek figyelembe vételével az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy az alkotmányjogi panaszban szereplő kifogások a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet nem vetnek fel, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem alapoznak meg.
- [28] 4. A kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában írt befogadási kritériumoknak. Erre tekintettel az indítványt, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2022. február 22.

*Dr. Juhász Miklós s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró

*Dr. Juhász Miklós s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Czine Ágnes*  
előadó alkotmánybíró helyett

*Dr. Juhász Miklós s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Horváth Attila*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Juhász Miklós s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Juhász Imre*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Juhász Miklós s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Sulyok Tamás*  
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/933/2021.





## AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3103/2022. (III. 10.) AB VÉGZÉSE

### alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Ítéletőta 8.Pf.20.768/2020/3. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

### I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaságok jogi képviselő (dr. Körmendi Csaba Tamás ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtottak be, amelyben kérték a Fővárosi Ítéletőta 8.Pf.20.768/2020/3. számú ítélete alaptörvény-ellenességének a megállapítását, és a Fővárosi Törvényszék 28.P.21.199/2016/16. számú ítéletére kiterjedően történő megsemmisítését.
- [2] 1.1. A megelőző bírósági eljárásban megállapított tényállás szerint az Országgyűlés a 2011. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Mód1tv.) elfogadásával módosította az államháztartás stabilitását elősegítő egyes adótörvények módosításáról szóló szerencsejáték szervezéséről szóló 1991. évi XXXIV. törvényt (a továbbiakban: Szjtv.), és jelentősen megemelte a pénznerő automaták után fizetendő adókat, egyúttal bevezette a szerver alapú pénznerő automata üzemeltetésének lehetőségét azzal, hogy 2013. január 1-je után kizárólag szerver alapú pénznerő automata üzemeltethető. Ezt követően az Országgyűlés 2012. október 2-án elfogadta az Szjtv. módosításáról szóló 2012. évi CXLIV. törvényt (a továbbiakban: Mód2tv.), amely 2012. október 10-én történő hatálybalépését követő napon megtiltotta a pénznerő automaták játékkaszinókon kívüli üzemeltetését.
- [3] Az indítványozók keresetükben 5 648 365 000 forint és annak törvényes kamatai megfizetésére kérték kötelezni az alperest kártérítés jogcímén. Keresetükben az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 56. cikkének sérelmére hivatkoztak.
- [4] A Fővárosi Törvényszék mint elsőfokú bíróság a 28.P.21.199/2016/16. számú ítéletével a keresetet elutasította. Határozatát az EUMSZ 4. cikk (3) bekezdésére, 56. cikkére, valamint a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 339. § (1) és (2) bekezdésére, valamint 355. § (1) bekezdésére alapította.
- [5] A Fővárosi Ítéletőta a 8.Pf.20.768/2020/3. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. Döntésének indokolásában utalt az Európai Unió Bíróságának (a továbbiakban: EUB) C-98/14. számú ítéletének (Berlington-ítélet) 51. pontjára, amelyben az EUB úgy foglalt állást, hogy az olyan nemzeti jogszabály, amely csak kaszinókban engedélyezi egyes szerencsejátékok szervezését és az abban való részvételt, a szolgáltatásnyújtás szabadsága korlátozásának minősül. Az EUB kinyilvánította ugyanakkor, hogy a megvalósítani kívánt cél azonosítása a tagállami bíróság feladata, amelynek során tekintettel kell lenni arra, hogy a korlátozásnak alkalmasnak kell lenni az elérni kívánt cél megvalósítására és az nem lépheti túl a szükséges mértéket. A közösségi jog három feltétel együttes fennállásakor biztosítja a kártérítéshez való jogot: ha a megsértett jogszabály célja, hogy a magánszemélyeket jogokkal ruházza fel, a jogsértés kellően súlyos és fennáll a közvetlen okozati összefüggés a kötelezettség állam általi megsértése és a jogsérelmet szenvedett személy kára között.
- [6] A másodfokú bíróság utalt arra, hogy a perbeli esetben az első feltétel teljesült, mivel az EUMSZ 56. cikk szolgáltatásnyújtás szabadságát biztosító rendelkezése jogot keletkeztet a magánszemélyek számára (Berlington-ítélet 105. pont). A jogsértés súlyának és az okozati összefüggésnek a vizsgálatát pedig az EUB a nemzeti bíróság kötelezettségévé tette (106. pont). Ehhez mérten a másodfokú bíróság megállapította, hogy az alperes jogsértése kellően komoly és súlyos, mert annak ellenére, hogy a szerencsejáték szabályozás területén széles diszkrecionális jogköre van, tisztában kellett legyen azzal, hogy bármely uniós jog korlátozásának összhangban kell állnia a jogbiztonság elvével és tiszteletben kell tartania a tulajdonhoz való jogot, vagy ha ezt korlátozza, azért megfelelő kompenzációt kell nyújtania és/vagy átmeneti időt kell biztosítania.
- [7] A másodfokú bíróság hivatkozott az Alkotmánybíróságnak a Mód2tv.-t érintő indítványok tárgyában hozott 26/2013. (X. 4.) AB határozatában foglaltakra, amely szerint a jogállamiságból eredő elvárásoknak a törvény-

alkotás nem felel meg (168. pont), ha az érintett társaságok tevékenységi engedélyeinek azonnali bevonásából eredő károk megtérítéséről kártalanításra vonatkozó jogszabály formájában nem gondoskodik. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben kimondta azt is, hogy a kártalanításra vonatkozó jogalkotásnak nem kell a tiltással egy időben megtörténnie, arról elegendő a nemzetbiztonsági kockázattal kapcsolatos eljárás lezárása után intézkedni. Az alperes azonban ezidáig nem gondoskodott jogalkotási úton a kártalanítási szabályok megalkotásáról. A másodfokú bíróság álláspontja szerint az a többlétevényállási elem, mely szerint a kártalanításról utóbb sem született jogszabály az Alkotmánybíróság határozata ellenére, olyan jogalkotási diszfunkcióra utal, amely az alperesnek betudható jogalkotói magatartást polgári jogi értelemben is jogellenessé teszi.

- [8] A másodfokú bíróság úgy értékelte, hogy a Mód2tv. folytán bevezetett tiltó szabály következtében a pénzügyő automatákat üzemeltető indítványozók a 2012. október 11. napja után bekövetkezett azon károk megtérítésére tarthatnak igényt, amely abból ered, hogy a társaságok működésének lehetséges időtartama megrövidült. Azok az engedélyek ugyanis, amelyek az indítványozók rendelkezésére álltak az Mód1tv. rendelkezései alapján, 2012. december 31. napján jártak volna le. Azt ugyanakkor a peradatok alapján nem lehet biztosan állítani, hogy a játékszervezéssel foglalkozó társaságok tevékenységét a szerveralapú működésre való átállást követően is zavartalanul folytathatták volna tovább, mivel a szerveralapú működéshez külön engedély beszerzésére lett volna szükség, amelynek bizonyosan bekövetkező megszerzését alappal nem lehet kijelenteni. Emiatt az indítványozóknak nem volt jogos várománya arra, hogy tevékenységüket 2012. december 31-ét követően folytathassák, tekintettel arra, hogy e tevékenység több olyan feltétel fennálltától függött, amelyek fennálltával garantáltan nem számolhattak, ilyen többszörös feltételezéseken alapuló követelés pedig nem tekinthető jogos várománynak.
- [9] Összességében a másodfokú bíróság megállapította, hogy a perbeli esetben az indítványozók a 2012. október 11-e és 2012. december 31-e közötti időszakra vonatkozó kártérítési igénnyel élhettek volna, ugyanakkor a keresetükben ilyen igényt nem terjesztettek elő, és erre nézve tényállítást sem tettek. A másodfokú bíróság ezért megállapította, hogy az elsőfokú bíróságnak a kereseti kérelmet teljes egészében elutasító ítéleti döntése jogszerű és megalapozott volt.
- [10] 1.2. Az indítványozók álláspontja szerint a másodfokú bíróság döntése az Alaptörvény M) cikk (2) bekezdését, XIII. cikk (1) bekezdését és XXVIII. cikk (1) bekezdését sérti.
- [11] Az indítványozók az Alaptörvény M) cikk (2) bekezdésének sérelmét azért állították, mert álláspontjuk szerint a peres eljárásban bizonyítékokkal alátámasztott részletes tényelőadást tettek arra vonatkozóan, hogy tevékenységüknek a Mód1tv. szerint megváltozott jogi környezetben való folytatására is felkészültek. Érvelésük szerint a másodfokú bíróság azon megállapítása, amely szerint az indítványozók nem számolhattak tevékenységük 2012. december 31-ét követő folytatásával egyértelműen annak nyílt kifejezése a bíróság részéről, hogy a Mód2tv. keretében elfogadott új szabályozási környezet nem csak a játékszervezéssel foglalkozó társaságok közötti tisztességes versenyt, hanem önmagában a piacra lépés, illetve a piacon maradás lehetőségét szüntette meg az indítványozók számára.
- [12] Az indítványozók álláspontja szerint az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdését a támadott bírói döntés azért sérti, mert a Mód2tv. annak elfogadását követő szokatlanul és indokolatlanul rövid időközrel történt hatályba léptetésével az indítványozók elveszítették jogukat és lehetőségüket a piacon maradáshoz. Hivatkoztak arra, hogy a Mód1tv.-nek való megfelelés érdekében tett pénzügyi befektetések a Mód2tv.-nyel elveszítették értelmüket, és ez az indítványozók jogos várományának elvonását, és ezáltal a tulajdonhoz való joguk súlyos sérelmét idézték elő, amely a polgári perben érvényesített kártérítési igényüket megalapozza.
- [13] Az indítványozók álláspontja szerint a másodfokú bíróság ítélete azért nem felel meg az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének, mert nem tájékoztatta előzetesen az indítványozókat arról, hogy a bíróság álláspontja szerint melyek a jogvita eldöntése, az indítványozók kártérítési igénye megalapozottságának és összecszerúségének érdemi elbírálása szempontjából lényeges, bizonyításra szoruló tények és körülmények. Megfelelő tájékoztatás esetén lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeképpen a 2012. október 11-e és 2012. december 31-e közötti időszakra vonatkozó kártérítési igényük vonatkozásában az elsőfokú ítélet megváltoztatásának lett volna helye.
- [14] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.

- [15] 2.1. Az Alkotmánybíróság a befogadhatóság törvényi feltételeinek vizsgálata során megállapította, hogy a határidőben benyújtott indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésén alapuló törvényi feltételeinek az alábbiak szerint tesz eleget.
- [16] Az alkotmányjogi panasz benyújtásának a törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés *a*) pont, 52. § (1b) bekezdés *b*) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget, ugyanis az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot az Alaptörvény M) cikk (2) bekezdése {3427/2021. (X. 25.) AB határozat, Indokolás [20]; 3002/2020. (II. 4.) AB határozat, Indokolás [26]}.
- [17] 2.2. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [18] Az Alkotmánybíróság már előjáróban hangsúlyozza, hogy töretlen gyakorlata szerint az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez azonban nem adhat alapot az Alkotmánybíróság számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt, vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}.
- [19] Az indítványozók álláspontja szerint a támadott bírói döntés azért sérti az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdését, mert a másodfokú bíróságnak meg kellett volna állapítania, hogy a Mód2tv. hatálybalépését követően megváltozott jogszabályi környezetben az indítványozók elveszítették jogos várományukat, és ezért kártérítési igényük megalapozott.
- [20] Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben az Alkotmánybíróság utal arra a következetes gyakorlatára, amely szerint „[a] kötelmi igényből eredő kártérítéshez való jog, illetve kártérítési kötelezettség nem része az alkotmányos tulajdon fogalmának. A tulajdonhoz való jog alkotmányos szintű védelméből nem lehet levezetni a tulajdon polgári jogi sérelmének kártérítési értékgaranciáját, a polgári jogi kártérítés nem a tulajdon alkotmányos értékgaranciája és alkotmányosan nem is kell, hogy az legyen. A kártérítés feltételeinek, esettípusainak, általános és különös alakzatainak, formáinak és mértékének meghatározása a törvényhozó szabadságába tartozik, és önmagában nem alkotmányossági kérdés. A kárviselés kockázatának differenciált polgári jogi kezelését nem lehet az Alaptörvényre visszavezetni.” {3025/2016. (II. 23.) AB határozat, Indokolás [28]}
- [21] Az indítványozók álláspontja szerint a másodfokú bíróság döntése azért sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését, mert az eljárás folyamán a bíróságnak egyértelmű tájékoztatást kellett volna adnia a bizonyítási teherről, és ennek keretében az indítványozókat fel kellett volna hívnia a 2012. október 11-e és 2012. december 31-e közötti időszakra alapított kártérítési igény érvényesítése érdekében.
- [22] Az Alkotmánybíróságok következetes gyakorlata szerint a bizonyítási eljárás lefolytatása, és ennek keretében a bizonyítási teher megállapítása az eljáró bíróságok feladata. Az Alkotmánybíróság a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének (annak, hogy a rendes bíróságok egy-egy tényt miként értékelték), valamint a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára nem rendelkezik felhatalmazással. A bíróság ezen értékelő tevékenysége nem lehet alkotmányossági vizsgálat tárgya {21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [24]; 3013/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [18]; 3221/2014. (IX. 22.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]; 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}.
- [23] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó által felhozott érvek sem az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével, sem az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben nem vetik fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoznak meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem.

- [24] 3. A kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjában, 29. §-ában és 52. § (1b) bekezdés b) pontjában írt befogadási kritériumoknak. Erre tekintettel az indítványt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2022. február 22.

*Dr. Juhász Miklós s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró

*Dr. Juhász Miklós s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Czine Ágnes*  
előadó alkotmánybíró helyett

*Dr. Juhász Miklós s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Horváth Attila*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Juhász Miklós s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Juhász Imre*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Juhász Miklós s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Sulyok Tamás*  
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2597/2021.



## AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3104/2022. (III. 10.) AB VÉGZÉSE

### alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Miskolci Törvényszék 1.Bpkf.383/2021/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

### I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselő (dr. Lindt György ügyvéd) útján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján, amelyben kérte a Miskolci Törvényszék 1.Bpkf.383/2021/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének a megállapítását és a Miskolci Járásbíróság 61.Bpk.2796/2020/6. számú végzésére kiterjedően történő megsemmisítését.
- [2] 1.1. A megelőző bírósági eljárásban megállapított tényállás szerint az indítványozó 2020. november 17-én, 2020. november 27-én, 2020. december 11-én és 2021. január 15-én feljelentést tett rágalmazás vétsége miatt házastársával mint feljelentettel szemben. A feljelentés szerint a folyamatban lévő házassági bontóperükben a feljelentett valótlan tényeket állított, amelyek a becsület csorbítására alkalmasak.
- [3] A 2020. november 17-én tett feljelentésben az indítványozó azt sérelmezte, hogy a polgári eljárás során a feljelentettellenkérelmében a házasságuk megromlásához vezető okok között az indítványozó kábítószerfogyasztását, illetve szcientológiával összefüggő szélsőséges nézeteit is megjelölte. A 2020. november 27-én tett feljelentésben az indítványozó a feljelentettnek azt a perbeli nyilatkozatát sérelmezte, hogy ő soha nem gondoskodott gyermekéről, illetve hogy fizikailag bántalmazta a feljelentett személyt. A 2020. december 11-én tett feljelentésében az indítványozó a folyamatban lévő házassági bontóperben a 2020. december 8-án tartott tárgyalás során a róla tett – álláspontja szerint – valótlan tényállításokat sérelmezte. A 2021. január 15-én tett feljelentésében a peres iratok tartalmát kifogásolta, és azt sérelmezte, hogy a feljelentett beadványaiban becsületsértő, rágalmazó kijelentéseket tesz vele kapcsolatban, miszerint drogfogyasztó, gyermeknevelési feladatait nem látja el megfelelően, a gyermekkel való kapcsolattartási rendet nem tartja be, és nemzeti hovatartozása vonatkozásában a feljelentett sértő megjegyzéseket tesz rá.
- [4] A Miskolci Járásbíróság mint elsőfokú bíróság a 61.Bpk.2796/2020/6. számú – 2021. március 5-én meghozott – végzésével megállapította, hogy a feljelentett beadványaiban írt tényállításai, illetve a bírósági eljárás során elhangzott és a tárgyalási jegyzőkönyvben rögzített nyilatkozatai a polgári per tárgyát képező ügyben, ténylegesen az ügyre vonatkozó és a tényállás tisztázására irányuló nyilatkozatok, amelyek ezért jogellenesség hiányában bűncselekményt nem valósítanak meg. Miután a feljelentésben megjelölt magatartás jogellenesség hiányában nem tényállásszerű, a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 226. § (1) bekezdése szerinti rágalmazás vétségének megállapítására nem alkalmas. Az elsőfokú bíróság ezért a büntető-eljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 766. § (2) bekezdése szerint az eljárást – figyelemmel a Be. 492. § (1) bekezdés a) pontjára – megszüntette.
- [5] A Miskolci Törvényszék mint másodfokú bíróság az 1.Bpkf.383/2021/4. számú – 2021. június 17-én meghozott – végzésével az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta. Döntésének indokolásában rámutatott, hogy az indítványozó által kifogásolt valamennyi feljelentetti tényállítás a peres ügy érdeméhez tartozónak tekinthető, mert azok részben a házastársi életközösség megromlásához vezető okok feltárása, részben pedig a kiskorú gyermekkel kapcsolatos kérdések vizsgálata körében bírtak jelentőséggel. E tényállítások közül az indítványozó korábbi kábítószer fogyasztására, valamint a feljelentett fizikai bántalmazására vonatkozó objektíve alkalmasak a becsület csorbítására. Az indítványozó ugyanakkor maga sem vitatta a korábbi kábítószer fogyasztás tényét, a házastársát ért bántalmazás miatt pedig saját magát jelentette fel a rendőrségen. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a feljelentett ezen – valós ténybeli alapon nyugvó – állításai ezért a peres ügy keretein belül maradtak, következésképpen azokkal összefüggésben a jogellenesség egyértelműen kizárható volt. A másod-

fokú bíróság utalt arra is, hogy a feljelentett további tényállításai sem voltak sértők, gyalázkodó jellegűek, illetőleg nem eredményezhették az indítványozó társadalmi megbecsülésének elvesztését vagy csökkenését, illetve emberi méltóságának a sérelmét. A másodfokú bíróság ezért megállapította, hogy az elsőfokú bíróság helyesen foglalt állást a tekintetben, hogy a feljelentettnek az indítványozó által sérelmezett cselekménye nem bűncselekmény (rágalmazás), azonban ezt annyiban pontosította, hogy az a feljelentő kábítószer fogyasztására és bántalmazó magatartására vonatkozóan tett feljerteti tényállítások tekintetében a jogellenesség, az egyéb tényállításait illetően pedig a becsület csorbítására való alkalmasság mint törvényi tényállási elem hiányára vezethető vissza.

- [6] A másodfokú bíróság vizsgálta azt is, hogy a feljelentésben foglaltak kimeríthetik-e a Btk. 227. § (1) bekezdésében meghatározott becsületsértés vétsége törvényi tényállását. Ezzel összefüggésben pedig megállapította, hogy a feljelentett nem tett az indítványozóval szemben nagy nyilvánosság előtt, illetőleg a munkakörével, közmegegyezésével vagy közérdekű tevékenységével összefüggésben sértő kijelentéseket, ily módon a jelen ügyben a feljelentett magatartásának becsületsértés vétségként történő értékelése is kizárható volt.
- [7] 1.2. Az indítványozó álláspontja szerint a támadott bírói döntések az Alaptörvény VI. cikkét, a XXVIII. cikk (1) bekezdést és 28. cikkét sértik.
- [8] Az indítványozó álláspontja szerint a bíróságoknak vizsgálniuk kellett volna a feljelentésben foglalt becsület csorbítására alkalmas tényállítások igazságtartalmát. Álláspontja szerint ugyanis, ha a feljelentésben tett állítások valótlanok, akkor a bírói gyakorlat szerint a rágalmazás akkor is megállapítható, ha azok polgári eljárás keretében hangoztak el. Kifogásolta ezért, hogy a bíróságok az eljárás megszüntetéséről úgy rendelkeztek, hogy bizonyítási eljárást lefolytattak volna. Véleménye szerint nem lehet vitás, hogy a jelenleg rendelkezésre álló bizonyítékok alapján nem lehet állást foglalni a tényállítások igazságtartalmáról.
- [9] Az indítványozó hivatkozott arra is, hogy az eljáró bíróságok az indokolási kötelezettségüknek sem tettek eleget, mert bizonyítás nélkül, az elhangzott, illetőleg írásban előterjesztett feljelenteti állítások konkrét megjelölése helyett, témakörökhöz rendeltlen összefoglalóan és általánosságban hivatkozott állítások periratokból való önkényes kiemelésével indokolták határozatukat.
- [10] 2. Az Alkotmánybíróságnak mindenekelőtt azt kellett vizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság Abtv. 56. § (1) bekezdése szerinti törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [11] 2.1. Az Alkotmánybíróság a befogadhatóság törvényi feltételeinek vizsgálata során megállapította, hogy a határidőben előterjesztett indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésén alapuló törvényi feltételeinek az alábbiak szerint részben tesz eleget.
- [12] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 27. §-a alapján az Alaptörvényben biztosított jogok védelmének az eszköze. Erre tekintettel alkotmányjogi panaszt valamely Alaptörvényben biztosított jog sérelmére lehet alapítani [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) pont]. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint ugyanakkor az Alaptörvény 28. cikke nem minősül Alaptörvényben biztosított jognak, ezért az erre vonatkozó panaszelem érdemi vizsgálata sem végezhető el. Az Alaptörvény 28. cikk cikkének címezettjei a bíróságok {lásd például: 3159/2020. (V. 21.) AB végzés, Indokolás [17]; 3150/2020. (V. 15.) AB végzés, Indokolás [19]}.
- [13] 2.2. Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [14] Az indítványozó álláspontja szerint a támadott bírói döntések azért sértik az Alaptörvény VI. cikkét és XXVIII. cikk (1) bekezdését, mert a becsület csorbítására alkalmas tényállítások esetében a jogellenességet kizárhatja ugyan, ha ezen állítások előadásához alkotmányosan védendő érdek fűződik (például egy polgári perben a tanúzási kötelezettség teljesítése), ennek ugyanakkor a bírói gyakorlat szerint elengedhetetlen feltétele, hogy az állítások valóságosak legyenek. Álláspontja szerint ezért a jó hírnévhez való jogát és a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát sérti az, hogy a bíróságok nem vizsgálták a feljelentésben sérelmezett állítások valóság tartalmát.
- [15] Az Alkotmánybíróság az indítványozónak az Alaptörvény VI. cikkével és a XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben előadott érveivel kapcsolatban a következőket állapította meg.
- [16] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános

felülvizsgálatát. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság tartózkodik attól, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {3012/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [11]}.

- [17] A jelen ügyben megállapítható, hogy az indítványozó alkotmányjogi panasa az eljáró bíróságok tényállás-megállapításának és bizonyítékértékelésének helytállóságát vitatja, ezáltal nem alkotmányossági, hanem törvényességi kérdésekre vonatkozik.
- [18] Az Alkotmánybíróság utal arra is, hogy az indokolási kötelezettség konkrét ügyben történő megsértésének keltete sem merül fel. A másodfokú bíróság végzésében számot adott az érdemi döntést alátámasztó lényeges érvekről. Az alkotmánybírási gyakorlat szerint „a bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása” {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [38]; 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}. Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy „önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására” {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [19] Mindezek alapján az indítványozó által az alkotmányjogi panaszban felvetett aggályok a támadott bírói döntés érdemi alkotmányossági vizsgálatát nem teszik lehetővé, mert az indítvány nem tartalmaz olyan érvet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét.
- [20] 3. A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadhatósági vizsgálatának eredményeként arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjában, 29. §-ában és 52. § (1b) bekezdés b) pontjában meghatározott törvényi feltételeknek, ezért azt az Alkotmánybíróság, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2022. február 22.

*Dr. Juhász Miklós s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró

*Dr. Juhász Miklós s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Czine Ágnes*  
előadó alkotmánybíró helyett

*Dr. Juhász Miklós s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Horváth Attila*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Juhász Miklós s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Juhász Imre*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Juhász Miklós s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Sulyok Tamás*  
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/3354/2021.



## AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3105/2022. (III. 10.) AB VÉGZÉSE

### alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.III.20.372/2021/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

### I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be, amelyben kérte a Kúria Pfv.III.20.372/2021/2. számú végzése, a Győri Ítéltábla Pf.II.20.140/2020/9/I. számú ítélete és a Veszprémi Törvényszék 14.P.20.251/2020/7/I. számú ítélete alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését. Indítványozta továbbá, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg az Abtv. 46. § (2) bekezdés c) pontja alapján a jogalkotó azon mulasztását, hogy a 26/2013. (X. 4.) AB határozatban és az EUB C-98/14. számú előzetes döntéshozatali eljárásban hozott ítéletében megfogalmazott kártalanítási kötelezettségét nem teljesítette, nem alkotott erre vonatkozó jogszabályt.
- [2] 1.1. A megelőző bírósági eljárásban megállapított tényállás szerint az indítványozó különböző vendéglátóhelyeken pénznyerő automatákat működtetett. Tevékenységét a szerencsejáték szervezéséről szóló 1991. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Szjtv.) szabályozta akként, hogy a pénznyerő automaták üzemeltetése hatósági engedéllyel folytatható szerencsejáték-szervezési tevékenység volt. A pénznyerő automaták a gyártásuktól számított öt évre kaphattak működési engedélyt azzal, hogy a játékadó minden automatára a havi tiszta játékbevétele 40%-a volt. Az indítványozó által üzemeltetett pénznyerő automaták játékadóját 2005. november 1-jétől havi 100 000 forintban határozták meg. A játékadó mértékét az államháztartás stabilitását elősegítő egyes adótörvények módosításáról szóló 2011. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Mód1tv.) úgy módosította, hogy a pénznyerő automaták tételes játékadója az indítványozó által üzemeltetett pénznyerő automaták vonatkozásában havi 500 000 forintra nőtt. Emellett pedig a pénznyerő automaták üzemeltetője negyedévente százalékos mértékű játékadó fizetésére is köteles volt, ha a pénznyerő automata tiszta játékbevétele a tárgynegyedévben a 900 000 forintot elérte, vagy meghaladta. Az Országgyűlés 2012. október 2-án elfogadta az Szjtv. módosításáról szóló 2012. évi CXLIV. törvényt (a továbbiakban: Mód2tv.), amely szerint pénznyerő automatát kizárólag játékkaszinóban lehet üzemeltetni. Emellett előírta, hogy a Mód2tv. hatálybalépését megelőzően kiállított játékkerem engedélyek és pénznyerő automaták üzemeltetésére jogosító engedélyek a törvény hatálybalépését követő napon hatályukat veszítik.
- [3] Az indítványozó keresetében a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 339. §-a alapján 5 615 927 forint megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Az indítványozó igényét a Mód1tv.-nek és a Mód2tv.-nek az uniós jogba ütközésére alapította, melynek kapcsán elsősorban az Európai Unió Bíróságának (a továbbiakban: EUB) a C-98/14. számú [ECLI:EU:C:2015:386], ún. Berlington-ügyben hozott ítéletére hivatkozott. Emellett hivatkozott az Alkotmánybíróság 26/2013. (X. 4.) AB határozatában foglaltakra is.
- [4] A Veszprémi Törvényszék mint elsőfokú bíróság a 14.P.20.251/2020/7/I. számú ítéletével a keresetet elutasította.
- [5] A Győri Ítéltábla mint másodfokú bíróság a Pf.II.20.140/2020/9/I. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. Döntésének indokolásában kiemelte, hogy az államnak a jogalkotásért való felelőssége tekintetében érvényesülő immunitás elve az utóbbi időben két irányból tört meg: egyrészt az uniós jogot az EUB határozatával igazoltan sértő tagállami jogalkotás körében, másrészt pedig uniós jogi elem hiányában az Alkotmánybíróságnak a jogalkotási tevékenység, illetve mulasztás alaptörvény-ellenességét megállapító határozata alapján (BH2020.239., Kúria Pfv.III.20.859/2019/4. számú ítélete).
- [6] A másodfokú bíróság utalt arra, hogy hasonló tárgyú perekben az eljáró bíróságok jellemzően azzal az érveléssel utasították el a pénznyerő automatákat üzemeltető vállalkozások keresetét, hogy a tagállami



felelősség megállapításához nem elegendő az uniós jog sérelmének elvi lehetősége (így például: BH 2020.239., Kúria Pfv.III.20.761/2018/12., Pfv.III.21.077/2018/6. és Pfv.III.20.501/2019/7. számú ítéletei). Az adott esetben ugyanakkor a másodfokú bíróság úgy foglalt állást, hogy az indítványozó bizonyította az uniós tagállamközi tényállási elemet. Az indítványozónak ezért a perben azt kellett bizonyítania, hogy az állam kártérítési felelősségének az EUB által kidolgozott Brasserie-teszt szerinti feltételei fennállnak-e, azaz az uniós jogot sértő jogalkotás folytán sérült-e uniós joga, a jogsértés kellően súlyos-e, illetve a jogsértés és a kár között áll-e fenn közvetlen okozati összefüggés. Az adott esetben ugyanakkor a másodfokú bíróság rámutatott, hogy a kártérítés más feltételeinek hiányában ezekben a kérdésekben nem kellett állást foglalnia.

- [7] A másodfokú bíróság ugyanis ítéletében azt állapította meg, hogy az alperesnek a régi Ptk. 339. § (1) bekezdése szerinti kárfelelőssége nem állapítható meg, mert az indítványozó nem tudta bizonyítani, hogy milyen kára merült fel és milyen összegben.
- [8] A másodfokú bíróság utalt arra is, hogy bár a 26/2013. (X. 4.) AB határozat meghozatala óta az indítványozó kártalanításban – erre vonatkozó jogszabály hiányában – valóban nem részesült, azonban e tény az állam kárfelelősségét nem alapozza meg, tekintettel arra, hogy az Abtv. 46. § (1) bekezdése alapján mulasztással előidézett alaptörvény-ellenességet az Alkotmánybíróság nem állapított meg, így a szükséges közjogi feltétel hiányzik (Kúria Pfv.III.20.656/2017/13. számú ítélete, [62] bekezdés).
- [9] Az indítványozó felülvizsgálati kérelmét a Kúria a Pfv.III.20.372/2021/2. számú végzésével a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 273. § (1) bekezdése alapján hivatalból elutasította. Döntésének indokolásában kiemelte, hogy a felülvizsgálati kérelem nem tartalmazta a felülvizsgálati kérelem hivatalból elutasításának egyes kérdéseiről szóló 1/2016. (II. 15.) PK véleményben foglalt követelményeknek megfelelően a jogerős ítélet által megsértett jogszabályhely megjelölését és a jogszabálysértés körülírását. A Kúria utalt arra, hogy az EUB ítélkezési gyakorlata az uniós jog kiegészítő jogforrása, de az erre történő hivatkozás nem pótolja a megsértettként állított uniós jog konkrét rendelkezésének a megjelölését. A felülvizsgálati kérelem ezt meghaladón sem jelölt meg olyan jogszabályhelyet, amelyet az indítványozó álláspontja szerint a jogerős ítélet megsértett volna.
- [10] 1.2. Az indítványozó álláspontja szerint az első- és másodfokú bírói döntés sérti az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdését, E) cikk (2) és (3) bekezdését, M) cikkét, O) cikkét, II. cikkét, VI. cikkét, XII. cikkét, XIII. cikkét, XV. cikk (1) és (2) bekezdését, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését, XXX. cikk (1) bekezdését.
- [11] Az indítványozó a Kúria támadott végzésével összefüggésben kifejtette, hogy álláspontja szerint a felülvizsgálati kérelmében egyértelműen megjelölte a sérülni vélt jogszabályhelyeket, és megjelölte az ezekhez kapcsolódó – az azokkal ok-okozati összefüggésben lévő – károkat.
- [12] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [13] 2.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó jogi képviselője a Kúria végzését 2021. augusztus 31-én vette át, az alkotmányjogi panaszt pedig 2021. október 29-én nyújtotta be. Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a Kúria végzésével szemben határidőben terjesztették elő.
- [14] 2.2. Az Alkotmánybíróság a befogadhatóság törvényi feltételeinek vizsgálata során megállapította, hogy az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésén alapuló törvényi feltételeinek nem tesz eleget abban a részében, amelyben a Kúria végzésének alaptörvény-ellenességét állítja.
- [15] Az Alkotmánybíróság megállapította ugyanis, hogy az indítványozó alkotmányjogi panasz a Kúria végzésének állított alaptörvény-ellenességével összefüggésben nem jelölte meg az Alaptörvénynek azt a rendelkezését, amelyet sérülni vél, illetve az indítvány ebben a vonatkozásban nem tartalmaz alkotmányjogilag értékelhető indokolást arra nézve, hogy a Kúria döntése miért ellentétes az Alaptörvénnyel. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem alkalmas az indítvány érdemi elbírálásra, ha az indítvány nem tartalmazza „az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét” [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont], az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont], illetve az „indítványban foglalt kérelem részletes indokolását” [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont] [3007/2022. (I. 13.) AB végzés, Indokolás [17]].

- [16] 2.3. Az Alkotmánybíróság rámutat arra is, hogy az indítványnak – az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének *f*) pontja szerint – kifejezett kérelmet kell tartalmaznia a támadott jogszabályi rendelkezés, vagy bírói döntés megsemmisítésére, illetve az Alkotmánybíróság döntésének tartalmára. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszában – annak tartalma szerint – jogalkotó általi mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség megállapítását kérte, tekintettel arra, hogy a jogalkotó nem tett eleget a 26/2013. (X. 4.) AB határozat indokolásában megfogalmazott kártalanítási kötelezettségnek.
- [17] Az Abtv. 46. § (1) bekezdése azonban a jogalkotó általi mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség megállapítását az Alkotmánybíróság által hatáskörei gyakorlása során alkalmazható jogkövetkezményként szabályozza. Ebből következik, hogy ezen jogkövetkezmény alkalmazására irányuló indítvány előterjesztésére nincs jogszabályi lehetőség. Az indítványozó ezért ilyen tartalmú indítvány előterjesztésére nem jogosult.
- [18] 2.4. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában foglaltakra tekintettel megállapította, hogy a megelőző bírósági eljárásban az ügy érdemében hozott jogerős döntés a Győri Ítéletábla Pf.II.20.140/2020/9/I. számú ítélete, amelyet azonban az indítványozó önálló alkotmányjogi panasszal nem támadott meg. Az alábbiakban ezért az Alkotmánybíróság azt vizsgálta, hogy a Kúria végzésén keresztül a jogerős döntés alkotmányos felülvizsgálatának lehet-e helye.
- [19] A jelen ügyben megállapítható, hogy a Kúria Pfv.III.20.372/2021/2. számú végzésével az ügy érdemét nem érintette, hanem azt állapította meg, hogy az indítványozó felülvizsgálati kérelme nem felel meg a régi Pp. 272. § (2) bekezdésében foglaltaknak, mert nem tartalmazza a jogerős ítélet által megsértett jogszabályhely megjelölését és a jogszabálysértés körülírását. A Kúria ezért a régi Pp. 273. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelmet hivatalból elutasította.
- [20] Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben kiemeli, hogy az Ügyrend 32. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszok esetében a jogorvoslati lehetőség kimerítésének kötelezettsége nem vonatkozik a felülvizsgálatra, mint rendkívüli jogorvoslatra. Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz ezért akkor is benyújtható, ha törvény felülvizsgálati kérelem benyújtását is lehetővé teszi.
- [21] Ha az indítványozó a felülvizsgálat lehetőségét kimeríti, a rendkívüli jogorvoslati eljárásban hozott döntés tartalma az Alkotmánybíróság eljárására kihat. Abban az esetben ugyanis, ha a Kúria azt állapítja meg, hogy a felülvizsgálati eljárás lefolytatására nincs lehetőség, az Alkotmánybíróság a Kúriának a nem érdemi döntésén keresztül csak akkor vizsgálhatja az ügy érdemében hozott jogerős döntést, ha (i) az indítványozó a jogerős döntést a felülvizsgálati kérelem benyújtásával egyidőben alkotmányjogi panasszal határidőben megtámadta, vagy (ii) ha a Kúria végzését mérlegelési jogkörben hozta meg [Ügyrend 32. § (4) bekezdés, 1/2019. (XI. 25.) AB Tü. állásfoglalás I/5. pont].
- [22] A jelen esetben megállapítható, hogy az indítványozó a jogerős döntést alkotmányjogi panasszal nem támadta meg, és a Kúriának a régi Pp. 273. § (1) bekezdésén alapuló döntése nem minősül olyan bírói döntésnek, amelyen keresztül a jelen ügyben a jogerős döntés állított alaptörvény-ellenessége vizsgálható volna.
- [23] 3. Az Alkotmánybíróság ezért megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz részben nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*), *d*) és *e*) pontjában foglalt követelményeknek, részben pedig az Abtv. 27. §-ában írt befogadási kritériumoknak. Erre tekintettel az indítványt, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *c*) és *h*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2022. február 22.

*Dr. Juhász Miklós s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró

*Dr. Juhász Miklós s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Czine Ágnes*  
előadó alkotmánybíró helyett

*Dr. Juhász Miklós s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Horváth Attila*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Juhász Miklós s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Juhász Imre*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Juhász Miklós s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Sulyok Tamás*  
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/4065/2021.



## AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3106/2022. (III. 10.) AB VÉGZÉSE

### alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Szegedi Törvényszék mint másodfokú bíróság 5.Bpkf.840/2019/2. számú végzése alap-törvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

### I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Kovács Arthur ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján kezdeményezte az Alkotmánybíróság eljárását.
- [2] Az indítványozó 2006. március 17. napjától 2009. január 19. napjáig előzetes letartóztatását, majd 2009. január 20. napjától 2017. szeptember 14. napjáig jogerős szabadságvesztés büntetését töltötte, melyből 2017. szeptember 14-én feltételes kedvezménnyel szabadult a Szegedi Fegyház és Börtönből.
- [3] Az indítványozó – jogi képviselője útján – 2017. május 29. napján kelt, a Szegedi Fegyház és Börtönhöz benyújtott – a bíróságra a bv. intézet útján 2017. november 8. napján érkezett – beadványában kártalanítás iránti kérelmet terjesztett elő a jogszabályban előírt élettér hiányára és az ehhez kapcsolódó más, a kínzás, kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód tilalmába ütköző elhelyezési körülményekre hivatkozva.
- [4] Az indítványozó kártalanítás iránti kérelmét 2006. március 17. napjától 2017. május 29. napjáig terjedő időszak vonatkozásában terjesztette elő. Ezt megelőzően – 2016. szeptember 20. napján – védője útján az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt az Emberi Jogok Európai Bíróságához (a továbbiakban: EJEB) is nyújtott be kártérítési kérelmet, melyet az EJEB 56030/16. számon vett nyilvántartásba.
- [5] A Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 10.Bv.1403/2017/22. számú végzésével megállapította, hogy a kártalanítási kérelem benyújtását megelőzően, illetve azzal egyidejűleg sem a védő, sem az indítványozó nem terjesztett elő a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) 144/B. §-a szerinti panaszt.
- [6] A Szegedi Törvényszék mint másodfokú bíróság 2019. június 18-án kelt 5.Bpkf.840/2019/2. számú végzésével az elsőfokú végzést helybenhagyta.
- [7] Az indítványozó jogi képviselője útján 2019. augusztus 30-án elektronikus úton nyújtotta be alkotmányjogi panaszát az első fokon eljáró bíróságnál.
- [8] Az indítványozó szerint a támadott bírósági határozatok sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság elvét és ezzel kapcsolatban a visszamenőleges hatályú jogalkalmazás tilalmát azáltal, hogy a Bv. tv. 144/B. §-ában foglalt panasztételi kötelezettséget, amelyet a Bv. tv. 2017. január 1-jén hatályba lépett módosítása vezetett be, fogvatartásának korábbi időszakára kiható módon értelmezték. Álláspontja szerint ez a jogértelmezés az országos bírói gyakorlattal ellentétes és sérti az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében foglalt törvény előtti egyenlőséghez való jogát. Véleménye szerint a támadott bírósági határozatok alapjául szolgáló eljárás sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogát is, mert az eljáró bíróságok változatlan jogszabályi háttér mellett változtattak gyakorlatukon, és a jogalkotó nyilvánvaló akaratával szemben, attól eltérően értelmezik a Bv. tv. 436. § (10) és (11) bekezdéseinek a szövegét.
- [9] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenképp azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e. Az Abtv. 27. § (1) bekezdésében foglaltak szerint, az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütköztetően korlátozza, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

- [10] A befogadás visszautasítása esetén az Alkotmánybíróság rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát [Abtv. 56. § (3) bekezdés].
- [11] 2.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet benyújtani az ügyben első fokon eljáró bírósághoz címezve. A másodfokú bíróság támadott végzését 2019. június 24-én kézbesítették az indítványozó védője részére, tehát az indítvány beadási határideje 2019. augusztus 23-án járt le. Megállapítható, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panaszt a 67. napon, elkéssetten küldte meg. Az elsőfokú bíróság arról tájékoztatta az Alkotmánybíróságot, hogy az elítéltnak tértivevény nélkül küldték ki a döntést 2019. június 24-én. Tekintettel arra, hogy az indítványozó – elítélt – terhére nem róható fel, hogy tértivevény nélkül kézbesítették részére a jogerős döntést, az Alkotmánybíróság egyesbíróként eljárva az igazolási kérelemnek helyt adott.
- [12] 2.2. A panasz eleget tesz az Abtv. 52. § (1), illetve (1b) bekezdésében foglalt, a határozott kérelemre vonatkozó követelményeknek. Az indítvány tartalmazza az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [az Abtv. 27. § (1) bekezdés], a támadott bírósági határozatok megjelölését, az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdést, a XV. cikk (1) bekezdést, a XXVIII. cikk (1) bekezdést], valamint indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntések miért ellentétesek az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel. Az indítvány kifejezett kérelmet tartalmaz továbbá abban a tekintetben, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírósági határozatok alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azokat. Az indítványozó, mint az alkotmányjogi panasznak alapul szolgáló büntetés-végrehajtási eljárás terheltje, értelemszerűen jogosultnak és érintettnek minősül, továbbá a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket is kimerítette.
- [13] 3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [14] 3.1. Az indítványozó álláspontja szerint a bíróság azzal, hogy a 2017. január 1. előtti időre eső kártalanítás iránti igénye érdemi vizsgálatának feltételül támasztotta az intézet parancsnokához intézett panasz meglétét, a 2017. január 1-jétől hatályos jogszabályi rendelkezést annak hatálybalépése előtti időre, visszamenőlegesen alkalmazta, megsértve a jogállamiság elvét. Az indítványozó tehát az alkotmányjogi panasszal támadott bírói döntések miatt az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére alapított sérelmét a visszamenőleges hatályú jogalkalmazással összefüggésben állította.
- [15] Az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy következetes gyakorlata szerint nem teljesíti az Abtv. 29. §-a szerinti feltételeket a B) cikk (1) bekezdése vonatkozásában annak a kifogásolása, hogy a kártalanítási ügyekben eljáró bíróságok megkövetelték az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti panasz előzetes (vagy legalábbis a kérelemmel egyidejűleg történő) előterjesztését a folyamatos – tehát 2017. január 1. napját megelőzően indult, de azt követően is megszakítás nélkül tartó – fogvatartásban lévő elítéltek tekintetében, ha a kártalanítás iránti kérelmet 2017. január 1. napját követően terjesztették elő {lásd például: 3360/2019. (XII. 16.) AB végzés, Indokolás [27]–[28]; 3225/2020 (VI. 19.) AB végzés, Indokolás [10]}.
- [16] Az Alkotmánybíróság utal ugyanakkor arra is, hogy a börtönzsúfoltság miatti kártalanítási eljárással összefüggő visszaélések megszüntetése érdekében szükséges egyes törvények módosításáról szóló 2020. évi CL. törvény (a továbbiakban: Módtv.) 2021. január 1-jei hatállyal módosította a Bv. tv.-nek az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények (a továbbiakban: sérelmes elhelyezési körülmények) miatti kártalanítási eljárásra vonatkozó szabályait. A Bv. tv. 144/B. §-ban rögzített panasztételi kötelezettség megszűnt (Módtv. 23. § 10–11. pont).
- [17] Az alkotmányjogi panasz alapját képező kártalanítási kérelem benyújtásakor azonban a Bv. tv. 144/B. §-a még hatályban volt, így a kérelem elbírálásának a feltétele volt a sérelmes elhelyezési körülmények miatti panasz benyújtása a Bv. intézet parancsnokához. Az a körülmény, hogy a jogalkotó időközben az eljárás rendjének megváltoztatása folytán már nem követeli meg az ilyen panasz benyújtását, nem érinti az indítványozó által kifogásolt, a korábbi jogszabályi rendelkezésekkel összhangban álló bírósági határozat megítélését. Az ügyben eljáró bíróság ugyanis a döntés idején hatályos jogszabályok alapján és az Alkotmánybíróság által alkotmányos-

sági szempontból nem kifogásolhatónak tartott bírói értelmezés alapján járt el. Az indítvány ezért ebben az összefüggésben nem veti fel a bírói döntés érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem, így a támadott határozatok megsemmisítése alkotmányos szempontból nem indokolt.

- [18] 3.2. Az indítványozó álláspontja szerint az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdését a támadott bírói döntések azért sértik, mert a Szegedi Törvényszéken – amely ügyében is eljár – megváltozott a Bv. tv. érintett rendelkezéseinek az értelmezése. Az indítványozó szerint ugyanis e bíróság korábban az olyan kártalanítás iránti kérelmeket, mint amelyet az indítványozó is előterjesztett, érdemben vizsgálta és azok alapján kártalanítást ítélt meg. A megváltozott bírósági gyakorlat következtében pedig az indítványozó hátrányosabb helyzetbe került azon kérelmezőkhöz képest, akik lényegét tekintve vele azonos tartalmú kártalanítási kérelmet nyújtottak be, de ügyüket a Szegedi Törvényszék – változatlan jogi háttér mellett – időben korábban bírálta el.
- [19] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XV. cikkével összefüggésben rámutat, hogy gyakorlata szerint „a törvény előtti egyenlőség megsértésére önmagában az ítéletek ellentmondása miatt az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz nem alapítható” {3195/2016. (X. 11.) AB határozat, Indokolás [26]}. Az Alkotmánybíróság következetes értelmezése szerint ugyanis „[a] bírósági jogértelmezésnek, jogalkalmazásnak közvetlenül kell valamely Alaptörvényben biztosított jog sérelmére vezetnie, nem pedig azáltal, hogy eltér bíróságok más ügyekben hozott döntéseitől” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [15]}. A hátrányos megkülönböztetés tilalma önmagában ezért nem alapozhatja meg a bírói jogértelmezés érdemi vizsgálatát, hanem az indítványozónak közvetlen alapjogi összefüggést kell igazolnia {lásd például: 3095/2016. (V. 12.) AB végzés, Indokolás [11]–[12]}.
- [20] Önmagában az a körülmény, hogy az alkotmányjogi panasszal támadott bírói döntés eltér más ügyekben hozott bírói döntésektől, a bírói jogértelmezés alapjogi relevanciáját, és ezáltal a XV. cikk (1) bekezdése sérelmének a lehetőségét nem alapozta meg.
- [21] Az indítvány ezért az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésével összefüggésben sem veti fel a bírói döntés érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem.
- [22] 3.3. Az indítványozó álláspontja szerint a másodfokú bíróság végzésében megnyilvánuló jogértelmezés sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését. Az eljáró bíróságok ugyanis – az indítványozó álláspontja szerint – azzal követtek el értelmezési hibát, hogy a Bv. tv. 436. § (10) és (11) bekezdésében foglalt átmeneti rendelkezések csak akkor alkalmazhatók, ha a (10) bekezdés a) és b) pontja egyidejűleg fennáll.
- [23] Az Alkotmánybíróság a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben hangsúlyozza, hogy az „Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése egy processzuális alapjogot tartalmaz, amely elsősorban a bírósági eljárással szemben támasztott eljárási garanciák rendszerét jelenti” {3181/2018. (VI. 8.) AB határozat, Indokolás [42]; 3046/2019. (III. 14.) AB határozat, Indokolás [34]}. Az Alkotmánybíróság azt is kiemeli, hogy nem rendelkezik hatáskörrel arra, hogy a perorvoslati bíróság jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésben állást foglaljon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; 3392/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3017/2013. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [3]; 3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]; 3098/2014. (IV. 11.) AB végzés, Indokolás [28]}.
- [24] Az Alkotmánybíróság korábbi döntéseiben nem zárta ki, hogy az önkényes (*contra legem*) jogalkalmazás kivételes esetben, a bírói jogértelmezés kirívó – alapjogi relevanciát elérő – hibája miatt a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmének a megállapíthatóságára vezessen {lásd 20/2017. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [21]–[29]; 3295/2019. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [37]–[40]}.
- [25] A jelen ügyben azonban ilyen kivételes, érdemi vizsgálatra okot adó körülmény nem merült fel. Önmagában az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági ítélet érvelését tévesnek tartja, nem alkotmányosági kérdés. Az alkotmányjogi panaszban a tisztességes eljárás követelményeit érintő kifogások ezért nem vetnek fel olyan alaptörvény-ellenességi kételyt, amely érdemben befolyásolhatta a támadott bírói döntést, és nem minősülnek alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek sem. Az Alkotmánybíróság nem tartotta indokoltnak olyan érdemi vizsgálat lefolytatását, amelynek a célja annak eldöntése, hogy a bíróság döntése összhangban állt-e az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével.

- [26] 4. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában írt befogadási kritériumoknak, és erre tekintettel az indítványt, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2022. február 22.

*Dr. Juhász Miklós s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró

*Dr. Juhász Miklós s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Czine Ágnes*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Juhász Miklós s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Horváth Attila*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Juhász Miklós s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Juhász Imre*  
előadó alkotmánybíró helyett

*Dr. Juhász Miklós s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Sulyok Tamás*  
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1480/2019.



## AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3107/2022. (III. 10.) AB VÉGZÉSE

### alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Knk.III.40.644/2021/9. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

### I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozók jogi képviselőjük (dr. Nehéz-Posony Katinka ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszt terjesztettek elő. E panaszukban az indítványozók a Kúria Knk.III.40.644/2021/9. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és a Nemzeti Választási Bizottság 14/2021. számú határozatára is kiterjedő megsemmisítését kérték az Alkotmánybíróságtól az Alaptörvény XVI. cikk (1)–(2) bekezdése és XXIII. cikk (7) bekezdése sérelmére hivatkozással.
- [2] 2. A Kormány országos népszavazást kezdeményezett, amelynek nyomán a Nemzeti Választási Bizottság 14/2021. számú határozatával hitelesítette az alábbi népszavazásra javasolt kérdést: „Támogatja-e Ön, hogy kiskorú gyermekeknek köznevelési intézményben a szülő hozzájárulása nélkül szexuális irányultságokat bemutató foglalkozást tartsanak?” Az indítványozók és más kérelmezők felülvizsgálati kérelmet nyújtottak be e határozattal szemben a Kúriához, amelyben a határozat megváltoztatását és a kérdés hitelesítésének megtagadását kérték. A Kúria Knk.III.40.644/2021/9. számú végzésével a Nemzeti Választási Bizottság 14/2021. számú határozatát helybenhagyta. Az indítványozók álláspontja szerint a Kúria ezzel olyan népszavazási kérdés hitelesítését hagyta helyben, amelynek egyik lehetséges következménye nyomán megszülető jogi norma alaptörvény-ellenesen korlátozza a gyermekek jogait, a szülő neveléshez fűződő jogát és ezek révén a bírói döntés sérti a népszavazáshoz való jogot is.
- [3] 3. Az indítványozók panaszuk indokolásában a gyermekek jogainak sérelmére hivatkozva rámutattak arra, hogy e jogok védelme az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlata szerint elsősorban a szülők, ezt kiegészítő, illetve pótló jelleggel pedig az állam – nemcsak passzív, hanem adott esetben akár aktív, tevőleges, támogató magatartás kifejtésével érvényre juttatandó – kötelezettsége. E körben a gyermeki jogok garanciájaként említik az iskolai kötelező szexuális nevelést. Rögzítik, hogy a szexualitás az emberi élet integráns, a szexuális irányultságot is magában foglaló része, s kifejtik a szexuális nevelésnek a személyiségfejlődésre gyakorolt, az UNESCO által feltárt széleskörű, jótékony hatásait. Ennek kapcsán hívják fel az Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlatát, amely szerint a kötelező, a szülő megkérdezése nélküli, sőt akár a tiltakozása ellenére is megvalósuló szexuális nevelés nem sérti a szülő neveléshez való jogát. Megfogalmazzák az indítványozók, hogy a szexuális irányultságok kihagyása a szexuális nevelésből fogalmilag kizárta teszi a nevelés átfogó jellegét, ebből fakadóan alkalmasságát. A gyermek legfőbb érdekeire tekintettel az állam kötelezettségének tekintik a szexuális irányultságokat is magába foglaló szexuális nevelés biztosítását. Ennek elmaradása az indítványozók szerint a gyermek jogainak alaptörvény-ellenes sérelmére vezet.
- [4] 4. A szülő neveléshez való joga sérelmével összefüggésben kifejtik az indítványozók, hogy az nem abszolút jellegű, ugyanakkor a korlátozásának meg kell felelnie bizonyos követelményeknek. Ilyen kritérium a szükségesség és az arányosság, illetve a korlátozással elérni kívánt legitim cél léte és az annak megvalósítására való alkalmasság. Taglalják az indítványozók, hogy a tankötelezettség lehet a szülői jogok korlátja, ha a „harmonikus lelki, testi és értelmi fejlődést, az ismeretek és jártasságok gazdagodását, valamint az érzelmi és akarati tulajdonságok és a műveltség fejlesztését” szolgálja. Ennek azonban szükséges, de nem elégséges feltétele a szexuális irányultságok kérdését is magában foglaló szexuális nevelés. A népszavazás azonban vezethet olyan eredményre, amely szerint a szülők hozzájárulásának hiányában a köznevelés köréből ki kell zárni a szexuális irányultságok



bemutatását, ami alapjaiban kérdőjelezi meg a köznevelés alkalmasságát. Az ilyen, a gyermek megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődését nem szolgáló köznevelés pedig már a szülői jogok alaptörvény-ellenes korlátozását jelenti.

- [5] A népszavazáshoz való jog sérelme kapcsán részletezik az indítványozók, hogy amennyiben a népszavazás bármelyik kimenetele alaptörvény-ellenes tartalmú jogalkotásra kötelezi az Országgyűlést, az a népszavazáshoz való jogot formálissá teszi, hiszen a választópolgári akarat nem válhat alaptörvénykonform módon a jogrendszer részévé, a megalkotott normát így az Alkotmánybíróságnak meg kell semmisítenie. Jelen esetben, amennyiben a „nem” szavazatok kerülnek többségbe, az indítványozók szerint az azt eredményezné, hogy a szexuális irányultságokat is bemutató szexuális nevelés a köznevelési intézményekben kifejezetten tilalmazott lesz. E jogszabály a fentiekben kifejtett alaptörvény-ellenességéből fakadóan megsemmisítendő, így elvonja, kiüresíti a népszavazáshoz való jogot.
- [6] 4. Az indítvánnyal kapcsolatos jogi álláspontjáról az igazságügyi miniszter *amicus curiae* beadványban tájékoztatta az Alkotmánybíróságot. A beadványban foglaltakat az Alkotmánybíróság az eljárása során figyelembe vette.
- [7] 5. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján az ügyben tanácsban járt el. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie.
- [8] Az Alkotmánybíróság a 3195/2014. (VII. 15.) AB végzésében áttekintette a népszavazási kérdés hitelesítésével kapcsolatos kúriai végzés alkotmánybírósági felülvizsgálatára irányuló alkotmányjogi panaszokkal kapcsolatos eljárási, jogértelmezési, hatásköri szabályokat. E végzésében az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy „a népszavazással összefüggő eljárásoknak az Alkotmánybíróság egyes, az Alaptörvényben és az Abtv.-ben rögzített hatáskörei gyakorlása szempontjából három szakasza lehet: a népszavazási kezdeményezés (választópolgári kezdeményezés, a kérdés benyújtása, hitelesítése, az aláírásgyűjtés, az aláírások ellenőrzése), a népszavazás elrendelése és a köztársasági elnöki kitzűzés utáni szakasz.” (Indokolás [20]) Megállapította továbbá, hogy a népszavazási kérdés hitelesítése körében hozott kúriai döntés mint bírósági döntés az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja és az Abtv. 27. §-a alapján támadható meg alkotmányjogi panasszal {3195/2014. (VII. 15.) AB végzés, Indokolás [21], megerősítette: 28/2015. (IX. 24.) AB határozat, Indokolás [18]; 33/2021. (XII. 22.) AB határozat, Indokolás [13]}.
- [9] A Kúria végzését 2021. november 11-én töltötte le az indítványozók jogi képviselője, az alkotmányjogi panaszt pedig 2022. január 7-én nyújtották be a Kúriához. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszát határidőben nyújtotta be (Abtv. 30. §). Az indítványozók jogi képviselővel jártak el, akinek meghatalmazásait csatolták [Abtv. 52. § (6) bekezdés].
- [10] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *a)–f*) pontjaiban foglalt kritériumoknak. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány e feltételeknek megfelel. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozók jogosultságára vonatkozó egyértelmű hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit, illetve a sérelmezett bírói döntést, amelynek megsemmisítését kifejezetten kéri, megindokolva annak Alaptörvénybe ütközését.
- [11] Az Abtv. 27. §-ban foglaltak kapcsán az Alkotmánybíróság megállapította, hogy e feltételek is teljesültek. A megsemmisíteni kért kúriai végzés az ügy érdemében hozott döntésnek minősül, az indítványozók kimerítették a jogorvoslati lehetőségeiket és a Kúria előtti nemperes eljárás kérelmezőiként érintettnek minősülnek. Az indítványozók Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkoztak, a támadott döntéssel összefüggésben az Abtv. 31. § (2) bekezdése szerinti *res iudicata* nem áll fenn.
- [12] 6. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további tartalmi feltételeként nevesíti, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet kell állítania vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés kell tartalmaznia. E két feltétel alternatív jellegű, ezek bármelyike alapul szolgálhat a befogadásra.
- [13] Az Alkotmánybíróság ezt illetően megállapította, hogy az indítványozók által előadott érvek azonosak a kúriai eljárásban előadottakkal. Ezekkel összefüggésben a Kúria rögzítette, hogy „a kérdés értelemszerűen nem a NAT, az Nktv., vagy a pedagógiai programok által lefedett körre vonatkozik, mivel az átlagpolgár józan ésszel nem gondol arra, hogy a hagyományos biológia tanóra, irodalom óra, vagy az egyes képzőművészeti alkotásokat bemutató foglalkozások megtartásával kapcsolatban vetődne fel a szülő beleegyezésének megkövetelése.”

- [14] Ebből fakadóan a népszavazási kérdés tehát nem arra irányul, hogy a tanterv szerinti szexuális nevelésből eliminálni kell-e a szexuális irányultságokat bemutató elemeket, hanem arra, hogy e – gyermekek megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődését elősegítő – foglalkozásokon túl más, ilyen jellegű többletprogramok tartathatók-e gyermekek számára a szülő beleegyezése nélkül. Lévén a kérdés nem a kötelező tanórai foglalkozásokkal kapcsolatos, bármely válasz kerülne is többségbe, a népszavazásból fakadó esetleges jogalkotási kötelezettség a szexuális irányultságokat is bemutató, tanóra keretében zajló szexuális nevelést nem érinti. Más szavakkal élve az Alaptörvényből fakadó azon kötelezettség, hogy az állam köznevelés révén biztosítsa a gyermekek számára átfogó, érettségüknek megfelelő és fejlődésüket elősegítő ismeretek átadását, többek között a szexuális irányultságokat is bemutató szexuális nevelés által, intakt marad. Következésképpen a népszavazáson a választópolgárok bárhogy döntsenek is, a jogalkotónak meglesz az az alkotmányos mozgáster, hogy alaptörvénykonform módon tegyen eleget esetleges jogalkotási kötelezettségének. Mivel a köznevelés tartalmát, a gyermek fejlődését előmozdítani képes tanórai foglalkozásokat a kérdés nem érinti, abból nem következik sem a gyermeki, sem a szülői jogok, sem a népszavazáshoz való jog sérelme.
- [15] Az indítványozók a népszavazásra feltett kérdésnek tehát olyan tartalmat tulajdonítottak, amely abból észszerűen nem következik, és amely a Kúria tényállásmegállapításával és jogértelmezésével ellentétes. Az alkotmányjogi panaszuk arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság e jogértelmezést felülbírálja.
- [16] 7. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem vetett fel sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, sem alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, az ténylegesen a bírói jogértelmezés felülmérlegelésére irányult. Az Alkotmánybíróságnak csak a bírói jogértelmezés alkotmányossági szempontú vizsgálatára van hatásköre, ezért alkotmányjogi panaszt önmagában a jogértelmezés, jogalkalmazás vélt vagy valós hibájára nem lehet alapítani {3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]}. Márpedig a bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]}. Az Alkotmánybíróság megerősíti következetes gyakorlatát, amely szerint „[h]a a bíróság az előtte fekvő, alapjogilag releváns ügy alapjogi érintettségére tekintet nélkül járt el, és az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával, akkor a meghozott bírói döntés alaptörvényellenes” {3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [18], megerősítette: 3056/2021. (II. 19.) AB végzés, Indokolás [27]}. A fentiekben kifejtettek közül azonban kiviláglik, hogy a Kúria nemcsak felismerte az eljárás tárgyát képező ügy alapjogi érintettségét, hanem kimerítő és átfogó indokolását is adta azzal összefüggő jogi álláspontjának. A panasz ennek megfelelően nem teljesítette az Abtv. 29. §-ában meghatározott befogadhatósági feltételt.
- [17] 8. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2022. február 22.

*Dr. Juhász Miklós s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró

*Dr. Juhász Miklós s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Czine Ágnes*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Juhász Miklós s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Horváth Attila*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Juhász Miklós s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Juhász Imre*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Juhász Miklós s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Sulyok Tamás*  
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/53/2022.



## AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3108/2022. (III. 10.) AB VÉGZÉSE

### alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Knk.III.40.647/2021/18. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

### I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Nehéz-Posony Katinka ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő. E panaszában az indítványozó a Kúria Knk.III.40.647/2021/18. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól az Alaptörvény XVI. cikk (2) bekezdése és XXIII. cikk (7) bekezdése sérelmére hivatkozással.
- [2] 2. A Kormány országos népszavazást kezdeményezett, amelynek nyomán a Nemzeti Választási Bizottság 17/2021. számú határozatával hitelesítette az alábbi népszavazásra javasolt kérdést: „Támogatja-e Ön, hogy kiskorú gyermekeknek fejlődésüket befolyásoló szexuális médiatartalmakat korlátozás nélkül mutassanak be?” Az indítványozó és más kérelmezők felülvizsgálati kérelmet nyújtottak be a Kúriához, amelyben a határozat megváltoztatását és a kérdés hitelesítésének megtagadását kérték. A Kúria Knk.III.40.647/2021/18. számú végzésével a Nemzeti Választási Bizottság 17/2021. számú határozatát helybenhagyta. Az indítványozó álláspontja szerint a Kúria alaptörvény-ellenes válaszlehetőséget is tartalmazó népszavazási kérdés hitelesítését hagyta helyben, amely alaptörvény-ellenesség kihatással van a szülő nevelési szabadsága gyakorlásának lehetőségeire, kereteire. Nézete szerint ugyanis a népszavazás eredményeként a szülő döntési lehetőségét teljes mértékben korlátozó jogalkotásra lenne köteles az Országgyűlés. Ez esetben viszont valamennyi szülő nevelési jogának azon része, hogy a szexuális tartalmakkal belátása szerint engedje gyermekét megismerkedni, teljesen megszűnne. Álláspontja szerint a kúriai végzés sérti a népszavazáshoz való jogot is, mert a népszavazásra feltett kérdés nem világos, egyértelmű, és a népszavazás bármely lehetséges eredménye kiszámíthatatlan jogalkotási kötelezettséget ró az Országgyűlésre.
- [3] 3. Az indítványozó panasa indokolásában alapvető alkotmányjogi jelentőségként jelöli meg, hogy a Kúria olyan alaptörvény-ellenes népszavazási kezdeményezés hitelesítését hagyta jóvá, ami komoly kihatással van a szülői nevelési szabadság gyakorlásának lehetőségeire. Ezt illetően kifejti az indítványozó, hogy a gyermekjogokkal kapcsolatos jogviszonyok hárompólusúak, a védelem és gondoskodás elsősorban a szülő, másodlagosan az állam, harmadlagosan pedig a társadalom kötelessége. Ez az alkotmánybírósági gyakorlaton túl következik a Gyermekek jogairól szóló, New Yorkban 1989. november 20-án kelt Egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) 18. cikk (1) bekezdéséből is. Mivel a szexuális tartalmak veszélyt jelenthetnek a kiskorúak fejlődésére, e tartalmakra vonatkozó szelekció, illetve keretrendszer meghatározása elsősorban a szülő feladata. Erre tekintettel a népszavazási kérdés a nevelési szabadság kereteit alakítja. Az „igen” válaszok többsége esetén ugyanis a jogalkotó köteles lenne a gyermekek és a szexuális tartalmak viszonyrendszerében értelmezett korlátokat lebontani, ami a szülő szelekciós és limitációs lehetőségeit megszüntetné.
- [4] 4. A népszavazáshoz való jog hitelesítési eljárásban való érvényesülésével összefüggésben az indítványozó előadta, hogy az alanyi jogként kiterjed a népszavazás kezdeményezésére, támogatására és a szavazásban való részvételre is. Hangsúlyozza, hogy az Alaptörvénybe ütközés a kezdeményezés legfőbb akadálya, amelyet legkésőbb a felülvizsgálati eljárásban meg kell állapítani. Hivatkozik arra, hogy az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint „[a] népszavazás kezdeményezését megakadályozó, illetve a kötelezően elrendelendő népszavazás elrendelését elutasító döntéssel vagy a döntéshozatal elmulasztásával szemben az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésére tekintettel hatékony jogorvoslati lehetőséget kell biztosítani.” {15/2017. (VI. 30.) AB határozat,

Indokolás [39]) Az indítványozó szerint e hatékony jogorvoslatnak ki kell terjednie az alapjogsértő kezdeményezésekkel szembeni védelemre is, amely kritériumnak a kúriai döntés nem tett eleget.

- [5] A szülői nevelési szabadság sérelmére hivatkozva előadta az indítványozó, hogy az „igen” válaszok többségével járó népszavazás kimenetelének összes értelemzési lehetősége sérti az Alaptörvényt. A szülő képtelen lesz ugyanis arra, hogy biztosítsa a gyermeke egészséges fejlődéshez való jogát, mivel az életkorának megfelelő és nem megfelelő – akár pornográf – tartalmak elkülöníthetetlen befogadásával szemben hiányozni fognak a korlátokat állító jogi garanciák. Különös tekintettel tartja ezt igaznak a XXI. századi technológiai és kulturális környezetben, amelyben az állam részéről annak intézményvédelmi kötelezettségénél fogva nem elegendő negatív magatartás tanúsítása.
- [6] Az indítványozó álláspontja szerint a Kúria ellentmondásosan észlelte a kérdésben rejlő alaptörvény-ellenességet. Egyrészt feltárta, hogy a népszavazás vezethet az Alaptörvény, az Egyezmény, illetve az Európai Parlament és Tanács 2010/13/EU irányelv (a továbbiakban: Irányelv) sérelmére, másrészt megállapította, hogy ezen keretek között a jogalkotó meg tudja állapítani, hogy hogyan is kell jogot alkotnia. A Kúria az Országgyűlés kötelezettségeként nevesíti olyan jogi megoldás megtalálását, ami az „igen” válaszok többsége esetén sem sérti a gyermeki jogokat. Az indítványozó szerint kétféle – de mindenképpen Alaptörvényt sértő – út áll ebben az esetben az Országgyűlés előtt: vagy eltörli a kiskorúakat védő összes korlátot, vagy sem. Az előbbi eshetőség sérti az Alaptörvény XVI. cikk (1)–(2) bekezdéseit, mivel eszköztelenné teszi a szülőket és kiszolgáltatja a gyermekeket a szexuális médiatartalmaknak. E körben említi az indítványozó a visszalépés tilalmát, amelynek értelmében az államnak az elért alapjogvédelmi szintet fent kell tartania, ami jelen esetben mindenképpen kizárt az indítványozó szerint. A második eshetőség pedig az Alaptörvény B) cikk (4) bekezdését, 8. cikk (1) bekezdését, illetve a XXIII. cikk (7) bekezdés szerinti népszavazáshoz való jogot sérti, mivel a jogalkotó nem tud eleget tenni a népszavazás eredményének, annak végrehajtását maradéktalanul nem tudja kivitelezni.
- [7] A népszavazáshoz való jog országgyűlési kötelezettségek viszonyrendszerében való érvényesülése kapcsán az indítványozó előadta, hogy a kúriai döntés kiüresíti a népszavazáshoz való jogot. Ennek oka, hogy a Kúria szerint a jogalkotó kötelezettsége annak a jogi megoldásnak a megtalálása, amivel eleget tud tenni a népszavazás eredményének. Azonban az „igen” válaszok többsége esetén erre nem lesz képes, mivel vagy a népszavazás eredményének, vagy a gyermekjogoknak kell ellentmondania. Fontos alkotmánybírósági garancia a népszavazással összefüggésben, hogy a döntési kötelezettség „ne legyen kivitelezhetetlen, végrehajthatatlan, következményeiben kiszámíthatatlan” [26/2007. (IV. 25.) AB határozat, ABH 2007, 332], illetve hogy „a választópolgárok a kérdés megválaszolásának lehetséges következményeit világosan lássák” [26/2007. (IV. 25.) AB határozat, ABH 2007, 332]. Hivatkozik továbbá az indítványozó arra, hogy friss törvénymódosítás tükrében a népszavazáshoz való jog gyakorlásának ellehetetlenülését kiváltó tényező a választópolgári és a jogalkotói egyértelműség hiánya.
- [8] Mindezekből fakadóan az indítványozó szerint a feltenni kívánt kérdésre tekintettel a jogalkotó valamely alapjogot nyilvánvaló módon sértő vagy tömeges egyéni jogsérelmet okozó jogszabály megalkotására lenne köteles, így a kérdés népszavazásra nem bocsátható.
- [9] 4. Az indítvánnyal kapcsolatos jogi álláspontjáról az igazságügyi miniszter *amicus curiae* beadványban tájékoztatta az Alkotmánybíróságot. A beadványban foglaltakat az Alkotmánybíróság az eljárása során figyelembe vette.
- [10] 5. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján az ügyben tanácsban járt el. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie.
- [11] Az Alkotmánybíróság a 3195/2014. (VII. 15.) AB végzésében áttekintette a népszavazási kérdés hitelesítésével kapcsolatos kúriai végzés alkotmánybírósági felülvizsgálatára irányuló alkotmányjogi panaszokkal kapcsolatos eljárási, jogértelmezési, hatásköri szabályokat. E végzésében az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy „a népszavazással összefüggő eljárásoknak az Alkotmánybíróság egyes, az Alaptörvényben és az Abtv.-ben rögzített hatáskörei gyakorlása szempontjából három szakasza lehet: a népszavazási kezdeményezés (választópolgári kezdeményezés, a kérdés benyújtása, hitelesítése, az aláírásgyűjtés, az aláírások ellenőrzése), a népszavazás elrendelése és a köztársasági elnöki kitűzés utáni szakasz.” (Indokolás [20]) Megállapította továbbá, hogy a népszavazási kérdés hitelesítése körében hozott kúriai döntés mint bírósági döntés az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja és az Abtv. 27. §-a alapján támadható meg alkotmányjogi panasszal {3195/2014. (VII. 15.)

AB végzés, Indokolás [21], megerősítette: 28/2015. (IX. 24.) AB határozat, Indokolás [18]; 33/2021. (XII. 22.) AB határozat, Indokolás [13]].

- [12] A Kúria végzését 2021. november 11-én töltötte le az indítványozó jogi képviselője, az alkotmányjogi panaszt pedig 2022. január 7-én nyújtották be a Kúriához. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszát határidőben nyújtotta be (Abtv. 30. §). Az indítványozó jogi képviselővel járt el, akinek meghatalmazását csatolták [Abtv. 52. § (6) bekezdés].
- [13] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglalt kritériumoknak. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány e feltételeknek megfelel. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó egyértelmű hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit, illetve a sérelmezett bírói döntést, amelynek megsemmisítését kifejezetten kéri, megindokolva annak Alaptörvénybe ütközését.
- [14] Az Abtv. 27. §-ban foglaltak kapcsán az Alkotmánybíróság megállapította, hogy e feltételek is teljesültek. A megsemmisíteni kért kúriai végzés az ügy érdemében hozott döntésnek minősül, az indítványozó kimerítette a jogorvoslati lehetőségeit és a Kúria előtti nemperes eljárás kérelmezőjeként érintettnek minősül. Az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozott, a támadott döntéssel összefüggésben az Abtv. 31. § (2) bekezdése szerinti *res iudicata* nem áll fenn.
- [15] 6. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további tartalmi feltételeként nevesíti, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet kell állítania vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia. E két feltétel alternatív jellegű, ezek bármelyike alapul szolgálhat a befogadásra.
- [16] Az Alkotmánybíróság ezt illetően megállapította, hogy az indítványozó által előadott érvek azonosak a kúriai eljárásban előadottakkal. Ezekkel összefüggésben a Kúria rögzítette, hogy amennyiben a népszavazáson „az »igen« válaszok kerülnek többségbe, úgy az Országgyűlés el tudja dönteni, hogy a hatályos jogszabályok szerint milyen jogalkotási kötelezettség terheli. Azonban az Országgyűlés jogalkotásának korlátját képezi az Alaptörvény, az Egyezmény és az Irányelv. [...] Az esetleges további jogalkotás korlátját képezik a Magyarország által vállalt uniós és egyéb nemzetközi kötelezettségek.” A Kúria megállapította továbbá, hogy „a feltett kérdés megfelel a választópolgári és jogalkotói egyértelműség követelményeinek, mert az világos, egyféleképpen értelmezhető, eldöntendő kérdés valamint az Országgyűlés érvényes és eredményes népszavazás esetén el tudja dönteni, hogy milyen jogalkotási feladata van.” Megfogalmazza, hogy „a »nem« szavazatok többsége esetén fel sem merül az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdése módosításának szükségessége, míg a »igen« szavazatok többsége jutásából nem következik a XVI. cikk (1) bekezdésének módosítása.”
- [17] A nemzetközi szerződésből eredő kötelezettségek teljesítése kapcsán a Kúria kiemeli, hogy a „leadott »nem« szavazatok többsége esetén az Országgyűlés nem alkothat olyan tartalmú jogszabályt, amely sértené az Egyezmény 2. cikk (1) bekezdését és 18. cikk (2) bekezdését. Az »igen« szavazatok többségénél az Országgyűlés nem alkothat vagy módosíthat jogszabályt úgy, hogy az sérti a gyermekek mindenképp felett álló érdekét és a gyermekek megfelelő nevelésének elvét.” Rögzíti továbbá, hogy „az Országgyűlés az »igen« szavazatok többsége esetén sem szabályozhatja a gyermekek és kiskorúak védelmét a médiaszolgáltatások tartalma körében oly módon, hogy azzal károsodjon a kiskorúak fizikai, szellemi vagy erkölcsi fejlődése. A legkárosabb tartalmak esetén – pl. a pornográfia vonatkozásában – továbbra is a leghatározottabb intézkedések tartandók fenn.”
- [18] Ebből fakadóan a Kúria részletes érvelése szerint a kérdés tehát nem a jogi korlátok összességének lebontására irányul, hanem az irányadó hazai és uniós, illetve nemzetközi jogi abszolút keretrendszeren belüli – vagyis korlátozott – korlátlan kialakítására, tekintettel a visszalépés tilalmára is. Ezen keretek abszolút jellegét erősítik az Alaptörvény 8. cikk (3) bekezdés a) és d) pontjában foglalt korlátok is, amelyek léténél fogva e kereteket a népszavazási kérdés nem is érintheti, az ezek lebontására egyértelműen, világosan nem is irányulhat. Az „igen” válaszok többsége esetén a jogalkotó feladata, hogy e keretrendszeren belül alkotmányos mozgásterére tekintettel a népszavazás eredményét végrehajtó jogalkotást végezzen a visszalépés tilalmát nem sértő módon.
- [19] Az indítványozó a népszavazásra feltett kérdésnek tehát olyan tartalmat tulajdonított, amely abból észszerűen nem következik, és amely a Kúria tényállás-megállapításával és jogértelmezésével ellentétes. Az alkotmányjogi panasa arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság e jogértelmezést felülbírálja.

- [20] 7. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem vetett fel sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, sem alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, az ténylegesen a bírói jogértelmezés felülmérlegelésére irányult. Az Alkotmánybíróságnak csak a bírói jogértelmezés alkotmányossági szempontú vizsgálatára van hatásköre, ezért alkotmányjogi panaszt önmagában a jogértelmezés, jogalkalmazás vélt vagy valós hibájára nem lehet alapítani {3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]}. Márpedig a bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslással (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]}. Az Alkotmánybíróság megerősíti következetes gyakorlatát, amely szerint „[h]a a bíróság az előtte fekvő, alapjogilag releváns ügy alapjogi érintettségére tekintet nélkül járt el, és az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával, akkor a meghozott bírói döntés alaptörvény-ellenes” {3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [18], megerősítette: 3056/2021. (II. 19.) AB végzés, Indokolás [27]}. A fentiekben kifejtettekben azonban kiviláglik, hogy a Kúria nemcsak felismerte az eljárás tárgyát képező ügy alapjogi érintettségét, hanem kimerítő és átfogó indokolását is adta azzal összefüggő jogi álláspontjának. A panasz ennek megfelelően nem teljesítette az Abtv. 29. §-ában meghatározott befogadhatósági feltételt.
- [21] 8. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2022. február 22.

*Dr. Juhász Miklós s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró

*Dr. Juhász Miklós s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Czine Ágnes*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Juhász Miklós s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Horváth Attila*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Juhász Miklós s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Juhász Imre*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Juhász Miklós s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Sulyok Tamás*  
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/54/2022.



## AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3109/2022. (III. 10.) AB VÉGZÉSE

### alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Knk.IV.40.648/2021/23. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

### I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozók jogi képviselőjük (dr. Nehéz-Posony Katinka ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszt terjesztettek elő. E panaszukban az indítványozók a Kúria Knk.IV.40.648/2021/23. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és a Nemzeti Választási Bizottság 18/2021. számú határozatára is kiterjedő megsemmisítését kérték az Alkotmánybíróságtól az Alaptörvény II. cikke, XVI. cikk (1) bekezdése és XXIII. cikk (7) bekezdése sérelmére hivatkozással.
- [2] 2. A Kormány országos népszavazást kezdeményezett, amelynek nyomán a Nemzeti Választási Bizottság 18/2021. számú határozatával hitelesítette az alábbi népszavazásra javasolt kérdést: „Támogatja-e Ön, hogy kiskorú gyermekeknek a nem megváltoztatását bemutató médiatartalmakat jelenítsenek meg?” Az indítványozók és más kérelmezők e határozattal szemben felülvizsgálati kérelmet nyújtottak be a Kúriához, amelyben a határozat megváltoztatását és a kérdés hitelesítésének megtagadását kérték. A Kúria Knk.IV.40.648/2021/23. számú végzésével a Nemzeti Választási Bizottság 18/2021. számú határozatát helybenhagyta. Az indítványozók szerint a Kúria végzése aránytalanul korlátozza a kiskorú gyermekek emberi méltósághoz való jogát, ezen belül a személyiség szabad kibontakoztatásához és a tájékozódáshoz való jogát, valamint a megfelelő testi, szellemi, erkölcsi fejlődéshez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz való jogát, mivel olyan kérdés hitelesítését hagyta jóvá, amelynek esetében a népszavazás mindkét lehetséges eredménye következtében alaptörvény-ellenes jogalkotásra lenne kötelezett az Országgyűlés. Álláspontjuk szerint a Kúria végzése alaptörvény-ellenesen korlátozza továbbá a népszavazáshoz való jogot.
- [3] 3. Az indítványozók panaszuk indokolásában alapvetésként rögzítették, hogy a gyermekek alapjogi jogalanyisága a felnőttekével azonos, azonban esetükben az alapjoggyakorlás még nem teljes, annak terjedelme életkoruk előrehaladtával folyamatosan és fokozatosan bővül. Ebből következően az állam korlátozhatja a gyermekek alapjoggyakorlását, azonban csak a gyermeki jogok érdekében, s csak azok konkrét veszélyeztetése esetén, a veszéllyel arányos mértékben.
- [4] 4. A gyermekek személyiségének szabad kibontakoztatásához és tájékozódásukhoz való jogainak sérelmére hivatkozva rámutattak arra, hogy e jogok az Alaptörvény II. cikkében foglalt emberi méltóságból mint általános személyiségi jogból, az egyéni autonómia védelmének garanciájából erednek. A személyiség szabad kibontakoztatásához való jog ezen autonómia állami beavatkozástól való mentességét biztosítja. A személyiség fontos aspektusát jelentő szexualitással – nemi identitással, szexuális orientációval, születési és társadalmi nemmel – összefüggő kérdések e joggal közvetlen összeköttetésben állnak, az illetén ismeretek megszerzése e jog gyakorlásához hozzájárulhat. A gyermek megfelelő testi, szellemi, erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz való jog olyan jogosultságot keletkeztet a gyermek oldalán, hogy igényt tarthasson a szülő, az állam, a társadalom részéről fejlődésének – aktív magatartás tanúsítása révén megvalósuló – biztosítására. Az indítványozók e körben hivatkoztak a Gyermek jogairól szóló, New Yorkban 1989. november 20-án kelt Egyezményre (a továbbiakban: Gyermekjogi Egyezmény), amely kifejezetten elismeri a gyermek tájékozódáshoz való jogát. Az indítványozók kifejtették, hogy a népszavazási kérdés egyértelműen érinti a tájékozódáshoz való jogot, a „nem” válaszok többségéből fakadó esetleges jogalkotási kötelezettség pedig kétségkívül korlátozza ezt, illetve a személyiség szabad kibontakoztatásához való jogot, mivel szexualitással összefüggő média-

tartalmak kiskorúaknak való bemutatásának lehetőségére irányul. Ezt követően vizsgálták a korlátozás szükségességét és arányosságát. Megállapították a legitim jogkorlátozási cél létét, mivel az esetleges jogalkotás a gyermek megfelelő testi, szellemi, erkölcsi fejlődéshez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz való joga védelmének igényével léphet fel. A jogalkotó által választott eszközt – a nem megváltoztatását gyerekeknek bemutató médiatartalmak lehetőségének szabályozását – e cél elérésére alkalmasnak és szükségesnek ítélték. Az arányosság kapcsán azonban azt a megállapítást tették, hogy a „nem” válaszok többsége esetén a nem megváltoztatásának megjelenítése általános tilalom alá esne, ami azt jelenti, hogy a kiskorúak testi, szellemi vagy erkölcsi fejlődésére gyakorolt konkrét veszély nélkül kerülne sor korlátozásra, ami nem felel meg az arányosság követelményének.

- [5] A gyermek védelemhez és gondoskodáshoz való jogának sérelmét állítva előadták, hogy az „igen” válaszok többsége is alapjogsértő eredményre vezetne. Ebben az esetben ugyanis nem tisztázott sem a Kúria döntése, sem a kérdés megfogalmazása alapján, hogy a nem megváltoztatásának kiskorúak részére való bemutatása korlátok nélkül vagy egyéb korlátok mellett lehetséges. Előbbi esetben a jogalkotó nem biztosítja, hogy a kiskorúak ilyen médiatartalmakhoz csak az életkoruknak, szellemi és erkölcsi érettségi szintjüknek megfelelő módon jussanak hozzá.
- [6] A népszavazáshoz való jog sérelme kapcsán részletezik az indítványozók, hogy amennyiben a népszavazás bármelyik kimenetele alaptörvény-ellenes tartalmú jogalkotásra kötelezi az Országgyűlést, az a népszavazáshoz való jogot formálissá teszi, hiszen a választópolgári akarat nem válhat alaptörvénykonform módon a jogrendszer részévé, a megalkotott normát így az Alkotmánybíróságnak meg kell semmisítenie. Jelen esetben, amennyiben a „nem” szavazatok kerülnek többségbe, az indítványozók szerint az azt eredményezné, hogy a nem megváltoztatását kiskorúaknak bemutató médiatartalmak kifejezetten tilalmazottak lesznek. E jogszabály a fentiekben kifejtett alaptörvény-ellenességéből fakadóan megsemmisítendő lenne. Az „igen” válaszok többsége esetén lehetséges opció a jogalkotó számára, hogy semmilyen korlátot nem támaszt e médiatartalmakkal szemben, s ezzel nem tenne eleget az állam a gyermeki jogokkal kapcsolatban fennálló védelmi kötelezettségének. A népszavazás nyomán születő norma így elvonja, kiüresíti a népszavazáshoz való jogot, mivel minden esetben alaptörvény-ellenes, ezért megsemmisítendő lenne.
- [7] 4. Az indítvánnyal kapcsolatos jogi álláspontjáról az igazságügyi miniszter *amicus curiae* beadványban tájékoztatta az Alkotmánybíróságot. A beadványban foglaltakat az Alkotmánybíróság az eljárása során figyelembe vette.
- [8] 5. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján az ügyben tanácsban járt el. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie.
- [9] Az Alkotmánybíróság a 3195/2014. (VII. 15.) AB végzésében áttekintette a népszavazási kérdés hitelesítésével kapcsolatos kúriai végzés alkotmánybírósági felülvizsgálatára irányuló alkotmányjogi panaszokkal kapcsolatos eljárási, jogértelmezési, hatásköri szabályokat. E végzésében az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy „a népszavazással összefüggő eljárásoknak az Alkotmánybíróság egyes, az Alaptörvényben és az Abtv.-ben rögzített hatáskörei gyakorlása szempontjából három szakasza lehet: a népszavazási kezdeményezés (választópolgári kezdeményezés, a kérdés benyújtása, hitelesítése, az aláírásgyűjtés, az aláírások ellenőrzése), a népszavazás elrendelése és a köztársasági elnöki kitézés utáni szakasz.” (Indokolás [20]) Megállapította továbbá, hogy a népszavazási kérdés hitelesítése körében hozott kúriai döntés mint bírósági döntés az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja és az Abtv. 27. §-a alapján támadható meg alkotmányjogi panasszal {3195/2014. (VII. 15.) AB végzés, Indokolás [21]; megerősítette: 28/2015. (IX. 24.) AB határozat, Indokolás [18]; 33/2021. (XII. 22.) AB határozat, Indokolás [13]}.
- [10] A Kúria a végzését 2021. november 15-én kézbesítette az indítványozók jogi képviselője részére, az alkotmányjogi panaszt pedig 2022. január 13-án nyújtotta be a Kúriához. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszát határidőben nyújtotta be (Abtv. 30. §). Az indítványozók jogi képviselővel jártak el, akinek meghatalmazásait csatolták [Abtv. 52. § (6) bekezdés].
- [11] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *a)–f*) pontjaiban foglalt kritériumoknak. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány e feltételeknek megfelel. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozók jogosultságára vonatkozó egyértelmű hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvény meg-



sértett rendelkezéseit, illetve a sérelmezett bírói döntést, amelynek megsemmisítését kifejezetten kéri, megindokolva annak Alaptörvénybe ütközését.

- [12] Az Abtv. 27. §-ban foglaltak kapcsán az Alkotmánybíróság megállapította, hogy e feltételek is teljesültek. A megsemmisíteni kért kúriai végzés az ügy érdemében hozott döntésnek minősül, az indítványozók kimerítették a jogorvoslati lehetőségeiket és a Kúria előtti nemperes eljárás kérelmezőiként érintettnek minősülnek. Az indítványozók Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkoztak, a támadott döntéssel összefüggésben az Abtv. 31. § (2) bekezdése szerinti *res iudicata* nem áll fenn.
- [13] 6. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további tartalmi feltételeként nevesíti, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet kell állítania vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés kell tartalmaznia. E két feltétel alternatív jellegű, ezek bármelyike alapul szolgálhat a befogadásra. Az Alkotmánybíróság ezt illetően megállapította, hogy az indítványozók által előadott érvek azonosak a kúriai eljárásban előadottakkal. Ezekkel összefüggésben a Kúria rögzítette, hogy „[a] gyermeket is megilletik az alapjogok. A gyermek az alapjogokat – mint mindenki más is – azokkal a feltételekkel gyakorolhatja, amelyeket az egyes jogterületek számára előírnak. Ahol a törvények nem szabályozzák a kis- és fiatalok joggyakorlását ott esetről esetre kell meghatározni, hogy a gyermek mely alapjogot, milyen vonatkozásban gyakorolhat maga, illetve, hogy ki gyakorolja nevében és érdekében, illetve, hogy gyermek voltára tekintettel az alapjog gyakorlásának egyes területeiről kizárható-e teljesen. A gyermek személyes alapjoggyakorlásának lehetősége a joggyakorlás következményeit átfogó döntési képesség kibontakozásával együtt, a növekvő korrallal egyre szélesebb lesz.”
- [14] A személyiség szabad kibontakoztatásához való joggal összefüggésben a Kúria megfogalmazta, hogy arra „a nem megváltoztatását bemutató médiatartalmak lineáris médiaszolgáltatás útján kiskorúaknak való megjelenítésének tilalma nem hat ki az Alaptörvénnyel ellentétes módon.” A tájékozódáshoz való jog kapcsán is megerősítette, hogy „a már kifejtettek szerint a kérdés nem az információhoz való hozzáférés korlátozására, hanem csupán a médiaszolgáltatásban a fentiek szerint megvalósuló korlátozásra vonatkozatható.”
- [15] Az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdése sérelme kapcsán a Kúria kiemelte, hogy „a kérdés népszavazásra bocsátása és a »nem« válaszok többsége nem tudja kizárni azt, hogy kiskorúak a nem megváltoztatását bemutató információkhoz ne férjenek hozzá. Másrészt mivel, a kérdésfeltevés csak a műsorrend alapján való médiaszolgáltatásra terjed ki, az nem érinti a lekérhető médiaszolgáltatást sem.” Ezt illetően az „igen” válaszok többsége esetén hangsúlyozta a Kúria, az, hogy „ebben a körben az ilyen műsorszám minősítéséhez nem lesz hozzárendelve, hogy az tizennyolc éven aluliak számára nem ajánlott, még nemjelenti azt, hogy az állam a kiskorúak védelme érdekében az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdésében vállalt intézményvédelmi kötelezettségért nem teljesíti.”
- [16] A népszavazáshoz való jog sérelmével összefüggésben tehát megállapítható mindezek alapján, hogy a Kúria álláspontja szerint a jogalkotónak érvényes és eredményes népszavazás esetén – bármely válasz kerüljön is többségbe – meglesz az alkotmányos mozgásteret arra, hogy a nemzeti és az uniós, nemzetközi joggal is összeegyeztethető módon alkossa meg a normát.
- [17] Az indítványozók a népszavazásra feltett kérdésnek tehát olyan tartalmat tulajdonítottak, amely abból észszerűen nem következik, és amely a Kúria tényállásmegállapításával és jogértelmezésével ellentétes. Az alkotmányjogi panaszuk arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság e jogértelmezést felülbírálja.
- [18] 7. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem vetett fel sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, sem alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, az ténylegesen a bírói jogértelmezés felülmérlegelésére irányult. Az Alkotmánybíróságnak csak a bírói jogértelmezés alkotmányossági szempontú vizsgálatára van hatásköre, ezért alkotmányjogi panaszt önmagában a jogértelmezés, jogalkalmazás vélt vagy valós hibájára nem lehet alapítani {3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]}. Márpedig a bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]}. Az Alkotmánybíróság megerősíti következetes gyakorlatát, amely szerint „[h]a a bíróság az előtte fekvő, alapjogilag releváns ügy alapjogi érintettségére tekintet nélkül járt el, és az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával, akkor a meghozott bírói döntés alaptörvény-ellenes” {3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [18], megerősítette: 3056/2021. (II. 19.) AB végzés, Indokolás [27]}. A fentiekben kifejtettek közül azonban kiviláglik, hogy a Kúria nemcsak felismerte az eljárás tárgyát képező

ügy alapjogi érintettségét, hanem kimerítő és átfogó indokolását is adta azzal összefüggő jogi álláspontjának. A panasz ennek megfelelően nem teljesítette az Abtv. 29. §-ában meghatározott befogadhatósági feltételt.

- [19] 8. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2022. február 22.

*Dr. Juhász Miklós s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró

*Dr. Juhász Miklós s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Czine Ágnes*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Juhász Miklós s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Horváth Attila*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Juhász Miklós s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Juhász Imre*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Juhász Miklós s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Sulyok Tamás*  
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/135/2022.



Az Alkotmánybíróság Határozatai az Alkotmánybíróság hivatalos lapja, mely elektronikus formában, időszakosan jelenik meg. A kiadvány az Alkotmánybíróság döntéseinek gondozott, szükség esetén anonimizált változatú szövegét tartalmazza. Az Alkotmánybíróság Határozatainak egyes számai bárki számára, személyazonosítás nélkül, korlátozástól mentesen, díjmentesen hozzáférhetőek az Alkotmánybíróság honlapján: [www.alkotmanybirosag.hu](http://www.alkotmanybirosag.hu)

A szerkesztésért felel: dr. Bitskey Botond, az Alkotmánybíróság főtítkára  
layout: [www.escom.hu](http://www.escom.hu)

Kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., [www.mhk.hu](http://www.mhk.hu)  
Felelős kiadó: Németh Balázs ügyvezető  
HU ISSN 2062–9273